

APEL 11 NVO – VLADA DA KOMISIJI ZA PRAĆENJE ISTRAGA NAPADA NA NOVINARE OBEZBIJEDI PRISTUP INFORMACIJAMA I DA OBJAVI IZVJEŠTAJE O RADU KOMISIJE

11 NVO (Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje, Centar za istraživačko novinarstvo, Centar za monitoring i istraživanje CeMI, Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA, Centar za ženska prava, Institut Alternativa, Juventas, Mreža za afirmaciju nevladinog sektora MANS, Sigurna ženska kuća i Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore) je danas uputilo pismo predsjedniku Vlade Crne Gore, g. Dušku Markoviću, i potpredsjedniku Vlade i ministru pravde, g. Zoranu Pažinu, kojim se apeluje na njih da obezbjede uslove za djelotvoran rad Komisije i obavještavanje javnosti o tom radu.

Predloženo je da Vlada objavi izvještaje Komisije i obavijesti javnost da li su ti izvještaji sa preporukama upućeni državnom tužilaštvu i Upravi policije, da li se počelo sa primjenom preporuka i da li su ostvareni bilo kakvi rezultati, kao i da Vlada obezbijedi da Uprava policije i Ministarstvo unutrašnjih poslova Komisiji dostavljaju dokumentaciju bez zatamnjivanja ličnih imena.

U pismu je istaknuto da je djelotvoran rad komisije, kao i redovno obavještavanje javnosti o rezultatima tog rada u opštem interesu poštovanja ljudskih prava i unaprjeđenja povjerenja u rad Vlade Crne Gore i drugih državnih organa.

Pismo upućeno predsjedniku i potpredsjedniku Vlade i ministru pravde dostavljamo u prilogu. [Pismo 11 NVO.pdf](#)

Radionice i savjetovanja o korišćenju socijalnih stanova u Podgorici

U četvrtak 23.11.2017. godine, u sklopu projekta "Promocija i zaštita ljudskih prava Roma/kinja, Egipćana/ki i ostalih ranjivih grupa" koji implementira organizacija Help sa partnerima na projektu – Romskim obrazovnim fondom, Crvenim krstom CG i CEDEM-om, kolege Snežana Vujović, Marija Milić (Nvo Juventas) i Dijamant Pajazitaj (Help) posjetili su socijalne stanove u Kampu Konik useljene kroz raspodjelu iz 2015/16 godine. Kolege su obišle svaki stan, i sa svim stanarima ponaosob razgovarale o pravima i obavezama, kulti stanovanja i važnosti izmirenja dugova i računa za komunalije. Saslušali su i evidentirali probleme vezane za stanove i eventualne kvarove u stanovima, kao i probleme vezane za međususjedske odnose, probleme vezane za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite, posjedovanje ličnih dokumenta i slično.

U planu je održavanje radionica na temu socijalnog stanovanja za stanare novih zgrada, na kojima će se, kao i stanari ranije useljenih zgrada, informisati o pravima i obavezama vezanim za korišćenje socijalnih stanova, izboru Skupštine stanara i predstavnika koji će se

zalagati za rješavanje problema u okviru svakog ulaza ponaosob. Takođe, u planu je i održavanje radionica na temu protivpožarne zaštite i reagovanja u slučaju nepogoda.

U narednom periodu, planiran je i nastavak individualnih konsultacija sa porodicama koje koriste socijalne stanove.

Projekat je finansiran od strane Evropske unije, posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori

Na HIV i Hepatitis C testiralo se 40 osoba

U Akciji savjetovanja i testiranja koju je, nevladina organizacija (NVO) Juventas realizovala uz podršku Instituta za javno zdravlje, 40 osoba iz Podgorice i okruženja testiralo se na HIV i Hepatitis C u prethodna tri dana.

To je saopštila direktorka Programa direktnе podrške osobama u riziku od socijalne isključenosti u NVO Juventas, Tijana Žegura, podsjećajući da je Akcija anonimnog i povjerljivog savjetovanja i testiranja treći put ove godine organizovana u prostorijama te organizacije.

„Ovakvu mogućnost testiranja je tokom protekla tri dana iskoristilo 40 osoba iz Podgorice i gravitirajućih opština, a pored osoba koje inače koriste naše usluge, na testiranje se javio i određeni broj zainteresovanih građana“, kazala je Žegura.

Ona je pojasnila da se testiranje na HIV radi na uzorku krvi iz prsta, a rezultat je gotov za 30 minuta.

„Testiranje na prisustvo virusnih hepatitisa u krvi, poput hepatitisa B i C, se radi na uzorku krvi iz vene i rezultat je gotov za par dana. Za testiranje prisustva viralnih hepatitisa tipa B i C, potrebno je donijeti uput od izabranog ljekara“, objasnila je Žegura.

U Crnoj Gori, kako je rekla, još uvijek nije omogućena upotreba testova kojima se vrši testiranje uzorka pljuvačke na prisustvo tih infekcija, čime bi se, kako smatra, povećao broj onih koji bi se testirali.

„Na ovaj način bi se mogla obezbijediti potpuna anonimnost prilikom testiranja na prisustvo HIV-a i virusnih hepatitisa tipa B i C u organizmu. Ovakav vid testiranja je najpotrebniji onima koji su u povećanom riziku od infekcije HIV-om i stoga je naophodno da na polju obezbjeđivanja uslova za upotrebu oralnih testova radimo i mi iz NVO i predstavnici vladinog sektora“, ocijenila je Žegura.

Ona smatra da je od vitalnog značaja organizovati što veći broj aktivnosti testiranja u zajednici.

„Ne samo kako bi se naši sugrađani testirali i saznali da li imaju neki od ovih virusa u krvi, već i kako bi se skrenula pažnja na sve veću stopu prenosa ovih infekcija u našoj državi.

Problem, koji je sve vidljiviji u posljednjih nekoliko godina, je kompleksan i povezan je sa ponašanjem pojedinca, ali i sa društvenim stavovima i običajima“, smatra Žegura.

S obzirom da se infekcije prenose nezaštićenim seksualnim odnosima, smatra da je vrlo važno da roditelji počnu pričati sa djecom o sigurnom seksu i upotrebi kondoma, a tu tematiku, kako je kazala, na odgovarajući način treba obrađivati u osnovnim i srednjim školama.

„Sa druge strane, potrebno je informisati mlade koje sve rizike nosi tetoviranje i stavljanje pirsinga u nesterilnim uslovima, te da na taj način može vrlo lako doći do infekcije krvlju prenosivim virusima. I u ovom segmentu je potrebno da roditelji budu na prvom mjestu informisani, te da otvoreno razgovaraju sa svojom djecom i pruže podršku u ovakvim situacijama“, istakla je Žegura.

Ona smatra da je potrebno ojačati preventivne servise u zajednici, na čemu se, kako je kazala, intezivno radi u saradnji sa Ministarstvom zdravlja.

Žegura je podsjetila da je anonimno i povjerljivo testiranje na HIV, bez zdravstvene knjižice, uputa i davanja ličnih podataka moguće uraditi svakog ponedjeljka i utorka od 16 do 20 sati u Savjetovalištu za dobrovoljno i povjerljivo savjetovanje i testiranje na HIV pri Institutu za javno zdravlje Crne Gore.

JUVENTAS requires International consultancy

JUVENTAS requires

International consultancy

for the provision of technical expertise for the development and implementation of needs assessment for the members of NGO network for protection children from violence

(as part of UNICEF-EU partnership “Protecting children from violence and promoting social inclusion of children with disabilities in Western Balkans and Turkey - IPA 2015”)

Minimum Requirements:

- Advanced university degree in political/social science (or other relevant field);
- Experience in conducting organizational assessments and development of strategic documents;
- Experience in development of questionnaire/survey related to needs assessment;
- Knowledge of relevant international standards and research in the areas of the protection of children from violence;

- Familiarity with functioning and policy situation about civil society organizations in Montenegro;
 - Excellent command of local language (both spoken and written), while fluency in both local language and English will be considered as an asset;
 - Strong communication skills;
 - Excellent writing skills.
-

The Terms of Reference for the consultancy position can be found here: [ToR Juventas .docx](#)

If you are a dynamic person who would like to contribute to delivering of long-lasting, positive changes in development of Montenegrin CSOs, please apply with a cover letter, CV, proposed methodology and financial offer by email or fax quoting the position “Technical expertise for the development and implementation of needs assessment” to the following address:

Fax: +3820657098

Email: marija@juventas.co.me

juventas@t-com.me

Closing date for applications is 19th December 2017 by 12:00 noon.

Only short listed candidates will be contacted for an interview.

JUVENTAS requires International consultancy

JUVENTAS requires

International consultancy

for the provision of technical expertise for the creation of

Training course Program for staff of Children’s Home “Mladost” regarding peer violence

(as part of UNICEF-EU partnership “Protecting children from violence and promoting social inclusion of children with disabilities in Western Balkans and Turkey - IPA 2015”)

Minimum Requirements:

- Advanced university degree in social work, psychology, pedagogy or other relevant field;
 - At least 7 years of experience and expertise (including practical) in the area of protection of children from violence in institutional care;
 - Through knowledge of relevant international standards and research in the areas of alternative care, deinstitutionalization and the protection of children from violence;
 - Familiarity with the social and child care system reform in Montenegro;
 - Familiarity with procedures for program accreditation by the Institute for Social and Child Protection of Montenegro;
 - Excellent command of local language (both spoken and written), while fluency in both local language and English will be considered as an asset;
 - Previous experience in creating trainings on peer violence;
 - Strong communication skills;
 - Excellent writing skills.
-
-

The Terms of Reference for the consultancy position can be found on the website www.juventas.co.me, ToR Juventas final.docx

If you are a dynamic person who would like to contribute to delivering of long-lasting, positive changes for Montenegro's children, please apply with a cover letter, CV, and financial offer by email or fax quoting the position "Training course program regarding peer violence" to the following address:

Fax: +3820657098

Email: marija@juventas.co.me

juventas@t-com.me

Closing date for applications is 7th December 2017 by 12:00 noon.

Only short listed candidates will be contacted for an interview.

VIDEO: Unaprijediti socijalne usluge u cilju bolje zaposlenosti mladih

U Crnoj Gori je potrebno unaprijediti socijalne usluge i intervencije, koje će imati uticaja na smanjenje nezaposlenosti mladih, ocijenio je programski menadžer u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori, Miguel Magro Gomez.

On je, na nacionalnom treningu "Standardi i vodiči u radu sa mladima u riziku", koji je NVO Juventas organizovala u okviru projekta "Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti", koji se sprovodi na području Zapadnog Balkana, a koji je podržala Evropska Unija, podsjetio da je u izvještaju Evropske komisije za Crnu Goru 2016. godine istaknuto da je zabrinjavajuća visoka stopa nezaposlenosti, „što pokazuju i najnoviji podaci“.

„Posebno su ugroženi mladi, oni koji su sučeni sa marginalizacijom. Zbog toga je potrebno da unaprijedimo socijalne usluge i intervencije, koje će imati uticaja na smanjenje nezaposlenosti. Usluge u oblasti zdravlja, edukacije, socijalne zaštite i pravne pomoći su takođe potrebne“, kazao je Gomez u PR Centru.

Nevladine organizacije, kako je kazao, ostaju glavni provajderi socijalnih usluga u Crnoj Gori.

„Prema Institutu Alternativa u 2013. godini imali smo 284 socijalnih servisa na raspolaganju za 27 hiljada korisnika, mnogi od njih su bili djeca i mladi, a 80 odsto pružalaca usluga su NVO. Zbog toga je važno da im se pruži podrška za konstantno unapređenje kapaciteta“, pojasnio je Gomez.

Izvršna direktorica NVO Juventas, Ivana Vujović, kazala je da se projektom želi pružiti podrška NVO u regionu, koje pružaju usluge djeci i mladima u riziku.

„Tokom sljedeće godine ćemo sa partnerima regionalno distribuirati oko 210 hiljada eura, kroz šemu podgrantova. Grantovi će biti namijenjeni onim NVO-ima koje se pridržavaju standarda kvaliteta i rade u najboljem interesu djece i mladih“, pojasnila je Vujović.

Ona je istakla da se godišnje registruje oko 300 djece kao počinilaca krivičnih djela, napominjući da ni za njih ni za članove njihovih porodica nije dovoljno razvijen funkcionalan sistem socijalne zaštite.

„Reforma maloljetničkog pravosuđa je donijela značajne novine, uvodeći vaninstiucionalne, alternativne mjere i jačajući ulogu stručnih službi pri pravosudnim organima kao i centara za socijalni rad. Ipak, u cilju prevencije kriminaliteta, te rehabilitacije i resocijalizacije djece i mladih u sukobu sa zakonom centri za socijalni rad, škole, zdravstvene ustanove i NVO treba da preuzmu značajniju ulogu“, smatra Vujović.

Mladima na izdržavanju kazne zatvora, kako je ocijenila, vrijeme provedeno u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija nije dovoljno konstruktivno osmišljeno, a kako je rekla, nedostaju i usluge podrške po izlasku.

Vujović je istakla da se, najmanje 30 odsto djece i mladih Roma, uzrasta od 15 do 30 godina, suočava sa nepismenošću a, kako je kazala, i pored postojanja olakšica za poslodavce, većina Roma je nezaposlena.

„Prema istraživanju Ministarstva za ljudska i manjinska prava iz 2016. godine, nezaposleno je 83% Roma i Egipćana. U pomenutom istraživanju navodi se da 40% Roma i Egipćana vlastito zdravstveno stanje procenjuje kao loše ili veoma loše“, navela je Vujović.

Ona je kazala da nije zanemarljiv broj NVO koje na veoma kvalitetan način pružaju usluge djeci i mladim Romima u Crnoj Gori, ali se, kako je rekla, suočavaju sa stalnim problemom održivosti programa koje pokreću i koji se pokazuju uspješnim.

Vujović je saopštila da je potrebno ojačati ulogu NVO koje pružaju podršku djeci i mladima bez roditeljskog staranja, napominjući i da su servisi za djecu i mlade ulice veoma limitirani.

„Gotovo da ne postoje servisi za djecu ulice koja nemaju legalan boravak u Crnoj Gori. Posebno je vidljiv problem velikog broja registrovane djece koja prose, te nedostatka usluga dnevnog i noćnog prihvata, i pored snažnog zagovaranja NVO da se problemu sistemski pristupi“, objasnila je Vujović.

Za djecu i mlade koji koriste psihoaktivne supstance, kako je kazala, od posebnog je značaja postojanje usluga u zajednici koje su stalnog karaktera i dostupne u svim opštinama.

„Kada su u pitanju djeca i mlati koji žive u porodicama sa istorijom sukoba sa zakonom i/ili bolesti zavisnosti ne postoje ni statistički podaci, ni servisi podrške posebno usmjereni ovoj grupi. Jedino ih lokalni planovi akcija za socijalnu inkluziju jednog broja opština pepoznaju kao grupu u stanju socijalne potrebe i s tim u vezi predviđaju konkretne aktivnosti“, navela je Vujović.

Konsultantkinja Katarina Mitić, kazala je da u projektu osim Crne Gore učestvuju Makedonija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Srbija i Kosovo.

„U projektu prvenstveno učestvuju NVO, koje međutim ne bi mogle dovoljno da urade bez saradnje sa vladinim institucijama i organizacijama. Kroz partnerstvo i doprinos svih učesnika organizacija civilnog društva, iz šest zemalja regionala, kreirani su zajednički standardi za obezbjeđenje socijalnih usluga“, objasnila je Mitić.

Standardi, kako je pojasnila, predstavljaju korisna i praktična uputstva, daju moralnu snagu, ali omogućavaju i razumijevanje.

„Pomažu da definišemo i razmijemo koncepte i osnovne pojmove na isti način, da se dogovaramo o načinu na koji ćemo ih pratiti i sprovoditi, kako ćemo mjeriti postignuće. Samim tim, konstantno radimo na unapređenju kvaliteta usluga za krajnje korisnike“, navela je Mitić.

VIDEO: Prema nezvaničnim podacima u ovoj godini registrovano 20 novih slučajeva HIV-a

U Crnoj Gori je, prema nezvaničnim podacima, ove godine registrovano 20 novih slučajeva HIV infekcije, od čega je sedmoro već u fazi bolesti saopštila je generalna direktorica Direktorata za zdravstvenu zaštitu u Ministarstvu zdravlja, Alma Drešević.

Ona je, povodom 1. decembra Svjetskog dana borbe protiv HIV/AIDS-a, kazala je da je Crna Gora prva država u istočnoj Evropi i u centralnoj Aziji, koja ima preventivni servis socijalnog ugovaranja.

“Naredne godine će biti 125 hiljada od strane naše države za ove preventivne servise, biće još 50 hiljada za bolesti zavisnosti i za mentalno zdravlje. To će biti ukupno 175 hiljada. Plus, od Global Fonda ćemo naredne tri godine imati po 185 hiljada godišnje”, rekla je Drešević u intervjuu za PR Centar.

U narednom periodu je, kako je kazala, najveći izazov obezbijediti održivost servisa, odnosno drop in centara, koji se bave prevencijom HIV infekcije i koji omogućavaju bolji život onima koji žive sa HIV-om.

Drešević je kazala da prema nezvaničnim informacijama, ove godine ima 20 novih slučajeva HIV infekcije, a od toga je, kako je pojasnila, sedmoro već u fazi bolesti.

Da bi se osobe koje žive sa HIV-om integrisale u društvo, potrebno je, kako je rekla, znanjem se boriti protiv stigma i diskriminacije.

“Osim HIV-a, na isti način se prenosi hepatit B i hepatit C, s tim što je mnogo lakše dobiti hepatit B i hepatit C, nego HIV. Poznato je da je potrebna jako mala količina krvi da bi se dobio hepatit B, pa nemamo stigma prema osobama koje boluju od hepatita B ili C”, objasnila je Drešević.

Ona je istakla da se HIV ne može prenijeti preko čaše, rukovanjem, poljupcem, preko WC šolje.

“Najčešći vid prenošenje je seksualnim putem, homoseksualnim, biseksualnim. Vrlo malo putem transfuzije, jer se vrše kontrole. Dakle, glavni put prenošenja je seksualni i putem krvi”, navela je Drešević.

Izvršna direktorica NVO Juventas, Ivana Vujović, kazala je da postoji napredak u legislativnom i strateškom okviru, i da se danas zna šta je odgovornost koje institucije, kada je u pitanju prevencija i nadzor nad HIV-om.

“Međutim, od 2015. godine, kada je Globalni fond prestao da finanisra rad NVO koje pružaju usluge prevencije osobama koje su u povećanom riziku od HIV-a, došlo je od naglog skoka broja novoinficiranih slučajeva. Imali smo alarmantnu situaciju 2015, a posebno prošle godine”, rekla je Vujović.

Da bi se sistem, kakav danas postoji, kako je navela, unaprijedio, potrebno je investirati u njega.

“Potrebno je obezbijediti uvezanost državnog i nevladinog sistema, državnog između sebe i nevladinog između sebe. Naš zdravstveni sistem reaguje onda kada se već dođe u stanje bolesti. Pored toga što je najveći broj bolesti preventabilnog karaktera u prevenciju samu se ne ulaže dovoljno ni kroz zdravstveni sistem, ni kroz sistem obrazovanja, niti kroz povezan sistem socijalne zaštite”, ocijenila je Vujović.

On je ukazala da je primijećena jasna politička volja iskazana od Ministarstva zdravlja i Instituta za javno zdravlje da se podrži rad na terenu i da se prethodne i ove godine izdvoje sredstva za NVO.

“Ove godine je Ministarstvo zdravlja izdvojilo 100 hiljada eura i napravilo plan u saradnji sa Globalnim fondom da će se rad NVO podržavati u prilično optimalnom iznosu naredne tri i po godine. Sada se odgovornost za preventivne usluge dijeli između državnih i nevladinih organizacija”, istakla je Vujović.

Juventas tokom godine, kako je istakla, pruži usluge prevencije za oko 1.200 pripadnika populacije, koje su u najvećem riziku od HIV-a.

“Taj rad se sprovodi kroz terenski rad, podršku i konsultacije psihologa, socijalnih radnika, vršnjačkih edukatora. U onim godinama kada imamo konstantnu podršku imamo i konstantan rast klijenata kojima tu podršku pružamo”, objasnila je Vujović.

Ona smatra da predmet zdravi stilovi života treba da bude obavezan u svim školama, jer je, kako je kazala, u okviru toga predmeta dovoljno prostora posvećeno prevenciji HIV/AIDS-a.

“Ukoliko se na pravi način ta poglavља obrade onda stvarno mladi dobijaju dovoljno informacija, što nažalost nije slučaj trenutno. I to pokazuju naše vršnjačke edukacije”, pojasnila je Vujović.

Prema njenim riječima Savjetovališta za HIV nalaze se u osam Domova zdravlja u Crnoj Gori u kojima se, kako je rekla, može uraditi testiranje.

“Naš savjet je da i ukoliko ne postoji strah i potreba da se uradi test na HIV, da mladi posjete savjetovalište, jer će im edukovani savjetnici dati informacije kako da se zaštite od HIV-a. To je možda jedna od najboljih adresa za dobijanje provjerениh informacija”, kazala je Vujović.

Specijalista socijalne medicine iz Instituta za javno zdravlje, Aleksandra Marjanović, saopštila je da je prema podacima, u Crnoj Gori do kraja 2016. godine bilo 227 registrovanih osoba sa HIV-om i AIDS-om.

„Od toga je 49 osoba preminulo, 104 osobe imaju razvijenu formu bolesti ili AIDS, a ostali su HIV pozitivni. Ono što nas raduje je da je povećan broj osoba koje imaju HIV infekciju, što znači da dolaze rano da se testiraju. Znatno je veći broj muškaraca, a 85 odsto slučajeva HIV/AIDS-a je nastalo seksualnim putem”, pojasnila je Marjanović.

Ona je kazala da broj testiranja i dolazaka na povjerljivo savjetovanje pokazuje stabilan rast tokom godina.

„Ali ni približno nije onako dobar kako bi mi željeli. Za sada Crna Gora spada u grupu zemalja sa veoma malim brojem osoba koje dolaze na dobrovoljno testiranje. Veoma rijetko i zdravstveni radnici upućuju na testiranje na HIV“, istakla je Marjanović.

Visokotentna anti-retrovirusna terapija, kako je pojasnila, omogućava da osoba, ako na vrijeme sazna da ima HIV infekciju, vodi kvalitetan i zdrav život.

„Kod osobe koja kontroliše svoju infekciju i uzima anti-retrovirusnu terapiju broj virusnih kopija u perifernoj krvi pada ispod nivoa mjerljivosti i ta osoba onda ne može da prenese infekciju. To znači da rano otkrivanje HIV infekcije na neki način predstavlja preventivnu mjeru širenju HIV infekcije“, objasnila je Marjanović.

Problem nastaje, kako je kazala, kada osobe koje nisu svjesne da bi mogle da imaju infekciju ne mijenjaju svoje rizično ponašanje i nesvjesno šire infekciju.

Marjanović je ukazala da je veoma važno da promotivne i preventivne poruke stalno šalju preventivni zdravstveni profesionalci, ali i ljekari koji se bave liječenjem pacijenata koji imaju HIV infekciju.

„HIV pozitivni pacijenti, koji su na kontrolisanoj terapiji, veoma često dođu kod ljekara, stomatologa i otkriju svoj status i onda budu stigmatizovani, pa čak i diskriminisani, odnosno ne ostvare pravo zbog koga su došli. Uvijek se nađu drugi razlozi zbog kojih budu odbijeni, a da to nije jasno i glasno zbog HIV infekcije. Međutim, tako jeste“, objasnila je Marjanović.

Pacijenti sa HIV infekcijom, neželeći da budu izloženi širenju informacija i otkrivanju njihovih ličnih podataka ne upuštaju se u prijavljivanje takvih slučajeva.

„I onda kada se takvi slučajevi ne prijavljuju, kao da ne postoje. Tako da ne možemo da govorimo o diskriminaciji vezanoj za HIV status, zbog toga što nemamo slučajeva prijavljivanja diskriminacije, ali iskustveno znamo da postoje slučajevi stigmatizacije jako često i doskriminacije u pojedinim slučajevima“, navale je Marjanović.

Prema njenim riječima, napravljen je pomak u liječenju HIV pozitivnih osoba.

„Naše HIV pozitivne osobe dobijaju anti-retrovirusnu terapiju na teret Fonda, znači besplatna je terapija. U skorije vrijeme je održeno da pacijenti mogu da dođu na Infektivnu kliniku po recepte, na svaka tri mjeseca. Ljudi onda ne moraju da dolaze baš svakoga mjeseca i u tom smislu smo relaksirali naše pacijente“, kazala je Marjanović.

U budućnosti je, kako je kazala, potrebna bolja saradnja sa zaštitnicima prava pacijenata, kako bi se ojačali i pacijenti i porodice.

VIDEO: Prevencija je ključna za zdravlje mladih

Pristup zadovoljenju zdravstvenih potreba mladih zahtijeva usko povezivanje pružalaca usluga u svim sektorima, čime se doprinosi da zaštita zdravlja te populacije, postane snažna obaveza i odgovornost svih segmenata društva, ocijenjeno je na okruglom stolu nevladine organizacije Juventas.

Generalna direktorka Direktorata za zdravstvenu zaštitu u Ministarstvu zdravlja, Alma Drešević, ocijenila je na okruglom stolu „Mladi i zdravstveni radnici“, da su dobro zdravlje, bezbjednost i adekvatan sistem podrške u svim segmentima, preduslov za kvalitetan prelazak u zrelo životno doba.

“Zbog toga je neophodan multisektorski pristup koji zahtijeva kordinisane i integrisane intervencije. Mladima su u periodu odrastanja potrebne prilagođene kvalitetne i specifične informacije o mogućnostima u oblasti zdravlja, kao i različite informacije od važnosti za ovu populaciju”, kazala je Drešević.

U nekim crnogorskim gradovima, kako je rekla, mladi ne posjećuju dovoljno savjetovališta, i ne koriste resurse koji im, kako je objasnila, mogu pomoći da riješe problem.

“Savjetovalište za mlade Doma zdravlja Podgorica u kojem gravitira najveći broj korisnika ovih usluga, od 2009. godine kontinuirano sprovodi edukaciju adolescenata i omladine u oblastima HIV/AIDS, zdravi stilovi života, odvikavanje od pušenja, vršnjačko nasilje, gojaznost, narkomanija, alkoholizam”, navela je Drešević.

Prema njenim riječima, kroz program edukacije u Podgorici, godišnje prođe 1.350 učenika, a individualnu pomoć zatraži 500 učenika.

“Poslije Podgorice, savjetovališta za mlade se najviše posjećuju u Kotoru, oko 180 godišnje, a najmanje na Cetinju i u Danilovgradu”, rekla je Drešević.

Prema njenim riječima, adekvatan pristup zadovoljenju zdravstvenih potreba mladih zahtijeva usko povezivanje pružalaca usluga u sektoru zdravstva, drugih sektora, nevladinih organizacija i lokalne uprave.

“Time se doprinosi da zaštita zdravlja mladih u svim njegovim aspektima, postane snažna obaveza i odgovornost svih segmenata društva”, naglasila je Drešević.

Ona je istakla da mladi, za svoje nedoumice, često traže rješenje u neadekvatnim izvorima informisanja.

“Zdravlje je najveća vrijednost svakoga pojedinca i najvažniji resurs svakoga društva. Iako ne možemo da utičemo na svoj genetski potencijal, možemo da izaberemo zdrav način života, što podrazumijeva aktivnu ulogu svakog pojedinca u očuvanju svoga zdravlja, odgovorno ponašanje prema sebi, drugima i životnoj sredini”, pojasnila je Drešević.

Saradnik na javno-zdravstvenim projektima u NVO Juventas, Jovan Dašić, neveo je da u Crnoj Gori postoji 18 savjetovališta za mlade, napominjući da je javnost slabo upućena u njihovo postojanje i rad.

“Zbog toga se njihove usluge ne koriste u odgovarajućoj mjeri. Nažalost, djeca u riziku od socijalne isključenosti nisu obuhvaćena nijednim preventivnim programom, koji bi trebalo biti uključen u savjetovalištu za mlade, izuzimajući rad sa mladim Romima koji se sprovodi u kampovima”, kazao je Dašić.

On je dodao da savjetovališta često raspolažu limitiranim kadrovskim, materijalnim i prostornim kapacitetima što, kako je kazao, utiče na kvantitet i kvalitet pruženih usluga.

“Da razvijenost i veličina opštine ipak nije ključna za uspješan rad, dokazuju odlični rezultati Savjetovališta za mlade u Andrijevici. U pojedinim opštinama, ipak imamo slučajevе da savjetovališta za mlade funkcionišu samo na papiru”, kazao je Dašić.

Prema njegovim riječima nedostaju detaljne smjernice za organizaciju rada savjetovališta, temeljan pristup u pripremi godišnjih planova rada, a, potrebno je, kako je kazao, unaprijediti sistem vođenje evidencija.

“Što se tiče savjetovališta za mlade mi nemamo centralizovan sistem vođenje evidencija, kada su u pitanju pružene preventivne usluge”, rekao je Dašić.

On je istakao da je potrebno opredijeliti jasan budžet za rad savjetovališta, uvesti jasan i centralizovan sistem vođenja evidencija, izraditi plan i program za djecu i mlade u riziku od socijalne isključenosti, kao i razviti programe promocije savjetovališta na lokalnom i nacionalnom nivou.

“Trebalo bi poslati instrukciju o ciljnim grupama, kako bi se obuhvatila i kategorija od 19 do 30 godina, poslati predlog za uspostavljanje saradnje sa lokalnim, državnim i nevladinim organizacijama i razviti sistem međusobnog upućivanja. Potrebno je bolje uvezeti savjetovališta sa školama i uputiti pedagoško/psihološke službe u mogućnost saradnje...”, naveo je Dašić

Direktorica Centra za promociju zdravlja u Institutu za javno zdravlje, Agima Ljaljević, ocijenila je da je promocija zdravlja veoma bitna za sve populacione kategorije, a posebno, kako je rekla, za mlade.

“Jer su mladi budućnost svakoga društva. Zemlje koje brinu o zdravstvenim sistemima i zdravstvenom stanju svoje populacije jako puno ulažu u zdravlje mladih, jer samo zdravi ljudi mogu da razmišljaju o prosperitetu i da rade na napretku jedne države”, kazala je Ljaljević.

Prema njenim riječima, zabrinjavajuće je da raste upoteba duvana, alkohola i psihoaktivnih supstanci.

“Sve veći broj mladih ljudi poseže za kockom. Postoje podaci o neadekvatnom seksualnom ponašanju, o neadekvatnoj ishrani. Sve ovo ukazuje da zaista moramo raditi na razvijanju promocije zdravlja”, istakla je Ljaljević.

Ona je navela da opada prirodni priraštaj, da se mladi sve više neadekvatno ponašaju, a, kako je kazala, morbiditetni i mortalitetni podaci su uglavnom vezani za ponašanje.

“Čak 70 odsto oboljenja koja se javljaju u populaciji vezuju se za ponašanje. A naši mladi su pokazali da ne raspolažu adekvatnim vještinama koje bi bile osnovni razlog preuzimanja ponašanja koje je u skladu sa zdravljem”, objasnila je Ljajević.

Koordinatorka omladinskog programa u NVO Juventas, Marija Ružić Stajović, kazala je da istraživanja pokazuju da mali broj učenika bira predmet Zdravi stilovi života.

“Predmet je izborni za osmi i deveti razred osnovnih škola, kao i za prvi i drugi razred gimnazija, dok srednje stručne škole, kojih ima najviše, nemaju predviđen taj predmet”, pojasnila je Ružić Stajović.

Ona je istakla da je zabilježen nizak stepen znanja mladih o reproduktivnom zdravlju, uz, kako je kazala, rast broja inficiranih polno-prenosivim bolestima i rast broja zavisnika od psihoaktivnih suspstanci.

Stajović je dodala da mladi izuzetno malo koriste savjetovališta i servise koji funkcionišu u okviru domova zdravlja.

“Samim tim postoji evidentna potreba za promocijom postojećih savjetovališta i servisa, kao i samog značaja edukacije o zdravim stilovima života”, navela je Stajović.

Samostalna savjetnica u Direktoratu za mlade u Ministarstvu sporta, Andrea Popović, kazala je da je nacrtom Akcionog plana za narednu godinu predviđeno da zdravlje mladih obuhvati 20 aktivnosti.

“Svakako najznačajnije od njih jesu promocija savjetovališta za mlade, sprovođenje istraživanja koja se odnose na zdravlje mladih u svim školama. Tu je i organizovanje obuka za vršnjačke edukatore, a jedna od najvažnijih stavki jeste potpisivanje memoranduma o saradnji između lokalnih samouprava, javnih zdravstvenih ustanova i omladinskih organizacija u vezi sa unapređenjem informisanja mladih o zdravlju”, najavila je Popović.

Direktorat za mlade je, kako je kazala, počeo izradu novoga Zakona o mladima, koji će, kako je dodala, omogućiti kvalitetnije finansiranje omladinskih organizacija i omladinskih projekata.

“Ono što je značajno je da smo u Nikšiću finansirali prvu teretanu za osobe sa invaliditetom i vježbalište za male i velike u Šavniku. To je sve u cilju kvalitetnijeg provođenja slobodnog vremena, kako roditelja, tako i njihove djece”, navela je Popović.

Pedijatrica i koordinatorka Savjetovališta za mlade u Domu zdravlja u Kotoru, Vesna Maćić, kazala je da preko 700 osoba godišnje posjeti Savjetovalište za mlade u Kotoru,

napominjući da bi u budućoj generaciji savjetovališta bilo dobro da se odredi tim koji će se samo time baviti.

“U Savjetovalištu sada rade pedijatri koji su u svojoj ambulanti sa 50, 60 70 pregleda. Naravno da im je ovo dopunska aktivnost i opterećenje. Savjetovališta ako misle da funkcionišu kako treba moraju da budu nešto što je cjelovito. Dakle, treba da postoji neko ko bi se samo time bavio”, objasnila je Maćić.

Vršnjačka edukatorka u SMŠ „Mladost“ u Tivatu, Polina Čečina, kazala je da postoji neodgovornost mladih prema sebi, kao i prema partneru kada je u pitanju seksualno i reproduktivno zdravlje.

“Iskreno se nadam da smo našim radionicama, kako u Tivtu, tako i u drugim gradovima, uspjeli da doprinesemo edukaciji srednjoškolaca. Jer za kafom mladi govore kako su bili kod zubara ili očnog, ali nikako ne o ginekologu ili urologu. O tome se ne priča”, rekla je Čečina.

Okrugli sto je završna aktivnost projekta „Promocija populacionih savjetovališta među mladima u Crnoj Gori“, koji je finansijski podržalo Ministarstvo sporta Crne Gore, tj. Direktorat za mlade.

Međunarodni dan studenata i srednjoškolaca, 17. novembar

Međunarodni dan studenata i srednjoškolaca, 17. novembar, u svijetu se obilježava još od 1941. godine. Posljednjih nekoliko godina u Crnoj Gori ga proslavlja nikad brojnija, a utisak je, nikada pasivnija studentska populacija.

Istina, studentska populacija je aktivna kada je članstvo u političkim partijama u pitanju, pa je tako niz istraživanja pokazao da je preko 10 odsto mladih od 18 do 30 godina član neke političke partije. Ipak pitanje je koliko je članstvo u političkim partijama aktivizam, koliko je zaista studentima omogućeno da kritički, nezavisno od partijskog programa i partijske discipline formiraju i iskazuju svoj stav.

Zdrava participacija mladih ipak izostaje, pa su tako studentske organizacije i udruženja sve neaktivniji, suočavaju se sa problemima u ljudskim, finansijskim i logističkim resursima. Rijetka studentska udruženja koja uprkos svemu uspješno funkcionišu, plod su pojedinačnog npora njegovog članstva, dok izostaje dugoročnija i sistemska platforma za studentsko udruživanje. Rijetki studentski časopisi i online portali su ili već ugašeni ili na putu ka tome, zbog čega ćemo uskoro doći u poziciju da se studentski glas ne može čuti, sve da i neko želi da ga čuje, a to je već sasvim drugo pitanje.

Za razliku od srednjoškolaca, veoma mali broj studenata je aktivan u nevladinom sektoru, bilo kao polaznik brojnih obuka koje organizuju NVO, bilo kao volonter ili stažista na njihovim programima.

Saradnja između različitih studentskih organizacija gotovo da i ne postoji. Naučna istraživanja i okupljanje studenata u neke vidove akademске zajednice na izuzetno je niskom nivou. Rad studentskih parlamenta i predstavnika studenata u tim tijelima je neprimjetan, kako zbog loše promocije i netransparentnosti rada istih, tako i zbog činjenice da nam nedostaje ciljano, udruženo, jedinstveno i utemeljeno djelovanje pomenutih. Reakcije studentskih predstavnika izostaju u situacijama koje se direktno i nedvosmisleno tiču prava i položaja studenata, a još više zabrinjava i nezainteresovanost samih studenata za ta pitanja i za aktivnosti njihovih predstavnika, te sami izbori predstavnika postaju nedovoljno bitni i privlačni.

Studentski glas se može čuti jedino kada je interes određene grupe studenata direktno ugoržen, kao što je to bio slučaj sa studentima Fakulteta političkih nauka i Fakulteta za turizam i hotelijerstvo, a nešto ranije i sa studentima Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore. U tim situacijama, izostala je podrška studenata drugih jedinica i studijskih programa, te nikad nisu formirani širi zahtjevi koji bi se dublje bavili pitanjem visokog obrazovanja. S druge strane, studenti privatnih fakulteta se ne stavljuju u isti rang sa studentima Univerziteta Crne Gore, te je međusobna saradnja ove dvije skupine na veoma niskom nivou.

Zajedničko studentima privatnih fakulteta i studentima državnih fakulteta je, pak, odsustvo kritičkog posmatranja i reagovanja na šire društveno stanje. Društvene vrijednosti, ekonomska, politička i pravna pitanja studentima su strane i nedovoljno interesantne teme. Visoka stopa nezaposlenosti pitanje je kojim će se studenti nositi nakon završetka studija, do tada će biti na čekanju. Studentima je nedovoljno bliska i kultura, pa je tako istraživanje UCG-a iz prve polovine 2016. godine pokazalo da je 37 odsto studenata za godinu dana pročitalo samo jednu do dvije knjige (neobavezna literatura), 16 odsto nijednu knjigu, a da nemaju naviku odlaska u pozorište, bioskop, muzeje.

Međutim, ne možemo krivicu svaliti samo na studente. Sistem je taj koji je studente učauroio i učinio pasivnim. Obrazovni sistem nije uradio svoj posao u oblasti prenošenja određenih tekovina demokratske i participativne kulture, a mediji i šira društvena zajednica je pak doprinisala suprotnom efektu. Studentima je posljata poruka da ne mogu ništa da promjene, te da je loše izdvojiti se iz mase, posebno sada kada je studentska populacija izrazito masovna. Da nisu dovoljno bitni, poruka je koju im šalju političke partije, s obzirom da se u toku izbornih kampanja nijedna stranka nije bavila pitanjem visokog obrazovanja i položaja studenata na dubinski i temeljan način. Zbog toga ne čudi visok stepen pasivnosti studenata, koji su samo žrtve sistema koji je progutao sve njihove nade, uvjerenja i mladalačke zanose. Nažalost, jedini cilj dijela studenata su postali programi razmjene i stipendija inostranih ambasada i univerziteta. Drugi su, pak, odani misiji završavanja fakulteta u određenom roku uz maksimalno posvećivanje jedino testovima i ispitnom gradivu. Trećoj grupi studenata ovakav sistem nije pružio bilo kakvu viziju i materijal za planiranje.

Međunarodni dan studenata i srednjoškolaca obilježava se u znak sjećaja na 17. novembar 1939. godine i studente iz Praga koji su ubijeni ili odvedeni u logore zbog protestovanja

protiv nacističke vlasti. Ironično, nedavna istraživanja su pokazala nizak stepen znanja kod crnogorskih studenata upravo o (anti)fašizmu, i to u vrijeme kad se u cijelom svijetu opet javljaju fašističke ideje, populizam i autoritarne ličnosti. Češki studenti su u tom oholom vremenu, žrtvovali sebe boreći se za ideale, a teško je zamisliti crnogorskog studenta koji bi se danas borio za bilo kakav ideal. Pitanje je da li studenti uopšte imaju ideale i uvjerenja, te da li su u tome, kao i u svemu ostalom, samo slika cjelokupnog društva. Studenti bi sami po sebi trebalo da budu ideal. Ideal zaštitnika temeljnih vrijednosti jednog društva, ideal nosilaca progresivnog duha i mladalačkog bunda i aktivizma.

Sada je red na obrazovne institucije- da isprave greške. Da studentima usade demokratske vrijednosti, da ih osposobe da kritički razmišljaju i analiziraju događaje i stanje u društvu, te da budu medijski pismeni i intelektualno zreli. U tom procesu svi socijalni akteri moraju uzeti učešće, pa tako i mediji i organizacije civilnog društva.

Priznajemo, tokom ovog obraćanja studentska populacija je generalizovana. Među studentima se nalaze i vrlo aktivni pojedinci, oni koji vrijedno rade na unapređenju crnogorske svakodnevnice, još važnije- na unaprijedenju sebe, što je za jednu mladu osobu, zapravo, i najvažniji produkt aktivizma.

Upravo zbog toga, uz nadu da je pasivnost studenata samo zatišje pred buru i vjerovanje da će pomenuti aktivni studenti biti nosioci talasa novog i svježeg studentskog duha, NVO Juventas svim crnogorskim studentima/kinjama čestita Međunarodni dan studenata i srednjoškolaca.

CG među državama sa najnižom stopom u Evropi: Oko jedan odsto građana se testira na HIV

MINA: U Crnoj Gori se svega oko jedan odsto građana testira na HIV, što je svrstava među države sa najnižom stopom testiranja u Evropi.

U Crnoj Gori sjutra počinje sedmica testiranje na HIV kada će Savjetovališta za povjerljivo i dobrovoljno testiranje raditi svaki dan.

Kako je agenciji MINA saopšteno iz Instituta za javno zdravlje (IJJZ), stopa testiranja, isključujući dobrovoljne davaoce krvi, iznosi 10,1 na hiljadu stanovnika.

Specijalista socijalne medicine, Aleksandra Marjanović, kazala je da su, prema podacima koji su iz zdravstvenih ustanova dostavljeni Institutu, u 2016. godini na HIV testirane 23.144 osobe.

"Od ukupnog broja testiranih, 18.046 osobe testirane su u transfuziološkim jedinicama, 4.751 osoba je testirano u Centru za medicinsku mikrobiologiju Instituta za javno zdravlje, a

960 osoba je testirano u Savjetovalištim za povjerljivo savjetovanje i testiranje (DPST)", precizirala je Marjanović.

Prema njenim riječima, podaci o svim testiranim trudnicama nijesu dostupni. »Dostupan je samo podatak da su od početka epidemije kod četvoro djece HIV pozitivnih majki pronađena antitijela na HIV«.

Marjanović je kazala da ne postoje ni podaci o broju osoba testiranih na HIV u privatnim laboratorijskim ustanovama u Crnoj Gori.

Ona je ocijenila da je testiranje u Crnoj Gori u proteklih nekoliko godina značajno unaprijeđeno uspostavljanjem mreže od osam regionalnih Savjetovališta za povjerljivo savjetovanje i testiranje, u Baru, Kotoru, Herceg Novom, Podgorici, Nikšiću, Bijelom Polju, Beranama i Pljevljima.

U Institutu, kako je navela, nemaju pouzdane podatke zašto je u Crnoj Gori stopa testiranja jedna od najnižih u Evropi.

"Pretpostvaka je da postoji smanjena svijest o mogućoj HIV infekciji jer ne postoji jasna percepcija pripadanja zajednici u kojima češće zbog rizičnog ponašanja dolazi do infekcije. Takođe se razmišlja i o tome da je mala sredina, tabui u vezi sa seksualnosti, predrasude i sterotip razlog zbog koga osobe ne dolaze na testiranje", kazala je Marjanović.

Tome bi se, smatra ona, moglo dodati i nepovjerenje u institucije sistema i strah u vezi sa otkrivanjem ličnih podataka.

"Sve ovo, uz određenu kliničku sliku (koja nije kod HIV infekcije tipična i skoro da sedam do deset godina od postojanja infekcije može da prođe bez ikakvih simtoma, a da osoba izgleda potpuno zdravo) čini da se osobe rijetko i poslije mnogo razmišljanja odlučuju na testiranje", dodala je Marjanović.

Ona smatra da, u cilju podizanja svijesti o značaju testiranja, treba promovisati savjetovanja sa testiranjem kao efikasnu preventivnu mjeru protiv HIV infekcije.

"Kroz savjetovanje se utiče na smanjenje rizika i prepoznavanje rizičnog ponašanja, kao i jačanje kapaciteta osobe u cilju angažovanja svih svojih snaga na smanjenju rizika i promjene ponašanja", kazala je Marjanović.

Kako je navela, neophodno je, takođe, širiti znanje uz obnavljanje postojećeg sa najnovijim istraživanjima zasnovanim na dokazima.

Marjanović je naglasila da osobe koje ranije otkriju HIV infekciju mogu biti i ranije uključene u proces liječenja. Tom prilikom, pojasnila je ona, omogućavaju sebi značajno kvalitetan život i zdravstveno stanje, a takođe i sprječavaju prenošenje infekcije.

»Najnovija naučna istraživanja pokazu da ako osoba ima nemjerljiv nivo virusnih kopija u krvi, takozvani nedetektibilni nivo, ne može da prenese HIV, odnosno ne može da inficira drugu osobu«, kazala je Marjanović.

Za preventivne aktivnosti u vezi sa HIV/AIDS-om, kao i u vezi sa svim preventabilnim bolestima, zadužene su preventivne medicinske grane, a odgovornost je, kako je kazala Marjanović, na onima koji jačaju, odnosno razvijaju preventivne programe.

"Međutim, smatram da je za podizanje svijesti o značaju testiranja vrlo važna zajednička aktivnost i onih koji donose odluke u zdravstvu i zdravstvenih profesionalaca, bez obzira da li su u preventivi ili kurativi", rekla je Marjanović.

Takođe je, kako je navela, vrlo važna i neophodna edukacija opšteg građanstva, posebno u radno i seksualno aktivnoj dobi, uz poseban akcenat edukacije ključnih populacijskih zajednica koje su u povećanom riziku (muskarci koji imaju seks sa muskarcima, injekcioni korisnici droga, seksualne radnice i radnici).

Marjanović je podsjetila da se građani mogu testirati na HIV u Savjetovalistima koja se nalaze u sedam domova zdravlja - u Baru, Beranama, Bijelom Polju, Nikšiću, Kotoru, Herceg Novom i Pljevljima, kao i u Institutu za javno zdravlje.

"Na tim mjestima se može obaviti testiranje i savjetovanje bez ljekarskog uputa, dakle radi se o dobrotljivom savjetovanju i testiranju. Takođe se u prijemnoj laboratoriji IJZ može obaviti samo testiranje bez razgovora, i to po upitu izabranog ljekara, kao i u centrima za transfuziologiju", pojasnila je ona.

Kako je kazala, savjetovanje i testiranje podrazumijeva povjerljiv razgovor između klijenta i savjetnika sa ciljem da se klijent sposobi da preuzeme odgovornost i bude spreman za promjenu svog rizičnog ponašanja.

Nakon pred-test savjetovanja obavlja se testiranje, a potom post-test savjetovanje. Kakav razgovor će se voditi, zavisti od rezultata testa. Tokom tog razgovora može doći do prepoznavanja faktora za rizično ponašanje i utvrđivanje smjernica za njegovu promjenu za one osobe čiji je HIV test negativan. Za one čiji je test pozitivan, razgovor u vidu pružanja podrške i edukacija novoinficirane osobe i /ili člana porodice, bračnog ili seksualnog partnera je vrlo važna komponenta u cilju sprečavanja prenošenja HIV infekcije", precizirala je Marjanović.

Izvršna direktorka Juventasa Ivana Vujović smatra da Crna Gora ima razloga da bude zabrinuta kada je u pitanju HIV posebno zato što uglavnom mladi, koji ne znaju da žive sa tom infekcijom, nerijetko saznaju svoj status u uznapredovalom stadijumu AIDS-a.

"Ukoliko se na vrijeme ustanovi infekcija, HIV ne utiče značajnije na kvalitet života, dok osobe koje primaju ARV terapiju i imaju nedetektibilan broj kopija virusa - ne mogu prenijeti HIV svom patneru/ki seksualnim putem. Dakle, testiranje je jako važno", rekla je Vujović agenciji MINA.

Ona je kazala da su prošle godine u Crnoj Gori registrovana 34 slučaja HIV-a što je za 16 više od odnosu na 2015. kada je evidentno 19 slučajeva, ocjenjujući da je to alarmantan porast.

Vujović je kazala da je Crna Gora još daleko od cilja UNAIDS-a da do 2020. godine 90 odsto osoba koje žive sa HIV-om zna svoj status, od čega 90 odsto prima ARV terapiju, koja kod 90 odsto dovodi do supresije virusa.

"Razlog zašto smo još daleko od tog cilja dominantno je zbog odsustva testiranja, koje je, iako anonimimno i povjerljivo, rijetko praktikovano", rekla je Vujović.

Ona smatra da se na tom primjeru vidi jedna od osnovnih manjkavosti crnogorskog sistema gdje kreatori zdravstvenih politika u duže vrijema ne stavljuju prevenciju u prvi plan.

Vujović je rekla da u Crnoj Gori ima osam centara za dobrovoljno, povjerljivo savjetovanje i testiranje na HIV, ali da oni nijesu dovoljno promovisani, a većina građana nije svjesna da postoje.

„Imamo Savjetovališta za mlade u svim Domovima zdravlja u kojima rade stručnjaci različitih profila, ali se rijetko u kom Domu zdravlja oni dovoljno posjećuju. Imamo predmet Zdravi stilovi života, ali on nije obavezan, i nije dostupan u svim školama“, rekla je Vujović.

Ona je kazala da je posljedicu takvog stanja, da mladi nedovoljno znaju o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i rasporostranjene rizične seksualne prakse.

"Nijesmo svjesni da je radi očuvanja zdravlja svih nas pojedinačno, pa onda i cijele crnogorske populacije, prevenciju treba postaviti na viši nivo važnosti. U konkretnom slučaju, preporuke su da testiranje treba češće promovisati kroz medije, obrazovanje, kroz zdravstvene ustanove i rad u zajednici", kazala je Vujović.

Ona je rekla da su iz Juventusa i ranijih godina ukazivali na značaj mobilnog testiranja, posebno za grupe koje su u pojačanom riziku od HIV-a, po ugledu na uspješne priče iz regionala i Zapadne Evrope.

"Uzimajući u obzir poslednje napretke u cilju postizanja održivih servisa prevencije među grupama u riziku, koji je koordiniran od Ministarstva zdravlja, nadamo se konkretnom unapredjenju i u oblasti testiranja i promocije dobrih zdravstvenih praksi kod mlađih", rekla je Vujović.

Ona je najavila da će Juventas naredne dvije sedmice sa Unijom srednjoškolaca promovisati testiranje, prvenstveno među tom populacijom, kako bi im približili funkcionisanje savjetovališta, razbili barijere koje mogu imati pri uspostavljanju kontakta sa savjetnicima i uputili ih u usluge koje mogu koristiti i na koje po potrebi mogu upućivati svoje vršnjake.

"U saradnji sa IJZ-om i Savjetovalištima za dobrovoljno i povjerljivo savjetovanje i testiranje, organizovaće se i tribine po srednjim školama koje će za temu imati prevenciju HIV-a", najavila je Vujović.

Stručni skup "Upravljanje podacima za unaprijeđeno javno zagovaranje u oblasti nasilja nad djecom i socijalne inkluzije djece sa smetnjama u razvoju"

Regionalni stručni skup na temu "Upravljanje podacima za unaprijeđeno javno zagovaranje u oblasti nasilja nad djecom i socijalne inkluzije djece sa smetnjama u razvoju" održan je prošle nedelje u Beogradu.

Regionalni stručni skup okupio je brojne predstavnike vladinog i NVO sektora, iz sedam zemalja. Iz Crne Gore stručnom skupu prisustvovali su: Marija Stajović - koordinatorka Omladinskog programa u NVO Juventas, Andjela Radovanović i Milanko Vojičić iz UMHCG, Bojana Miletić - Zavoda za Socijalnu i Dječiju zaštitu, Svetlana Sovilj – Ministarstvo rada i socijalnog staranja.

Regionalni stručni skup je vezan za Unicefov projekat pod nazivom "Unapređenje zaštite djece u Dječijem domu "Mladost" i djece korisnika odabranih NVO u Crnoj Gori – II faza".

Ciljevi Regionalnog stručnog skupa bili su: unapređenje znanja učesnika o ključnim elementima efikasnog upravljanja podacima koji su u vezi sa nasiljem u porodici i djecom sa smetnjama u razvoju. Predstavljeni su primjeri efikasnih regionalnih upravljanja podataka, identifikovana su ključna pitanja za svaku zemlju i njihova razrada u domaćem kontekstu.

Regionalni stručni skup na temu "Upravljanje podacima za unaprijeđeno javno zagovaranje u oblasti nasilja nad djecom i socijalne inkluzije djece sa smetnjama u razvoju", otvorili su: Catherine Naughton, Direktorica EDF (European Disability Forum), John Patrick Clarke, potpredsjednik EDF (European Disability Forum), Michel Saint-Lot, Šef predstavništva UNICEF-a za Srbiju i Isil Erdemi, Projekt menadžerka , International Children's Center Turkey.

Animirati mlade da posjećuju savjetovališta

MINA: Savjetovalište za mlade u kotorskom Domu zdravlja mjesечно posjeti više od 60 osoba, a veća angažovanost prosvjetnih radnika može doprinijeti povećanju broja polaznika, saopštilo je direktor te zdravstvene ustanove, Igor Kumburović.

Kumburović je agenciji MINA kazao da je Dom zdravlja Kotor savremena zdravstvena ustanova, koja sugrađanima obezbjeđuje i pruža kvalitetnu i dostupnu primarnu zdravstvenu zaštitu, brine o njihovom zdravlju i vodi računa o njihovim pravima.

Kako je rekao, ta ustanova, koja je savremeno opremljena, sa efikasnom organizacijom, stručnim kadrom, primjenjujući dobru kliničku praksu i zakonsku regulativu, danas je moderan zdravstveni centar, koji prati evropske standarde i primjenjuje najsavremenije medicinske doktrine i pruža visok kvalitet zdravstvenih usluga.

Kumburović je naveo da kotorski Dom zdravlja, u skladu sa politikom Ministarstva zdravlja, primat daje preventivnim programima.

“Tako da smo otvorili brojna savjetovališta, među kojima je i Savjetovalište za mlade, čije je osnivanje bilo neophodno jer je mnogo pitanja na koji tinejdžeri traže odgovor i kada je vrlo važno pravilno ih usmjeriti na pravi put”, saopštio je Kumburović.

Prema njegovim riječima, Savjetovalište za mlade državni je projekat, i u okviru tih savjetovališta država je uočila potrebu za edukacijom i prevencijom mlađih ljudi koji uz pomoć stručnih ljudi na najbolji mogući način izgrađuju svoju ličnost.

“Zadovoljni smo interesovanjem mlađih za programe u Savjetovalištu, a primjetan je trend rasta posljednjih godina. Mjesečno više od 60 mlađih posjeti Savjetovalište i kroz rad u grupama, uz pomoć naših stručnjaka prevazilazi probleme zbog kojih su nam se obratili za pomoć”, saopštio je Kumburović.

On je pojasnio da se radi grupno, pozivom i kontaktom sa prosvjetnim radnicima koji se u školi bave zdravim stilovima života.

“Aktivnosti se sprovode kroz predavanja (pedijatri, psiholog, ginekolog), radionice (psiholog), tribine organizovane u Centru za kulturu Kotor (teme: vakcinacije, rezistencije na antibiotike, autistični sindrom, HIV, grip, sporta , a u četvrtak 26.10.2017. godine održaće se tribina na temu “ Nasilje u porodici”), edukativne radionice za mlađe majke”, naveo je Kumburović.

Kako je kazao, mlađi najviše posjećuju psihologa, sa problemima vezanim za rast i odrastanje, emocionalnu inteligenciju, nasilje u porodici i vršnjačko nasilje, preventivnu ginekologiju i nutricionizam.

Kumburović smatra da je mlađe potrebno animirati, i dodaje da ne dolaze svi u Savjetovalište dobrovoljno.

“To rade prvenstveno prosvjetni radnici u školama u saradnji sa medicinskom sestrom iz Savjetovališta, koja organizuje rad u Savjetovalištu”, naveo je Kumburović.

On je naglasio da učesnici njihovih radionica prenose informacije svojim drugarima i na najbolji način preporučuju dolazak u savjetovalište, tako da im mlađi dolaze i preventivno.

Iz Savjetovališta za mlađe u cetinjskom Domu zdavlja su saopštili da ih posjete svake godine učenici osmih razreda osnovnih škola, kao i učenici trećih razreda srednjih škola.

“Broj posjeta je uglavnom isti (oko 160 učenika osnovnih i isto toliko učenika srednjih škola)”, rekli su iz tog Savjetovališta agenciji MINA.

Oni su ukazali da savjetovališta za mlađe postoje u svim domovima zdavlja u Crnoj Gori od 2009. godine, a opseg rada su problemi mentalnog i reproduktivnog zdavlja, zlostavljanja i zanemarivanja djece, kao i zdravi stili života.

Kako su naveli iz Savjetovališta na Cetinju, radi uniformnosti rada svih savjetovališta, kao i mogućnosti evaluacije, Institut za javno zdavlje (IJD), kao krovna institucija, predlaže

svake godine temu koju treba obraditi, uz mogućnost da svako radi ono što smatra neophodnim i interesantnim za svoju sredinu, a iz opsega je rada Savjetovališta.

“IJD predlaže temu „Odvikavanje od pušenja po Mc. Farlandovoj metodi“, međutim mi smo procijenili da nemamo još uvijek značajan broj zavisnika od pušnje na pomenutom uzrastu”, rekli su iz Savjetovališta.

Oni smatraju da većina djece tog uzrasta eksperimentiše sa upotrebom duvanskim proizvoda, pa su odlučili da rade program prevencije pasivnog pušenja uz osrvt na reklamiranje duvanskih proizvoda, na šta su mladi pozitivno reagovali.

“Rad sa mladima se organizuje u grupama – predavanja, razgovori i radionice. Sa njima radi pedijatar na temu „Štetnost pušenja i pasivnog pušenja po zdravlje, sa osrvtom na fizički razvoj adolescenata“, a onda psiholog na temu „Problemi adolescencije sa psihološkog aspekta, formiranje i mijenjanje stavova, kako donosim odluke i kako reći ne u rizičnoj situaciji“, objašnjavaju iz Savjetovališta.

Oni dodaju da rad sa mladima temelje na pređašnjem iskustvu.

Kako su kazali, cetinjski Dom zdravlja je od 2001. do 2009. dodine, odnosno do početka rada Savjetovališta, svake godine u okviru svojih preventivnih aktivnosti, realizovao istraživanje na temu „Zdravstveno ponašanje omladine sa osrvtom na maladaptivne forme ponašanja (upotreba alkohola, droge i pušenje)“, a ciljna grupa su takođe bili mladi iz osnovnih i srednjih škola.

Podaci iz tih istraživanja su, kako navode iz cetinjskog Savjetovališta, poslužili kao smjernica u radu sa mladima.

“Problemi sa kojima se mladi najčešće javljaju u Savjetovalište su strah od neuspjeha (karakterističan za prelazak iz osnove za srednju školu), problemi sa prihvatanjem autoriteta, posttraumatski stresni sindrom i anksiozni poremećaji”, saopštili su iz Savjetovališta na Cetinju.

Kako su rekli, broj slučajeva nije veliki, ali se javljaju u više navrata da bi problem bio riješen.

Iz Savjetovališta su naveli da se mladi uglavnom javljaju u Savjetovalište kad imaju neki problem, mada se, kako dodaju, dešavalо da sami iniciraju neke teme koje ih zanimaju, kao što je razvoj intelektualnih sposobnosti sa mogućnošću provjere svoje opšte sposobnosti, što im je udovoljeno, i upotreba seroida.

“Promovisanje rada savjetovališta uvijek je dobrodošlo, pogotovo putem medija, jer na taj način mladi najbrže dobijaju informacije o radu savjetovališta, i to ih može dodatno zainteresovati da se više uključe u rad”, poručuju iz cetinjskog Savjetovališta.

Kako navode, radu njihovog Savjetovališta realizuje se uz odličnu saradnju sa osnovnim i srednjim škola iz tog grada, bez čije podrške bi bilo mnogo komplikovanije obuhvatiti svu populaciju učenika.

Savjetovališta za mlađe da jačaju saradnju sa civilnim sektorom

MINA: Koncept rada sa mladima u savjetovalištima u okviru domova zdravlja u Crnoj Gori odgovarajući je, ali je potrebno jačati saradnju sa civilnim sektorom, i zajednički rad na terenu, smatraju u nevladinoj organizaciji ADP Zid.

“To bi podrazumijevalo realizaciju većeg broja radionica, treninga i info sesija sa mladima”, kazala je psihološkinja u toj organizaciji, Maja Lješnjak agenciji MINA.

Ona je ocijenila je da da se mladima u Crnoj Gori ne posvećuje dovoljno pažnje u prevenciji bolesti zavisnosti.

“Uloga države je jako bitna u rješavanju problema mlađih i potrebno je veće uključivanje u promovisanju značaja savjetovališta”, rekla je Lješnjak.

Ona je navela da Savjetovalište za osobe sa problemom kockanja u okviru ADP Zida sprovodi prevenciju zavisnosti od kockanja u sklopu koje se realizuju radionice u osnovnim i srednjim školama širom Crne Gore, kao i u sportskim klubovima.

“Realizuju se i treninzi za vršnjačke edukatore, tokom kojih se mlađi osposobljavaju za rad na prevenciji zavisnosti. Pored prevencije, savjetovalište nudi i specijalizovan tretman osobama koje kockaju na problematičnom i patološkom nivou”, pojasnila je Lješnjak.

Ona je saopštila da je trenutno u procesu tretmana osam klijenata.

Lješnjak je navela da im se najčešće obraćaju članovi porodica osoba koje imaju problem sa kockanjem, i dodala da se na početku odradi dijagnostički pregled kako bi se utvrdilo na kom nivou osoba kocka i, u skladu sa dobijenim rezultatima, određuje se program tretmana.

“U savjetovalištu se realizuju i grupe samopomoći, tokom kojih klijenti dijele iskustva iz problema i na taj način pomažu jedni drugima i stvaraju mrežu podrške, koja je jako bitna u procesu oporavka”, rekla je Lješnjak.

Ona je ukazala da je, u okviru ADP Zida, pokrenut i Servis za podršku u karijernom vođenju i savjetovanju, sa ciljem razvijanja svijesti kod mlađih o vještinama koje posjeduju, mogućnostima i ličnoj odgovornosti u procesu razvoja karijere.

Lješnjak je dodala da Servis za podršku u karijernom vođenju i savjetovanju nudi i mogućnost razvoja individualnog karijernog plana.

U servisu su angažovani i vršnjački savjetnici koji putem onlajn /online/ platforme "Karijerni telekon" pružaju podršku mladim ljudima u procesu razvoja karijere", saopštila je Lješnjak.

Ona smatra da je, nažalost, mlade potrebno ohrabriti i animirati kako bi se sami javili u savjetovalište, i navodi da u njenoj organizaciji to rade kroz realizaciju radionica u srednjim školama, info sesija ,organizovanjem treninga za vršnjačke edukatore i njihov angažman.

"Mali broj se u savjetovalište obrati preventivno", dodaje Lješnjak.

Juventas od početka godine pružio usluge za 353 LGBT osobe

NVO Juventas je, od početka godine, putem svojih socijalnih i zdravstvenih servisa, ostvarila kontakt i pružila usluge za 353 LGBT osobe, od kojih sa 104 nova muškarca koji imaju seksualne odnose sa muškarcima, saopšteno je iz te organizacije.

Oni su ocijenili da su, programi za grupe koje su teško dostupne ili su izložene diskriminaciji, od posebnog značaja za unapređenje ukupne zdravstvene i socijalne zaštite u Crnoj Gori.

"U vrlo izazovnim uslovima, vođeni prepoznatim potrebama, nastavili smo sa pružanjem servisa socijalne, zdravstvene zaštite i vršnjačke podrške LGBT osobama", kaže se u saopštenju.

U okviru aktivnosti na prevenciji HIV/AIDS-a i ostalih seksualno prenosivih infekcija, Juventas je, kako se navodi, od januara do okobra ove godine, ostvario direktni kontakt sa 283 MSM osobe (muškarci koji imaju seksualne odnose sa muškarcima).

"Od tog broja njih 104 je novih, odnosno onih sa kojima tokom prethodnih 11 godina, od kada su uspostavljeni servisi, nije bio ostvaren kontakt. Ove godine Juventasov LGBT centar posjetile su 52 lezbejke i biseksualne žene, a uspostavljen je kontakt sa 18 trans osoba", precizira se u saopštenju.

Iz Juventasa su podsjetili da su socijalni i zdravstveni servisi te organizacije za LGBT osobe, dostupni u LGBT centru u Podgorici svakog radnog dana od 17 do 21 sat.

"Direktni rad sa klijentima i klijentkinjama tokom godine organizovan je i u Nikšiću, Baru, Budvi, Tivtu i Ulcinju, dok se kontakt sa LGBT zajednicom iz ostalih gradova Crne Gore kontinuirano obavlja u LGBT Drop in centru u Podgorici", podsjeća se u saopštenju.

LGBT Drop in centar je, kako smatraju u Juventasu, veoma važno mjesto za razvoj društvenog života, psihičkog i fizičkog zdravlja LGBT osoba.

“To je jedno od glavnih mjeseta okupljanja LGBT zajednice, članova porodica i prijatelja. Rad u zajednici i sa zajednicom predstavlja jedan od važnih kontrolnih faktora našeg rada gdje LGBT osobe imaju uvid u ono što su naši predlozi i mogućnost da ih modifikuju u skladu sa životnim iskustvom i dosadašnjom praksom”, navodi se u saopštenju.

Usluge koje, u okviru servisa, Juventas pruža klijentima su besplatno i povjerljivo savjetovanje sa psihologom, ljekarom, vršnjačko savjetovanje, kao i različite aktivnosti usmjerenе na društveni život LGBT zajednice.

“Takođe, radi se organizovanje besplatnog testiranja na HIV/AIDS u Savjetovališta, posredovanje pri ostvarivanju adekvatnog pristupa sistemu zdravstvene zaštite, besplatno distribuiranje kondoma i lubirikanata, kao i pružanje informacija o prevenciji HIV/AIDS-a i ostalih seksualno prenosivih infekcija”, kaže se u saopštenju.

Iz Juventasa su naveli da su rad LGBT servisa ove godine su podržali Ambasada Kraljevine Holandije, Ministarstvo finansija, kroz raspodjelu djela prihoda od igara na sreću i Institut za javno zdravlje Crne Gore.

Preventivno djelovanje osnova rada Savjetovališta za mlade u Podgorici

Preventivno djelovanje o svim pitanjima osnova je rada podgoričkog Savjetovališta za mlade, saopštila je pedijatar Edita Bašović, navodeći da edukaciju te jedinice Doma zdravlja godišnje prođe oko 1,5 hiljada osoba.

Ona je navela da su u timu Savjetovališta, koje radi od 2009. godine, pedijatar, psiholog (koji trenutno ne radi), dva ginekolga i visoka medicinska sestra koja koordinira radom.

Bašović je kazala da u Savjetovalištu sa mladima rade pojedinačno i grupno, po principu radionica, predavanja i tribina.

“Mladi se mogu javiti po pitanju svih nedoumica koje ih muče iz oblasti zdravstva, ali i odrastanja”, rekla je Bašović agenciji MINA.

Kako je kazala, svi koji rade sa mladima ili ih imaju u kući, znaju da im briga o zdravlju nije prva na listi prioriteta, pa iz toga proističu i njihova interesovanja za Savjetovalište.

“Poznajući tu činjenicu, sprovodi se preventivni rad po školama, u prvom redu predavanja i radionice”, saopštila je Bašović.

Ona je rekla da je Savjetovalište počelo da radi na temu prevencije zloupotrebe duvana, potom su se bavili pitanjem ishrane, zaštite reproduktivnog zdravlja, zdravih stilova života, kao i prevencijom narkomanije.

Bašović je dodala da posljednje dvije godine Savjetovalište edukuje mlade o štetnosti i opasnosti narkotika, a predavanja i radionice su prilagođene uzrastu tako da zainteresuju i animiraju - sadrže upečatljive slajdove, video snimke i održavaju pažnju mladih.

“Osnova rada i jeste prevencija, da na jedan suptilan način dopremo do mladih i prenesemo poruku”, objasnila je Bašović.

Kako je navela, mladi se u Savjetovalište uglavnom javljaju u vezi sa reproduktivnim zdravljem, odnosno posjećuju ginekologe koji imaju termine za rad i prije i poslijepodne, u trajanju od dva sata.

“Na godišnjem nivou oko 1.500 mladih prođe edukaciju Savjetovališta, od čega najveći broj podrazmijeva rad po školama. Individualni rad je 25 do 30 mladih mjesечно”, precizirala je Bašović.

Često se, kako je reka, i roditelji interesuju za usluge Savjetovališta zbog problema u komunikaciji sa djecom. “Nerijetko roditelji dolaze bez djece, a potom zajedno”.

Bašović smatra da je značajno promovisati rad Savjetovališta.

“Adolescencija predstavlja period sazrijevanja, emotivne nestabilnosti, izgradnje identiteta mladih, i sama po sebi je puna izazova, a mi kao društvo - roditelji, prosvjeta i zdravstvo smo dužni da damo sve od sebe da im olakšamo”, poručuje Bašović.

Prostorije Savjetovalište se nalaze u podgoričkom Studentskom centru, i ono radi svakog radnog dana od sedam do 14 sati.

Direktorica Centra za promociju zdravlja u Institutu za javno zdravlje, Agima Ljaljević rekla je da 4.172 osobe koriste usluge u savjetovalištima za mlade svih domova zdravlja.

Ljaljević je navela da su predstavnici velikog broja domova zdravlja usluge realizovali i u školama.

„Individualnih posjeta bilo je 384. Neki od domova zdravlja obilježavali su važne datume iz kalendara zdravlja, vezano za kontrolu duvana na nacionalnom i međunarodnom nivou“, rekla je Ljaljević agenciji MINA.

Ljaljević je, govoreći o realizaciji Programa po domovima zdravlja, navela da je u Savjetovalištu u Domu zdravlja u Andrijevici, u 2016. godini organizovano pet radionica na kojima je bilo 61 polaznik.

Urađena su 103 individualna savjetovanja i sedam informacija telefonom, a održano je jedno predavanje u srednjoj školi na temu “Kontracepcija”.

U prošloj godini u barskom Savjetovalištu organizovano 11 radionica, na kojima je bilo 125 polaznika, dok je u Savjetovalištu u Beranama prošle godine organizovano isto toliko radionica, na kojima je bilo 165 polaznika.

U bjelopoljskom Savjetovalištu su u prošloj godini organizovali 12 radionica na kojima je bilo 127 polaznika, a u budvanskom šest radionica na kojima je bio 101 polaznik.

U Savjetovalištu na Cetinju u prošloj godini organizovali su šest radionica na kojima je bilo 60 polaznika, dok je u danilovgradskom organizovano 12 radionica na kojima je bilo 213 polaznika.

U hercegogradskom Savjetovalištu su u prošloj godini organizovali devet radionica na kojima je bilo 127 polaznika, a u Kolašinu sedam radionica sa 177 polaznika.

U kotorskom Savjetovalištu su prošle godine organizovane 22 radionice na kojima je bio 301 polazni, a u Mojkovcu 18 radionica na kojima je bilo 181 polaznik, i urađeno je 60 individualnih savjetovanja.

Prošle godine je u nikšićkom Savjetovalištu organizovano 12 radionica sa 180 polaznika, dok je u plavskom organizovano devet radionica na kojima je bilo 112 polaznika.

U Savjetovalištu u Pljevljima prošle godine je organizovano deset radionica na kojima je bilo 72 polaznika.

U podgoričkom Savjetovalištu organizovano je 56 radionica na kojima je bilo 1.533 polaznika. U januaru je urađeno 22, a u decembru 14 individualnih savjetovanja.

U Savjetovalištu u Rožajama je u prošloj godini organizovano 12 radionica na kojima je bio 181 polaznik, dok je u Tivtu organizovano 20 radionica na kojima je bilo 96 polaznika, a urađena su i 92 individualna savjetovanja.

U ulcinjskom Savjetovalištu je u prošloj godini organizovano 15 radionica na kojima je bilo 301 polaznik.

Mladi nijesu motivisani za odvikavanje od pušenja

Podgorica, (MINA) – U Crnoj Gori raste broj mladih koji koriste duvanske proizvode, ali korisnici u programima odvikavanje od pušenja, nijesu motivisani i spremni da redovno pohađaju aktivnosti, saopštila je direktorica Centra za promociju zdravlja u Institutu za javno zdravlje, Agima Ljaljević.

Ona je ukazala da su ranija istraživanja o prevalenciji pušenja u Crnoj Gori pokazala, da je među odraslim od 15 do 64 godine, 31 odsto pušača i da je broj konzumenata duvanskih proizvoda povećan zbog činjenice da je pušenje opšte prihvaćena pojava.

Ljaljević je navela i da najnovije istraživanje, sa još nepublikovanim podacima, pokazalo da je učešće pušača u opštoj populaciji povećano i da iznosi 35,4 odsto i da su muškarci više konzumiraju duvanske proizvode u odnosu na žene.

Ona je rekla da su neka od prethodnih istraživanja pokazala da je više pušača na sjeveru Crne Gore, kako u cijeloj, tako i u populaciji mladih.

Ljajević je saopštila da raste broj mlađih koji koriste usluge Savjetovališta za mlade pri domovima zdravlja, ali ne i korisnika Programa odvikavanja od pušenja. Ona je objasnila da Program odvikavanja traje pet radnih dana u sedmici, svakog dana po dva sata.

„Međutim, korisnici nijesu spremni da svih pet dana uredno pohađaju aktivnosti, a nijesu ni motivisani za odvikavanje od pušenja“, kazala je Ljajević agenciji MINA.

Ona je objasnila da Program realizuje izabrani doktor, a s obzirom da se radi o Savjetovalištu za mlade, uglavnom su angažovani pedijatri ili specijalisti javnog zdravlja, ako ih ima Dom zdravlja.

„Preporuka za izabranog doktora, u vezi sa ovim Programom, je da prije realizacije okupi polaznike u cilju predočavanja planiranih aktivnosti i upoznavanja sa grupom, kao i okupljanje nakon mjesec, kako bi se utvrdio trenutni pušački status“, saopštila je Ljaljević.

Ljaljević je navela da se radi o mlađim korisnicima duvanskih proizvoda koji se nalaze u fazi modifikacije ponašanja koja je označena kao „prerazmišljanje-prekonteplacija“.

Ona je rekla da ta faza karakteriše početak svakog ponašanja, a koje nije povezano sa razmišljanjem posljedicama preuzimanja takvog stila života.

“Korisnici, u ovoj fazi nijesu spremni da se, nakon pohađanja Programa, jave pružaocima usluga odvikavanja, kako bi se evidentirao ishod realizovanih aktivnosti”, dodala je Ljaljević.

Kako je navela, zbog svega toga ne postoji evidencija o broju korisnika koji su ostavili pušenje, jer nijesu motivisani da se javljaju u savjetovalište za evidentiranje „pušačkog statusa“ nakon pohađanja Programa. S toga i nije poznato koliko je Program u praksi uspjesan.

Ljaljević je saopštila da danas postoje nove metode odvikavanja od pušenja, koje bi se mogli primjeniti u savjetovalištima, ali to zahtijeva valorizovanje cijelog postupka uvođenja novih programa.

Ona je podsjetila da je Institut za javno zdravlje uputio Ministarstvu zdravlja ranije incijativu za promjenom programa u savjetovalištima i uvođenje novih. “Efikasnost do sada primjenjivanih metoda se ne može analizirati zbog prekidanja pohađanja istog prije završetka”, rekla je Ljaljević.

Ona je navela da je ovaj Program uveden 2010. godine i od tada se kontinuirano realizuje u svim domovima zdravlja u okviru centara za podršku – Centar za prevenciju.

Ljaljević je pojasnila da je Program uveden zbog neprihvatljivog broja konzumenata duvanskih proizvoda u populaciji, a posebno među mlađima.

Inicijalno je, kako je kazala, zamišljeno da sastavni dio Programa bude i edukacija mladih sa ciljem promjene stavova u vezi sa značajem promjene ponašanja i usklađivanja sa zdravim stilovima života.

Međutim, prema riječima Ljaljević, realizacija je naišla na veliki broj ograničenja što je uslovilo smanjenje efikasnosti planiranih mjera.

VIDEO: Dokumentarni film ukazaće na probleme programa smanjenja štete

Dokumentarni film o programu smanjenja štete, koji sprovodi nevladina organizacija Juventas, skrenuće pažnju na probleme finansiranja tih servisa, bez kojih je nemoguće očekivati zaustavljanje epidemije HIV-a i ukazati na potrebe osoba koje koriste droge ili prodaju seks

Iz Juventasa je saopšteno da su tokom ove sedmice u Podgorici boravili predstavnici Rights Reporter Foundation (Izvještači o ljudskim pravima), koji su snimili dokumentarni film o programu smanjenja štete, koji sprovodi ta organizacija.

Direktorica Programa smanjenja štete u NVO Juventas, Tijana Žegura, kazala je da je dokumentovanje stanja ljudskih prava u Crnoj Gori važno, jer je to, kako je navela, prilika da se čuju problemi, ali i rješenja, na kojima se radi.

„Mi ćemo biti jedna od rijetkih pozitivnih priča u regionu. Nadamo se da to na čemu sada radimo, neće da se završi za tri godine kada se završi podrška Globalnog fonda, već da će se Vlada Crne Gore obavezati da u potpunosti podrži i obezbijedi održivost ovakvih servisa“, istakla je Žegura.

Prema njenim riječima, Drop in centar programa smanjena štete je u prvih devet mjeseci ove godine posjetilo 530 osoba koje injektiraju droge i 60 seksualanih radnica i radnika, „a podijeljeno je preko 17 hiljada sterilnih igala.

„U tome periodu smo od njih primili preko 20 hiljada korišćenih igala i špriceva. Ponosni smo na to što smo razvili svijest naših korisnika usluga da korišćene igle i špriceve vrate nama i da ih mi odnesemo na uništenje. Oko trećina njih je upućena na servise zdravstvene i socijalne zaštite u zajednici“, kazala je Žegura.

Od početka godine, kakao je dodala, bilo je oko 500 savjetovanja sa socijalnim radnicima, a Juventasovi terenski radnici su, kako je navela, pružili savjetovanje na različite teme oko dvije hiljade puta.

„Mogu da kažem da je od početka godine, 60 klijenata prvi put koristilo naše servise. Posebno je taj broj bio visok u maju i junu, u istom trenutku kada je u Crnoj Gori promijenjen protokol za izdavanje buprenorfinske terepije za opijatske zavisnike“, pojasnila je Žegura.

Juventasov program smanjenja štete, kako je istakla, trenutno ima punu podršku Ministarstva zdravlja.

„Pod pokroviteljstvom Fondacije otvorenog društva iz Njujorka, u saradnji sa Ministarstvom zdravlja, sprovodimo projekat za izradu mehanizma socijalnog ugovaranja za NVO u sistemu javnog zdravlja. Takođe, imamo najavu da je Globalni fond za tuberkulozu, AIDS i malariju opredijelio sredstva za servise u Crnoj Gori, ali i da će Vlada učestvovati kao kofinansijer“, navela je Žegura.

Izvršni direktor Fondacije izvještači o ljudskim pravima, Peter Saroši, kazao je da se ta organizacija bori za ljudska prava seksualnih radnika i osoba koje koriste droge, napominjući da je njen cilj da skrene pažnju državama okruženja, na probleme sa kojima se suočavaju servisi smanjenja štete.

„Cilj dokumentarnog fima koji smo snimili u Crnoj Gori je bio da prikažemo problem i rješenje iz različitih perspektiva. Intervjuisali smo profesionalce, socijalne i zdravstvene radnike, a bili smo i u policiji, i u Vladu. Sa druge strane, intervjuisali smo i osobe koje koriste droge, jer smo htjeli da se njihov glas što više čuje, objasne njihove potrebe i da se na taj način u budućnosti kreiraju aktivnosti“, objasnio je Saroši.

Prema njegovim riječima, najinteresantniji dio boravka u Crnoj Gori bio je praćenje terenskog tima Juventasa i posjeta osobama koje koriste droge i seksualnim radnicama.

„Dali smo im čiste igle, špriceve i kondome. To je bilo iskustvo, gdje nismo samo slušali o tome šta se radi već smo i vidjeli na koji način i gdje se radi“, kazao je Saroši.

On je naveo da postoje planovi da se film, naredne godine prikaže, u sklopu kampanje „Support-don't punish“, povodom 26. juna, Međunarodnog dana borbe protiv droga.

„U mnogim zemljama svijeta se toga dana obilježava kampanja koja za cilj ima da se pošalje poruka da osobama koje koriste droge treba pružiti podršku, poboljšati im kvalitet života, a ne kažnjavati ih. To će biti jedna od zanimljivih stvari. Međutim, postoji niz događaja gdje će film moći da se iskoristi“, naveo je Saroši.

Prema njegovim riječima, Crna Gora je pozitivan primjer, jer, kako je kazao, u mnogim zemljama u okruženju Vlade ne opredjeluju novac za smanjenje štete.

„Crnogorska Vlada se obavezala da će u naredne tri godine, opredijeliti određenu sumu kojom će se finansirati servisi u zajednici. Međutim, problem je u tome što je taj novac, u ovom trenutku, simboličan i nikako ne može da iznese sve servise koji postoje, ili koji bi trebalo još više da se prošire“, smatra Saroši.

On je dodao da je potrebno da NVO organizuju kampanje kojima bi se, kako je rekao, društvu objasnilo zašto su programi smanjenja šteta važni.

„Objasnilo bi se zašto treba da damo novac za ovakve programe. Treba da znamo da bez njih nikako ne možemo da očekujemo zaustavljanje epidemije HIV-a“, pojasnio je Saroši.

Mala posjećenost savjetovališta za mlade

MINA: Crnoj Gori u okviru svih domova zdravlja funkcioniše 18 savjetovlišta za mlade, ali je posjećenost u njima mala, saopšteno je iz nevladine organizacije Juventas.

Jovan Dašić iz Juventasa objasnio da je prvo savjetovalište za mlade, prije reforme zdravstvenog sistema, formirano u Bijelom Polju 2003. godine i da su u njemu radili stručnjaci iz oblasti opšte medicine, pedijatrije, psihijatrije, neuropsihijatrije, psihologije i zdravstvene njege.

„Savjetovališta za mlade funkcionišu u sklopu svakog Doma zdravlja, u Crnoj Gori. Reformom zdravstvenog sistema postoji 18 domova zdravlja. Posjećenost savjetovališta u većem broju slučajeva mala i ne vode svi domovi zdravlja preciznu evidenciju“, kazao je Dašić agenciji MINA.

On je saopštilo da je savjetovalište u Bijelom Polju, prema statistici za prošlu godinu, imalo 144 polaznika, organizovalo šest tribina u srednjim školama, dva okrugla stola za roditelje i pedagoge, da je bilo 109 individualnih posjeta, a da je na internet stranici bilo 1.238 posjeta.

Dašić je dodao da je Savjetovalište za mlade pri Domu Zdravlja Andrijevica prošle godine obuhvatilo 165 omladinaca svojim projektnim aktivnostima, dok je u Savjetovalištu za mlade u Domu Zdravlja Berane, 180 omladinaca prošlo školu odvikavanja od pušenja, a grupnim preventivnim aktivnosima su obuhvatili su 275 učenika.

Primjer dobre prakse, prema riječima Dašića je i Savjetovalište za mlade Doma Zdravlja Kotor gdje se svakog četvrtka održavaju grupne sesije za deset do 15 korisnika, odnosno za oko 50 korisnika mjesečno odnosno oko 700 korisnika godišnje.

“Uprkos relativno velikoj posjećenosti iz Savjetovališta izražavaju želju za povećanjem te statistike”, rekao je Dašić.

Dašić je rekao da su zdravstvena savjetovališta dio primarne zdravstvene službe i da su usmjereni rano otkrivanje i prevenciju najčešćih hroničnih bolesti, kao i praćenju oboljelih s ciljem sprječavanja komplikacija.

“U savjetovalištima se pružaju savjetovanja o navikama, subjektivnim i objektivnim tegobama, zdravom stilu života, kvalitetnoj ishrani, važnosti fizičke aktivnosti, kontrola krvnog pritiska i nivoa glukoze u krvi, a u nekim i kontrola holesterola u krvi”, rekao je Dašić.

Kako je naveo, reformom zdravstvenog sistema zdravstvena savjetovališta pripadaju centrima za prevenciju, koja funkcionišu u okviru centara za podršku domova zdravlja.

Prema njegovim riječima, u okviru Centra za prevenciju, funkcionišu savjetovalište za djecu, populaciono savjetovalište, savjetovalište za mlade, savjetovalište za reproduktivno zdravlje i higijensko-epidemiološka služba.

Dašić je saopštio da dobrovoljno i poverljivo testiranje i savjetovanje na HIV, u zavisnosti od organizacije doma zdravlja, funkcioniše u savjetovalištu za mlade, u savjetovalištu za reproduktivno zdravlje ili kao posebno savjetovalište.

“U Crnoj Gori sedam domova zdravlja i Institut za javno zdravlje vrše dobrovoljno i poverljivo savjetovanje i testiranje na HIV”, rekao je Dašić.

On je objasnio da se u svjetovalištima za mlade preventivno djeluje i ta populacija upoznaje sa bitnim karakteristikama razvoja u periodu mладалаštva, teškoćama i problemima sa kojima se suočavaju i načinima izbjegavanja i prevazilaženja tih teškoća.

Dašić je rekao da se u savjetovalištima radi individualno - dobrovoljno i povjerljivo savjetovanje, grupno - preventivne radionice, najčešće program prevencije i odvikavanja od pušenja.

Savjetovališta organizuju predavanja i tribine u školama sa ciljem zdravstvenog prosvjećivanja i promocije zdravlja, manifestacije u lokalnoj zajednici, dijele promotivni materijal, oglašavaju putem masovnih medija kao i akcije otvorenog tipa.

Trenutno su, kako je naveo, zaposleni u većini savjetovališta prevashodno koncentrisani na program prevencije i odvikavanja od pušenja, što je pohvalno ali ne i dovoljno.

Dašić je rekao da bi u savjetovalištima za mlade trebalo sprovoditi teme o opštem zdravlju i normalnom rastu i razvoju, razvojnoj problematici adolescentnog uzrasta, prevencija alkoholizma, narkomanije i pušenja kod mlađih.

Savjetovališta, kako je kazao, treba da rade i na programima prepoznavanje rizičnih oblika ponašanja, seksualno i reproduktivnog zdravlja i vaspitanja (ljubav i odnosi među polovima, vještina komuniciranja u oblasti seksualnosti, kontracepcija i trudnoća, planiranje porodice).

Trebalo bi, smatra Dašić, sprovoditi i teme o zaštiti reproduktivnog zdravlja mlađih i prevencija polno prenosivih bolesti, zaštiti od neželjene trudnoće i njenih posledica, mentalnom zdravlju, o fazama odrastanja i sazrijevanja.

Savjetovališta treba i da sprovode teme o pedagoško-psihološko savetovanjima mlađih sa problemima odrastanja i učenja (problemi u učenju, komunikacija u vršnjačkoj grupi, problemi zanemarivanja i zlostavljanja, pomoći u izboru budućeg zanimanja, ishrana i sl.) kao i savjetodavni rad sa porodicom adolescent i zdravi stilovi života.

Prevencija nasilja u školskom okruženju je odgovornost države

Nevladine organizacije Unija srednjoškolaca Crne Gore, Juventas i Udruženje Roditelji pozvale su uprave škola i Ministarstvo prosvjete da zajedničkim radom utvrde razloge zbog kojih dolazi do učestale pojave nasilja u školskom okruženju, i na bazi toga, kako su istakli, utvrde i odgovornost.

Oni su, u reagovanju povodom masovnih tuča koje se događaju u Gimnaziji "25. maj" u Tuzima, ocijenili da dešavanja poput ovih najozbiljnije ugrožavaju sigurnost učenika i doprinose opštem pogoršanju kvaliteta obrazovnog sistema u Crnoj Gori.

U reagovanju se podsjeća da na nekontrolisano nasilje u školskom okruženju Unija srednjoškolaca, ukazuje od svog osnivanja, dok su Juventas i Udruženje Roditelji više puta javno slali apele institucijama da iskoriste svoje kapacitete u rješavanju problema za koji su nadležni.

„Uprave škola moraju na adekvatan način odgovoriti na pojave nasilja, i moraju raditi na njihovoj prevenciji. I Ministarstvo i škole su zakonom obavezne da ispoštiju pravo učenika na sigurnost i zaštitu od nasilja“, poručuje se u reagovanju.

Ukoliko se ovakvi problem nastave, kako su istakli iz tri organizacije, odgovornost se mora tražiti među rukovodstvom škola i u Ministarstvu prosvjete.

„Vršnjačko nasilje je sve zastupljenije u srednjim školama, i ono će biti prisutno sve dok se ne preduzmu konkretni koraci za rješavanje ovog problema. Iz nadležnih institucija navode, već duže vremena, da je u planu rješavanje ovog problema“, navodi se u reagovanju.

Iz nevladinih organizacija ocijenili su da vidljivog napretka nema upravo iz razloga što se ne preduzimaju dovoljne radnje da se zaustavi ovaj sve više popularniji trend kod srednjoškolaca.

„Ovim putem ponovo apelujemo i na Ministarstvo unutrašnjih poslova da u dogовору са Ministarstvom prosvjete у dvorišta srednjih škola vrati školske policajce. Nasilju u školama se mora pristupiti sistemski“, ističe se u reagovanju.

To, kako se pojašnjava, podrazumijeva sprovođenje programa koji vode ka boljoj atmosferi u školama, kao što je program Škola bez nasilja.

„To podrazumijeva i poboljšanje ponude vannastavnih aktivnosti, posebno u školama koje su najviše pogodene vršnjačkim nasilje, sprovođenje aktivosti sa ciljem da se svaki srednjoškolac osjeća jednako prihvaćenim“, pojašnjava se u reagovanju.

Iz nevladinih organizacija su upozorili da isključivo pribjegavanje mjeri uskraćivanja prava na školovanje onima koji su počiniovi nasilja, nije u najboljem interesu djeteta i često pogoršava situaciju.

„Unija srednjoškolaca je u procesu izmjene seta obrazovnih zakona predložila da pedagoško-psihološke službe imaju obavezan rad sa onima koji su iz ma kojeg razloga izgubili status učenika. Iako predlog nije postao integralni dio zakona, nadamo se da će takva praksa u narednom periodu zaživjeti“, navodi se u reagovanju.

Udruženje Roditelji je, kako se dodaje, u istom procesu predložilo detaljan model rješavanja ovog problema, predviđenim obavezama ali i konsekvenscama ukoliko se one ne poštuju, „ali

je odbijen uz obrazloženje da je vršnjačko nasilje već u dovoljnoj mjeri uređeno postojećim propisima“.

„NVO Juventas je, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, izradio smjernice za stručne službe u školama, koje se tiču njihovog rada na prevenciji diskriminacije i nasilja usmjerenog ka posebnim grupama, a koje su usklađene ne samo sa relevantnim propisima iz oblasti obrazovanja, već i ratifikovanim međunarodnim preporukama“, podsjeća se u reagovanju.

Ova tema, kako su poručili, zahtijeva širok spektar aktera, ne tiče se isključivo prosvjetnih radnika.

„I roditelji, i psiholozi i ljekari i socijalni radnici i omladinski radnici treba da se uključe i preuzmu svoj dio odgovornosti, kroz kreiranje multidisciplinarnog pristupa, sa jasnim zadacima u ciljuprevencije nasilje, ali i pružanja podrške maloljetnicima koji imaju istoriju nasilnog ponašanja“, kaže se u reagovanju.

Iz grupe tri organizacije kazali su da se nadaju da će ovaj apel naići na dobromjerno djelovanje nadležnih orgna, a sve u cilju, kako su naveli, podrške djeci i mladima koji su žrtve nedovoljno izgrađenog sistema prevencije vršnjačkog nasilja.

Marija Stajović, izabrana za članicu radne grupe za izradu Prijedloga akcionog plana sproveđenja Strategije razvoja stručnog obrazovanja (2018-2019)

Koordinatorka omladinskog programa NVO Juventas, Marija Stajović, izabrana je za članicu radne grupe za izradu Prijedloga akcionog plana sproveđenja Strategije razvoja stručnog obrazovanja (2018-2019).

Ministarstvo prosvjete je Stajovićevu odabralo na predlog pet nevladinih udruženja, a to su Centar za građansko obrazovanje -CGO,NVO Prima, Unija srednjoškolaca Crne Gore, Centar za monitoring i istraživanje - CeMI i NVO Juventas.

Počeo je internacionalni trening na temu "Standardi i vodiči u radu sa mladima koji su u riziku od socijalnog isključivanja"

Predstojeći trening predstavlja dio projekta “Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti”, podržanog od strane Evropske unije, a koji se sprovodi na području Zapadnog Balkana u trajanju od 45 mjeseci, od januara 2016. do oktobra 2019. godine. Projektom koordinira NVO Juventas, a projektni partneri su ARSIS iz Albanije, Asocijacija Margina iz Bosne i Hercegovine, HOPS iz Makedonije, NGO Labyrinth sa Kosova, Prevent iz Srbije i SHL foundation iz Njemačke. Mreža pomenutih organizacija sprovodiće aktivnosti sa ciljem doprinosa aktivnom učešću u društvenim procesima mladih sa područja Zapadnog Balkana koji su u najvećem riziku od socijalne isključenosti.

Trening se održava u period od 15. do 18. oktobra 2017. godine u Skoplju, Republika Makedonija.

Obuka se fokusira na zaštitu prava, osnovnih principa rada i standarda za pružanje socijalne i zdravstvene zaštite za djecu i mlade koji koriste psihoaktivne supstance, djecu i mlade koji su u sukobu sa zakonima, djecu i mlade koji dolaze iz porodica koje koriste psihoaktivne supstance ili su u sukobu sa zakonom, djecu i mlade koji žive na ulici, djecu i mlade bez roditeljskog staranja, kao i djecu i mlade Rome.

Ispred Juventasa će prisustvovati koleginice Marjana Krsmanović i Marija Milić.

VIDEO: Djeca koja su zatečena u prosjačenju da budu prioritet Ministarstva

Djeca koja su zatečena u prosjačenju nemaju pravo na djetinjstvo kao njihovi vršnjaci i trebalo bi da budu prioritet Ministarstva rada i socijalnog staranja, jer im nisu zaštićena osnovna ljudska prava, smatra izvršna direktorica Juventasa Ivana Vujović.

Ona je, u emisiji Crnom Gorom na Televiziji Crne Gore, kazala da ne postoje odgovarajući servisi usluge za djecu koja su zatečena u prosjačenju.

„Ovaj problem svodi se na eksploraciju s obzirom na to da djeca koja prose dobijeni novac predaju roditeljima ili osobu koja ih je navela na to. Djeca koja su zatečena u prosjačenju su djeca koja nemaju pravo na djetinjstvo na isti način na koji imaju druga djeca i njima nisu zaštićena osnovna ljudska prava“, pojasnila je Vujović.

Ona smatra da postoji velika vjerovatnoća da djeca koja su izložena prosjačenju, u budućnosti budu izložena i drugim zloupotrebljama.

„Navikli smo, nažalost, da ignorišemo da smo svakoga dana suočeni sa makar jednim djetetom koje je žrtva eksploracije, koje ne ide u školu, kome nisu dostupne usluge socijalne i zdravstvene zaštite. Djeca koja su izložena prosjačenju, kasnije vrlo često budu suočena i sa seksualnom eksploracijom, a nekada budu i trafikovana“, istakla je Vujović.

Prema njenim riječima, sistem socijalne zaštite u Crnoj Gori se posljednjih godina unapređuje.

„Nadamo se da će ova djeca u narednom periodu biti prioritet Ministarstva rada i socijalnog staranja i da će i građani biti obaviješteni na koji način mogu da prijave eksploraciju djece kojima se krše sva prava“, poručila je Vujović.

Ministarstvo zdravlja podržalo inicijativu o zabrani pušenja u javnim prostorima

Ministarstvo zdravlja podržalo je inicijativu o zabrani pušenja u javnim prostorima, koju su tom resoru uputile nevladine organizacije (NVO) Juventas i Centar za monitoring i istraživanje (CeMI), ističući da se odredbe zakona koji uređuje tu oblast moraju dosljedno primjenjivati.

NVO Juventas i CeMI ranije su podnijele Inicijativu Vladi kojom su zatražile da uvede zabranu pušenja u javnim prostorima, čime bi se, kako smatraju, omogućila puna primjena važećeg Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda.

Iz Ministarstva zdravlja su, kako je saopšteno iz te dvije organizacije, razmotrili njihovu inicijativu, poručujući da je nedvosmislen stav tog resora da se odredbe Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda u odnosu na zabranu pušenja na javnim mjestima "mora dosljedno primjenjivati".

„Naime, u postupku je priprema novog zakona koji uređuje ovu oblast u cilju dalje harmonizacije sa propisima Evropske unije i Ministarstvo zdravlja će biti u čvrstom stavu za ovakvo zakonsko rješenje, u interesu zaštite zdravlja građana i primjene principa Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana“, navodi se u odgovoru koji potpisuje ministar zdravlja Kenan Hrapović.

U inicijativi se ocjenjuje da je potrebno da Vlada pokrene proceduru izmjene Zakona o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim objektima.

Izvršna direktorica Juventas-a, Ivana Vujović, ocijenila je da bi se time omogućila potpuna primjena Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda.

„Smatramo da Zakon o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim objektima, nije trebalo da bude izglasан u ovom obliku, na šta je ukazivala i Svjetska zdravstvena organizacija (SZO)“, istakla je Vujović.

U Juventasu i CeMI-ju, kako su kazali, vjeruju da će novi Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda biti prilika da se uvedu i dodatne odredbe koje za cilj imaju smanjenje izlaganja djece i odraslih štetnom uticaju divanskog dima, „koji je jedan od uzroka zabrinjavajućeg porasta malignih i kardiovaskularnih oboljenja u Crnoj Gori“.

„Nakon Ministarstva zdravlja, vjerujemo da će inicijativa dobiti podršku i od premijera, te da će se Vlada odlučno i nedvosmisленo opredijeliti za unapređenje zdravlja, odnosno inicirati u što skorijem roku ukidanje sporne odredbe Zakona o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim objektima“, poručila je Vujović.

U Juventasu i CeMI-ju se, kako je dodala, zahvaljuju Ministarstvu zdravljia na upućenom odgovoru, i na insistiranju na primjenama principa Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana, odnosno na mjerama koje dokazano vode ka zdravijem društvu.

Država nema pravo da ignoriše probleme djece na ulici

Država nema pravo da zatvara oči nad problemima djece koja borave ili žive na ulici, poručili su iz nevladine organizacije (NVO) Juventas.

Izvršna direktorica Juventasa Ivana Vujović upozorila je da je pitanje djece na ulici, posebno dječjeg prosjačenja, jedan od primjera drastičnih kršenja prava najranjivijih, na koje niko ne reaguje. „Posmatramo kako se djeca iskorišćavaju, zanemaruju, zloupotrebljavaju, kao nijemi svjedoci oduzimanja prava na djetinjstvo“, kazala je Vujović agenciji MINA.

Ona je podsjetila da je druga polovina 2017. godine, i da su „za nama su decenije skretanja pažnje na problem, pisanja strategija, obuka, davanja preporuka i mišljenja“.. „Ova država nema pravo da zatvara oči nad problemima djece koja borave ili žive na ulici, niti druge djece za koju u ovoj zemlji ne postoje servisi podrške“, naglasila je Vujović. Prema njenim riječima, kancelarija Ombudsmana je još 2011. dala odlične preporuke za rješavanje problema dječjeg prosjačenja. „Međutim, od tada se ne bilježe značajni pomaci. Multidisciplinarni timovi ne funkcionišu u praksi. Podaci se ne prikupljaju, ne razmjenjuju, shodno tome i ne obrađuju“, navela je Vujović. Kako je kazala, iako zemlje u okruženju, često kroz partnerstva sa nevladinim sektorom, imaju dnevne centre, svratišta za djecu sa ulice, u Crnoj Gori NVO još ne mogu licencirati taj vid usluge, iako se Zakon o dječjoj i socijalnoj zaštiti bazira na principu pluralizma usluga i pružaoca usluga.

„S obzirom na preopterećenost centara za socijalni rad, uz činjenicu da je riječ o kompleksnom problemu, zasebne servise u gradovima koji bilježe najčešće pojave dječjeg projsačenja treba uspostaviti što prije“, smatra Vujović dodajući. Ona je dodala da ohrabruju ranije medijske najave da Ministarstvo rada i socijalnog staranja planira otvaranje menutih centara.

U Juventasu se, kako je kazala, nadaju i da će se sredstva za taj servis naći u budžetu Ministarstva za narednu godinu. „Apelujemo Ministarstvo da, u što skorijem roku, i prije nalaženja načina da se pomogne uspostavljanju dnevнog centra/svratišta, putem centara za socijalni rad opredijeli dežurne brojeve telefona peko kojih građani mogu prijavljivati stručnjacima slučajeve dječjeg prosjačenja“, dodala je Vujović.

Video: Mladi nedovoljno upoznati sa zdravim stilovima života

18 mladih iz šest crnogorskih opština edukovano je za vršnjačke edukatore na teme zdravih stilova života, seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prevencije HIV-a tokom trodnevnog seminara koji je na Ivanovim koritima organizovala nevladina organizacija (NVO) Juventas.

Koordinatorka Omladinskog programa u NVO Juventas, Marija Stajović, kazala je da je seminar dio projekta „Promocija populacionih savjetovališta među mladima u Crnoj Gori“, koji je započet u junu, a koji će trajati šest mjeseci.

„U drugom smo tromjesječju ovog projekta i za zadatak imamo obuku srednjoškolaca iz šest srednjih škola iz Crne Gore iz šest različitih gradova na temu zdravih stilova života i seksualnog i reproduktivnog zdravlja“, navela je Stajović.

Ona je kazala da trodnevnom seminaru na Ivanovim koritima prisustvuju po tri srednjoškolca, iz tri gimnazije i tri stručne škole iz Bara, Tivta, Podgorice, Nikšića, Bijelog Polja i Berana, koji će da budu vršnjački edukatori.

„Tokom ovog seminara, srednjoškolci će proći kroz različite obuke zdravih stilova života, seksualnog i reproduktivnog zdravlja. Kao predavači tu su stručni radnici Juventasa, vršnjački edukatori, psiholozi i doktori. Mimo toga, ovaj seminar ima i segment promocije populacionih savjetovališta za mlade“, pojasnila je Stajović.

U Crnoj Gori, kako je istakla, postoji 18 savjetovališta za mlade u sklopu domova zdravlja, u kojima, kako je navela, svaka mlada osoba može doći bez uputa i razgovarati o temama koja ih interesuje sa stručnjacima.

„Tokom ovog projekta radićemo i na uvezivanju mladih sa savjetovalištima, kako bi mladi dolazili češće u savjetovališta. Takođe, pošto će ovi srednjoškolci da rade vršnjačke edukacije u svojim školama u svim razredima, radićemo to uz goste iz savjetovališta za mlade“, kazala je Stajović.

Stipendista NVO Juventas, Jovan Dašić, rekao je da je projekat koji sprovodi ta organizacija, nastao jer mladi u Crnoj Gori nisu upoznati sa radom savjetovališta za mlade.

„Na seminaru smo govorili o primjerima dobre prakse savjetovališta za mlade u svim domovima zdravlja. Konkretno, primjere dobre prakse savjetovališta našli smo u domovima zdravlja Kotor, Tivat, Podgorica, Bijelo Polje, Berane i Andrijevica“, naveo je Dašić.

Prema njegovim riječima, u gotovo svim savjetovalištima za mlade se sprovodi program petodnevnog odvikavanja od pušenja.

„Međutim, u domovima zdravlja koji pripadaju onima koji imaju dobru praksu, zaposleni su proširili svoje programe i oni tamo govore o seksualnom i reproduktivnom zdravlju, prevenciji narkomanije, rizičnim oblicima ponašanja, prevenciji pušenja“, istakao je Dašić.

Mladi se, kako je naveo, najčešće interesuju za teme seksualnog i reproduktivnog zdravlja.

„Ta tematika je jako slabo zastupljena u većini savjetovališta za mlade, zbog čega oni koriste alternativne metode da saznaju nešto više o tome kao što je intenet. Obrazovni sistem je predviđao predmet Zdravi stilovi života, koji se u većini osnovnih i srednjih škola izučava kao izborni.“, kazao je Dašić.

Učenik drugog razreda Ekonomsko-ugostiteljske škole iz Bara, Faruk Husović, rekao je da do sada u školi nije imao priliku da uči o temi seksualnog i reproduktivnog zdravlja.

„Naučio sam dosta stvari na ovom seminaru i nadam se da će još više naučiti. Mladi bi o ovim temama više trebalo da budu upoznati kroz obrazovni sistem. Mi smo u jednom dijelu seminara imali da zamislimo svoj idealni čas seksualnog i reproduktivnog zdravlja. Jedna grupa je zamislila da taj čas postoji u školi i da bude dva puta sedmično“, naveo je Husović.

On smatra da se mladi najviše edukuju o seksualnom i reproduktivnom zdravlju putem interneta, ocijenjujući da to nije dovoljno.

Projekat „Promocija populacionih savjetovališta među mladima u Crnoj Gori“ podržao je Direktorat za mlade Ministarstva sporta.

Mladi najčešće traže savjet i pomoć oko psiholoških i socijalnih pitanja

U Crnoj Gori postoji 18 savjetovališta za mlade koji funkcionišu u sklopu domova zdravlja, a tinejdžeri i adolescenti najčešće traže savjet i pomoć oko psiholoških i socijalnih pitanja.

NVO Juventas je, u okviru projekta „Promocija populacionih savjetovališta među mladima u Crnoj Gori“, koji je podržalo Ministarsvo sporta, izradila Izvještaj o mapiranju populacionih savjetovališta koja nude usluge mladima u Crnoj Gori.

Smatramo da savjetovalište za mlade predstavlja preventivno djelovanje i upoznavanje mlađih sa teškoćama i problemima, kao i sa načinima izbjegavanja i prevazilaženja teškoća sa kojima se suočavaju.

„Savjetovališta za mlade funkcionišu u sklopu svakoga Doma zdravlja, a reformom zdravstvenog sistema u Crnoj Gori postoji 18 domova zdravlja. Rad savjetovališta se odvija kroz individualni rad, grupni rad, predavanja i tribine u školama, kao i kroz manifestacije u lokalnoj zajednici“, saopšteno je iz Juventasa.

Najčešće teme, o kojima se govori u savjetovalištima, kako su istakli, odnose se na opšte zdravlje i normalan rast i razvoj, prevenciju alkoholizma, narkomanije i pušenja, prepoznavanje rizičnih oblika ponašanja, kao i na seksualno i reproduktivno zdravlje i vaspitanje.

„U savjetovalištu za mlade govori se o prevenciji polno prenosivih bolesti, zaštiti od neželjene trudnoće i posljedicama koje sa sobom nosi. Tu se razgovara i o mentalnom zdravlju, o problemima u učenju, u komunikaciji sa vršnjacima, problemima zanemarivanja i zlostavljanja, kao i o zdravim stilovima života“, kazali su iz Juventasa.

Oni su objasnili da se u savjetovalište dolazi bez uputnice, po predlogu izabranog doktora ili bez njega.

„U savjetovalištima za mlade stalno radi medicinska sestra, odnosno medicinski tehničar u timu za realizaciju programa, a izabrani doktori za djecu ili izabrani doktori za odrasle se angažuju po potrebi“, pojasnili su iz Juventasa.

U okviru Doma zdravlja Podgorica, savjetovalište za mlade, kako su pojasnili, funkcioniše od 2009. godine, a omladina najčešće traži ginekološke savjete i informacije o zdravim stilovima života.

„Savjetovalište za mlade Doma zdravlja Danilovgrad je od oktobra 2009. do juna ove godine posjetilo 2.630 učenika, a broj učenika se svake godine povećava. Najčešći razlozi obraćanja mladih Savjetovalištu su razni psihološki i socijalni problemi“, pojasnili su iz Juventasa.

Savjetovalište za mlade u Ulcinju je, kako su kazali, od osnivanja posjetilo samo desetak osoba.

„Suočavaju se sa problemima nezainteresovanosti omladine, što objašnjavaju zatvorenosću sredine i specifičnim mentalitetom, ali i sklonosti mladih da rješenja traže na internetu“, naveli su iz Juventasa.

Prema njihovim riječima, najčešće obrađivane teme u savjetovalištu za mlade Doma zdravlja Kolašin su odvikavanje od pušenja, alkoholizam, narkomanija i polno prenosive bolesti, a ove godine, savjetovalište je, kako su kazali imalo 190 posjetilaca.

„Kada je riječ Domu zdravlja u Mojkovcu, iz savjetovališta za mlade navode potrebu za unapređenjem prostornih kapaciteta, edukacijom i dodatnim stimulisanjem zaposlenih, koji su pored rada u Savjetovalištu opterećeni redovnim aktivnostima“, saopštili su iz Juventasa.

U savjetovalištu za mlade u Baru, kako su istakli, posebna pažnja je usmjerena na edukacije o vršnjačkom nasilju.

„U skladu sa programom Instituta za javno zdravlje u Savjetovalištu za mlade, sprovodi se program odvikavanja od pušenja, međutim iz Savjetovališta navode da ciljna grupa ne pokazuje interesovanje za ovu oblast“, pojasnili su iz Juventasa.

Tokom tri akcije sakupili 5,4 hiljade odbačenih igala

Terenski radnici nevladine organizacije (NVO) Juventas su, u proteklih deset dana, organizovali tri akcije čišćenja kontaminiranog pribora za injektiranje droga u Podgorici, tokom kojih su sakupili 5,4 hiljade odbačenih igala i približno toliko špriceva.

Oчиšćeni su šetačka zona i groblje na brdu Gorica, napušteni vojni objekti na pruzi između naselja Drač i Stari aerodrom, šetačke zone u naselju Zagorič u blizini pješačkog mosta, na obali Morače - Sastavci, kao i na Gorici, kod nekadašnjeg teniskog terena iza Kluba Boćara.

Tokom akcije čišćenja sakupljeno je šest specijalizovanih kutija kontaminiranog pribora, približno 5,4 hiljade odbačenih igala i približno toliko špriceva, koji ćemo odnijeti u specijalizovano postrojenje za uništenje ove vrste otpada, koje se nalazi u krugu Kliničkog centra Crne Gore.

Podsjećamo da, u okviru Programa smanjenja štete, čije su aktivnosti usmjerene na podizanje kvaliteta života osoba koje koriste droge, ali i lokalnih zajednica u kojima oni žive, organizujemo periodične akcije čišćenja lokacija u lokalnoj zajednici, a da je jedna od ovih lokacija očišćena nakon obraćana građana.

Koristimo priliku da pozovemo građane da nas obavijeste ukoliko primijete odbačene špriceve i igle, kako bi pribor sakupile osobe koje su obučene za ovu vrstu aktivnosti. Našoj organizaciji se možete javiti pozivom na broj telefona – 020 624 608, kao i slanjem mail-a na juventas@t-com.me.

Kontracepciju učiniti pristupačnijom

U Crnoj Gori je potrebno kontracepciju učiniti pristupačnjom, promovisati kontraceptivna sredstva u školama, i uvesti predmet Zdravi stilovi života kao obavezan u cilju smanjena broja neželjenih trudnoća, abortusa i seksualno prenosivih infekcija, ocijenjeno je iz nevladine organizacije (NVO) Juventas.

Iz te NVO su, povodom Svjetskog dana kontracepcije, koji se danas obilježava, ukazali na značaj unapređenja svijesti o korišćenju kontracepcije i njenoj povećanoj dostupnosti.

„Ovaj dan koristimo da skrenemo pažnju na važnost dalje promocije kontraceptivnih sredstava, posebno među mladima i parovima koji planiraju da odlože rađanje djeteta. Kada su mlađi u pitaju, važno je kroz edukative sadržaje, koji treba da budu obavezni, u školi promovisati kontracepciju“, kaže se u saopštenju.

Iz Juventasa su apelovali da Zdravi stilovi života budu obavezan predmet u školi, dostupan svim učenicima.

„Takođe, savjetovališta za mlade treba da budu poznata mjesta na kojima se mogu dobiti važni savjeti u procesu odrastanja. Na kraju, skrećemo i pažnju da je među kontraceptivnim sredstvima, kondom jedino sredstvo koje štiti i od seksualno prenosivih bolesti“, istakli su iz te NVO.

Oni su ukazali da podaci međunarodnih organizacija, koje se bave promocijom planiranog roditeljstva ukazuju da, kao najčešće razloge za nezaštićen seksualni odnos, mlađi navode to da im je u tom trenutku kontracepcija bila nedostupna, „mada ima onih koji navode da su zaboravili, ili jednostavno ne vole da upotrebljavaju kontraceptivna sredstva“.

„U regionima, gdje je efektivna kontracepcija dostupna i široko korištena, ukupan broj abortusa se veoma smanjio, ali se i dalje ovaj metod pojavljuje se u značajnom postotku kao

metoda planiranja porodice sa svim posljedicama i rizicima za reproduktivno zdravlje žene“, naveli su iz Juventasa.

Podaci Svjetske zdravstvene organizacije, kako se novid, pokazuju da od 210 miliona trudnoća koje se dese svake godine, oko 22 odsto završi namjernim prekidom i, gledano globalno, vjerovatnoća je da velika većina žena ima bar jedan pobačaj do 45. godine života.

„Prema podacima Instituta za javno zdravlje iz 2015. godine, u Crnoj Gori, na 100 porođaja bilo je 13,5 abortusa“, kaže se u saopštenju.

Iz Juventasa su podsjetili da su ranija istraživanja iz 2005. ukazivala da nezadovoljavajuću kontracepciju u Crnoj Gori ima skoro trećina udalih žena, što, kako smatraju, predstavlja veoma bitan indikator koji je povezan sa zaštitom seksualnog i reproduktivnog zdravlja žena.

„Ujedno, nezadovoljavajuća kontracepcija se može nekada tretirati i sa pozicije zaštite ljudskih prava“, istali su iz Juventasa.

Oni su ukazali da, na osnovu statistike, u Crnoj Gori svake godine abortus obavi više od 1,4 hiljade žena, „dok je u više od 70 odsto slučajeva riječ o namjernim prekidima trudnoće“.

„Crna Gora se obavezala da će smanjiti stopu prekida trudnoće i unaprijediti kvalitet usluga vezanih za prekid trudnoće koje su uslovljene medicinskim indikacijama, kao dijela usluga oblasti seksualnog i reproduktivnog zdravlja, kroz Strategiju očuvanja i unapređenja reproduktivnog i seksualnog zdravlja 2013 – 2020“, podsjetili su iz Juventasa

Tom Strategijom je, kako su dodali, predviđena edukacija o kontraceptivnim metodama i sredstvima te o komplikacijama abortusa i neželjenim efektima na zdravlje.

Djeci i mladima koji žive na ulici nijesu zaštićena osnovna ljudska prava

NVO Juventas upozorava da djeci i mladima koji žive na ulici nijesu zaštićena osnovna ljudska prava, a posebno je zabrinjavajuće dječje prosjačenje, koje predstavlja enormno kršenje Konvencija o pravima djeteta i drugih domaćih i međunarodnih instrumenata.

Izvršna direktorka Juventasa Ivana Vujović kazala je da su servisi za djecu i mlade sa ulice u Crnoj Gori veoma limitirani, obrazovanje i zdravstvena zaštita im nijesu dovoljno dostupni, da zabrinjava broj djece koja prose i da nedostaju i skloništa za beskućnike.

Juventas je u studiji „Položaj mlađih u riziku od socijalne isključenosti“ objasnio da se pod djecom i mladima ulice podrazumijevaju djeca i mladi beskućnici i djeca zatečena u skitnji, prosjačenju i bez nadzora roditelja.

„Posebno zabrinjava dječje prosjačenje, koje predstavlja enormno kršenje Konvencija o pravima djeteta i niza drugih domaćih i međunarodnih instrumenata koji se mogu primijeniti na pojavu dječjeg prosjačenja i eksploracije djece“, kazala je Vujović agenciji MINA.

Ona je objasnila da kao posebna organizaciona jedinica Centra za djecu i mlade Ljubović radi Prihvatna stanica koja je namijenjena za pružanje hitne socijalne pomoći.

„Pomoći u smislu privremenog, kratkotrajnog smještaja i zbrinjavanja djece i mladih zatečenih u skitnji, prosjačenju, izvršenju krivičnog djela ili u drugim oblicima socijalne potrebe, djece bez nadzora roditelja ili drugih odraslih osoba, dok se ne ostvari trajnije rješenje, tako, da je predviđena za što kraći boravak djece kao i zbrinjavanje maloljetnih migranata“, rekla je Vujović.

Ona je kazala da je prema izvještaju o radu Centra „Ljubović“ prošle godine kroz Prihvatnu stanicu prošlo 34 osoba kao izvršioci krivičnih djela, u skitnji i maloljetni migranti bez pravnje, koji su zatečeni pri ilegalnom prelasku državne granice, kao i jedan maloljetnik koji je smješten Rješenjem Višeg suda do okončanja pripremnog postupka.

Vujović je kazala je tu bilo 17 stranih državljanina, odnosno, maloljetnih migranata bez pravnje i 17-oro djece iz Crne Gore.

Ona je ukazala da se u Studiji Juvenatasa navodi da broj djece zatečene u prosjačenju značajno premašuje broj onih kojima se ukaže podrška.

U studiji se ocjenjuje da institucije nemaju dovoljno kapaciteta, da nijesu uvezane, a javnost ne djeluje dovoljno motivisano da se uključi u rješavanje ovog problema kojim su obuhvaćena djeca najranijih uzrasta.

„Istraživanje Zaštitnika ljudskih prava iz 2011. je ukazalo na neujednačenu praksu centara za socijalni rad, na samoprocijenjeni nedostatak materijalnih uslova i kadra u nekim centrima, na neadekvatnost zakonskih rješenja u odnosu na postupanje prema roditeljima djece koja su zatečena u prosjačenju i apsolutnom izbjegavanju odluke o oduzimanju roditeljskog prava uslijed procjene da takva odluka ne bi bila u interesu djeteta“, navodi se u studiji.

Vujović je kazala da je situacija sada donekle promijenjena i da u izvještaju za 2015. godinu Centar za socijalni rad Podgorica, navodi učešće u multisektorskoj Akciji Prosjak u kojoj je pokrenuto više od 20 krivičnih postupaka protiv roditelja, izrečena jedna mjera Ukora, novčane kazne i kazna zatvora.

„Ipak, akcije djeluje prije ad hoc, nego sistemske. Na to ukazuje i izvještaj Centra za socijalni rad Podgorice koji u izvještaju u 2016. ne navodi učešće u sličnoj akciji“, rekla je Vujović.

U Juventasu smatraju da je neophodna jedinstvena evidencija i sistem razmjene informacija između policije, organa za prekršaje, državnih tužilaca i sudova, da bi se, kako su kazali, pratio tok i ishod procesuiranih slučajeva organizovanog prosjačenja djece.

Vujović je kazala da centri za socijalni rad treba da vode posebne evidencije o djeci na ulici, iako ona nisu prepoznata eksplicitno kao grupa koja se prioritetno štiti.

„Izvještaj Ombudsmana navodi da se policija na terenu suočava sa otežanom identifikacijom djeteta, a smatra i da visoke novčane kazne za roditelje koji navode djecu na prosjačenje, uslijed nepovoljnog materijalnog statusa porodice, nisu učinkovite“, navela je Vujović.

Ona je istakla da obrazovni pravni okvir, unutar zakonskih i strateških akata, nema odredbe koje se direktno odnose na djecu ulice, odnosno da, kako je objasnila, ne prepoznaje posebne obrazovne i vaspitne programe kao ni mjere pomoći za tu kategoriju djece i mladih.

„Zaštitnik ljudskih prava i slobode u svom Posebnom izvještaju o dječjem projačenju iz 2011, ističe stav predstavnika centara za socijalni rad da škole treba pravovremeniye da reaguju i obrate se centrima za socijalni rad kada primjete da djeca izostaju iz škole duže vrijeme“, kazala je Vujović.

Ni u pogledu zdravstvene zaštite, kako je rekla, ne ističu se posebni programi pružanja zdravstvenih usluga djeci i mladima sa ulice.

„Ni u korpusu prava iz oblasti rada i zapošljavanja djeca i mlađi sa ulica nisu prepoznati kao kategorija teže zapošljivih lica, kojoj bi trebalo prilagoditi aktivne mjere zapošljavanja i obezbijediti prilagođene programe stručnog osposobljavanja“, rekla je Vujović.

Godišnja ERA konferencija 2017. godine

Glavna tema ovogodišnje ERA konferencije je: "Osnaži sebe, izazovi sistem, transformiš društvo", konferencija se održala u Centre Ville-u Podgorici, Crna Gora, u periodu od 20. do 23. septembra 2017. godine.

Glavni organizator ove konferencije je ERA, dok su ko-domaćini Queer Montenegro, Juventas, LGBT Forum Progress i Spectra.

ERA – LGBTI udruženje za jednaka prava je krovno udruženje koje promoviše i zalaže se za LGBTI prava i jednakost na Zapadnom Balkanu i u Turskoj. Njihova misija je da inspiriše pozitivne promjene u društvu, promoviše i zalaže se za ljudska prava svih seksualnih orijentacija, rodnih identiteta i izraza polnih karakteristika, omogući saradnju i pružanje resursa i razvoj kapaciteta za LGBTI pokrete širom Balkana i Turske.

Juventas je bio jedan od ko-domaćina ove značajne konferencije kojoj je prisustvovalo više od 70 učesnika, uglavnom iz Zapadnog Balkana i Turske.

Zajednička borba u regionu nastavlja da se vrti oko tri glavne oblasti:

- a) LGBTI zajednica i aktivisti su visoko podložni diskriminaciji, isključivanju ili nasilju. Samopovređivanje i izolacija igraju važnu ulogu;

- b) Sistemi u kojima živimo još nisu u potpunosti uključili LGBTI zajednicu, a u mnogim aspektima prava LGBTI ostaju marginalna, zapostavljena, često i suprotstavljena otvorenim supresijama. Pristup LGBTI osoba sa demokratski izabranim institucijama, pravosuđu i uslugama i dalje je opterećen ozbiljnim preprekama;
- c) U međuvremenu, LGBTI organizacije i aktivisti rade na unapređenju društva, menjanju stavova i percepcije, dok je formalno uvođenje prava i dalje izazov;

Kroz ovu konferenciju želimo da podstaknemo dalje razgovore o ovim osnovnim temama sa aktivistima, ekspertima i saveznicima iz zemalja Zapadnog Balkana i Turske.

Ono što razlikuje ovogodišnju regionalnu konferenciju od prethodnih je njena metodologija. Da bi se podstakla direktnija interakcija i autentične lične i grupne inicijative, ponuđena je metodologiju Open Space Technology (OST).

Konferencija je finansijski podržana od strane Evropske Komisije, Ministarstva inostranih poslova Njemačke i Hirschfeld-Eddy fondacije.

Informativne radionice o korišćenju socijalnih stanova

NVO Juventas, u okviru projekta „Integrисана podrška raseljenim i interno raseljenim osobama u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori“, kojim koordinira Pravni centar iz Podgorice, sprovodi radionice za korisnike socijalnih stanova. Projekat je finansijski podržan od strane CRS-a.

Cilj obuka je edukacija korisnika i budućih korisnika socijalnih stanova izgrađenih u okviru projekta Regionalno stambeno zbrinjavanje (RSP) i to na sledeće teme:

1. Kultura stanovanja;
2. Zakonska regulativa koja se odnosi na korišćenje socijalnih stanova;
3. Ušteda električne energije i vode;
4. Organizovanje zaštite od prirodnih katastrofa i opasnosti, uz podršku Službe zaštite i spašavanja;
5. Samoregulacija kroz organizovanje skupština stanara, uz podršku Agencije za stanovanje.

U prvoj polovini septembra, održane su radionice u Nikšiću, na kojima su učesnici dobili brojne i korisne informacije vezane za uslove stanovanja, samoorganizaciju, zajednička pravila stanovanja, podršku koju nude nadležne službe, obaveze održavanje stanova i ulaza,

te savjete za uštedu električne energije i vode. Radionicama je prisustvovala predstavnica nikšićke Agencije za stanovanje.

Prisutni stanari su prilikom informativnog sastanka iznijeli probleme sa kojima se svakodnevno suočavaju. Svrha organizovanja radionica je i ostvarivanje uticaja na rješavanje uočenih problema, u cilju unapređenja uslova življenja.

U narednom periodu očekuje se realizacija radionica o reagovanju u slučaju požara i elementarnih nepogoda, koje će se sprovesti uz podršku nikšićke Službe zaštite i spašavanja.

Uvesti zabranu pušenja u javnim prostorima

Nevladine organizacije (NVO) Juventas i Centar za monitoring i istraživanje (CeMI), podnijele su Inicijativu Vladi kojom su zatražile da uvede zabranu pušenja u javnim prostorima, čime bi se, kako smatraju, omogućila puna primjena važećeg Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda.

U Inicijativi, koja je upućena predsjedniku Vlade Dušku Markoviću, ministru zdravlja Kenanu Hrapoviću, ministru finansija Darku Radunoviću i ministarki ekonomije Dragici Sekulić, ocjenjuje se da je potrebno da Vlada pokrene proceduru izmjene Zakona o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim objektima.

„Time bi se omogućila potpuna primjenu Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda. Smatramo da Zakon o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja u ugostiteljskim objektima, nije trebalo da bude izglasан u ovom obliku, na šta je ukazivala i Svjetska zdravstvena organizacija (SZO)“, kazali su iz Juventasa i CeMI-ja.

Zakon o taksama na upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja je, kako smatraju, štetan i njegovo dejstvo nije vremenski ograničeno.

“Stoga, potrebno je ukidanje članova Zakona kojima se omogućava upotreba duvana u ugostiteljskim objektima, čime se sprečava puna primjena važećeg Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda“, kazali su podnosioci Inicijative.

Prema njihovim riječima, Crna Gora je jedna od vodećih država svijeta, po negativnoj statistici u odnosu na korišćenje duvanskih proizvoda.

„Osnovni razlozi kojima se treba voditi pri uvođenju zabrane upotrebe duvana u ugostiteljskim objektima su štetnost duvana i veoma zabrinjavajuća epidemiološka situacija“, ukazali su iz Juventasa i CeMI-ja.

Oni su dodali da su, prošle godine, zabilježena 383 slučaja novooboljelih od karcinoma pluća.

„Prema podacima Specijalne bolnice za plućne bolesti “Dr Jovan Bulajić”, incidenca oboljenja od karcinoma pluća u Crnoj Gori iznosi deset odsto, dok je u Evropi pet odsto“, navodi se u Inicijativi.

U Juventasu i CeMI-ju smatraju da je epidemiološku sliku moguće promijeniti odgovornim odnosom Vlade.

„Udio osoba koje koriste duvan u opštoj populaciji je moguće smanjiti. Moguće je kontrolisati i smanjiti izloženost djece i odraslih duvanskom dimu“, poručili su iz Juventasa i CeMI-ja.

Iz tih NVO su saopštili da postoji podrška javnosti za zabranu pušenja na javnim mjestima.

„Prema rezultatima istraživanja, koje je sprovedla SZO u Crnoj Gori, krajem prošle godine, preko 60 odsto crnogorske javnosti podržava mjere zabrane upotrebe duvanskih proizvoda na javnim mjestima i u javnim objektima“, smatraju u CeMI-ju i Juventasu.

Oni su pozvali Vladu na odgovorno postupanje prema zdravlju građana, napominjući da se Crna Gora, domaćim zakonima i međunarodnim ratifikovanim dokumentima, obavezala da će zabraniti upotrebu duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima.

„Ekonomski aspekt zabrane pušenja u ugostiteljskim objektima nije negativan, već pozitivan, na što ukazuju komparativne studije“, zaključili su podnosioci Inicijative

Donacija ZIKS-u u cilju bolje integracije zatvorenica u društvo

Nevladina organizacija (NVO) Juventas obezbijedila je donaciju Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS) u Podgorici u vidu šivačih mašina, platna i pratećih potrepština za šivenje u cilju, kako su saopštili, bolje integracije zatvorenica nakon izlaska iz zatvora.

Kako je saopšteno iz Juventasa, donaciju, čija je vrijednost više hiljada eura, su obezbijedili uz pomoć Crkve Isusa Hrista svetaca posljednjih dana, koja se već duži niz godina bavi humanitarnim radom u Crnoj Gori.

„Naime, zatvorenice i pored dobrih materijalnih uslova u kojima borave nemaju dovoljno sadržaja za uključivanje u radno-okupacionu terapiju, koja je dio zlatnog standarda rehabilitacije zatvoreničke populacije“, kaže se u saopštenju koje potpisuje programska direktorica NVO Juventas Tijana Žegura.

Ona je podsjetila da je Juventas, uz punu podršku ZIKS-a, proteklih mjeseci radio na podizanju kapaciteta sadržaja kojim bi se, kako su pojasnila, omogućio viši nivo rehabilitacije i uspješnije pripreme za otpust, odnosno buduće integracije žena koje izdržavaju kaznu u ZIKS-u.

Žegura je ukazala da u Juventasovoj studiji „Jednak pristup pravdi u pravosudnom sistemu Crne Gore“, podaci pokazuju da u 2016. godini, 54 odsto ukupne zatvoreničke populacije čine penološki povratnici.

„Međutim, posmatrajući pojedinačne cjeline ZIKS-a, dolazimo do podataka da je u Kaznenopopravnom domu stopa penaltog povratništva 67 odsto, da je devet odsto povratnika kažnjeno uslovno ili novčanom kaznom, dok je stopa povratništva u poluotvorenom odjeljenju, gdje je i najveća mogućnost radnog angažmana, oko 30 odsto“, podsjetila je Žegura.

U Studiji se, kako je navela, ocijenjuje da neadekvatan tretman osuđenih lica, zajedno sa nepostojećim sistemom resocijalizacije i integracije, je direktni uzročnik visoke stope kriminalnog recidivizma u Crnoj Gori.

„Da bi osoba koja je prekršila zakon i našla se u zatvoru uslijed dodijeljene kazne, postala koristan član našeg društva, nije dovoljno samo oduzeti joj slobodu, već je potrebno adekvatno raditi na penaltom tretmanu ovog lica, a posebnu pažnju, vrijeme i kadar, posvetiti adekvatnoj rehabilitaciji i pripremi za kasniju resocijalizaciju“, istakla je Žegura.

Prema njenim riječima, ovom donacijom će se povećati broj upošljenih zatvorenica, što pozitivno utiče na proces rehabilitacije i resocijalizacije, čime se opet direktno utiče na smanje stope kriminalnog i kasnije penaltog recidivizma.

„Donacijom će se takođe poboljšati ekomska situacija upošljenih zatvorenica tokom boravka u zatvoru, a što je najvažnije one stiču vještine koje im mogu koristiti po izlasku iz zatvora“, istakla je Žegura.

Ona je najavila da je sljedeći koraci na kojima će Juventas zajedno sa ZIKS-om raditi je upošljavanje kadra angažovanog na pozicijama instruktora/ki šivenja.

„Nadamo se i da će se i sa ZIKS-om ostvariti saradnja, kojom bi se predvidjelo održavanje licenciranog kursa šivenja, kako bi polaznice bi stekle diplomu priznatu od Zavoda za zapošljavanje i samim tim postale konkurentnije na tržištu rada, odnosno kako bi im se povećala šansa da po izlasku iz ZIKS-a postanu društveno korisne članice našeg društva“, kazala je Žegura.

Integritet i zdravlje u fokusu Međunarodnog dana mladih

NVO Juventas tradicionalno obilježava 12. avgust, Međunarodni dan mladih, ove godine sa porukom „Brinimo o sebi i svom zdravlju“.

Kao i prethodnih godina, želimo da se javnost usmjeri na mlade, njihove probleme, potrebe, potencijale, aktvno učešće u životu zajednice i odlučivanju, poboljšanje kvaliteta obrazovanja, unapređenje mogućnosti za zapošljavanje i rad, uspješu tranziciju od adolescencije u svijet odraslih, podršku pri stvaranju sopsvenih porodica, jačanje integriteta, te zaštitu ljudskih prava svih mladih.

Po popisu stanovništva iz 2011, više od petine ukupnog stanovništva u Crnoj Gori čine mladi uzrasta od navršenih 15 do 30 godina i time predstavljaju jednu od najvećih, ali i nevidljivih,

društvenih grupa. Brojne potrebe i problemi mladih nisu zastupljeni u javnim politikama, a često, ako i jesu prepoznati u dokumentima, odsustvom implementacije zakona i strategija, kao grupa, mladi ostaju zanemareni u praksi. Mnogi mladi su pogodjeni siromaštvom i ogromnom stopom nezaposlenosti, ali i zabrinuti zbog velikog upliva korupcije, nepotizma i kronizma pri zapošljavanju i napredovanju. Mladi s toga mogu odustati od svog integrieta i brige o sebi, a to se ne smije dozvoliti.

Ove godine naši glavni fokusi su integritet, zatim zdravlje mladih i promocija zdravih stilova života. Želimo poslati poruku da Crna Gora treba da stremi ka tome da postane društvo u kom rastu zadovoljni mladi, koji se školuju ili rade, imajući dostojanstvene životne uslove, mladi koji su sebi važni, pa stoga i o sebi brinu, aktivno doprinoseći svojoj zajednici.

Iz tog razloga će danas biti upriličena radionica „Koliko i kako brinemo o sebi“ koja za cilj ima da ojača mlade u odnosu na faktore rizika po zdravlje koje ovo razdoblje života karakteriše: nedovoljna briga i nemanje potrebnih informacija o seksualnom i reproroduktivnom zdravlju, upotreba psihoaktivnih supstanci (PAS), nasilje, narušena bezbjednost u saobraćaju, nedovoljna briga o mentalnom zdravlju.

Radionica „Koliko i kako brinemo o sebi“ koju vode psihološkinja Jasmina Đukić i Jovan Dašić, stipendista Juventasa, biće organizovana u Omladinskom centru u saradnji sa Unijom srednjoškolaca u subotu, 12. avgusta od 18.00h. Radionica je dio programa kojim Unija srednjoškolaca obilježava ovaj dan.

U okviru radionice „Koliko i kako brinemo o sebi“, biće predstavljena i savjetovališta za mlade, koja funkcionišu u okviru centara za prevenciju primarne zdravstvene zaštite u Crnoj Gori.

Uspostaviće bolju povezanost mladih sa preventivnim zdravstvenim servisima

Nevladina organizacija (NVO) Juventas će, kroz obuke srednjoškolaca, promociju postojećih populacionih savjetovališta i predmeta Zdravi stilovi života, informisati mlade o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i drugim temama vezanim za prevenciju bolesti i očuvanje zdravlja, kao i podizati svijest o rizičnom ponašanju te populacije, najavljeno iz te organizacije.

NVO Juventas će, kako je saopšteno, uz finansijsku podršku Ministarstva sporta Crne Gore, od septembra do novembra, realizovati projekat „Promocija populacionih savjetovališta među mladima u Crnoj Gori“.

Iz Juventasa su kazali da je projekat baziran na promociji izbornog predmeta Zdravi stilovi života, postojećih populacionih savjetovališta, povezivanja mladih sa njima namijenjenim zdravstvenim uslugama, medijsku promociju, te vršnjačku edukaciju.

“Posebno ćemo se fokusirati na promociju postojećih populacionih savjetovališta i na obuku srednjoškolaca iz Podgorice, Bijelog Polja, Berana, Nikšića, Bara i Tivta na temu zdravih stilova života, prvenstveno seksualnog i reproduktivnog zdravlja (SRZ), a u cilju jačanja edukatorske mreže”, navodi se u saopštenju.

Pored informisanja o SRZ i prevencije upotrebe psihokativnih supstanci (PAS), kako su saopštili iz Juventasa, srednjoškolci će moći da stečeno znanje prenesu vršnjacima i ojačaju svijest o rizicima koje nosi nedostatak informacija vezanih za zdravlje.

“Glavni cilj je da, kroz projekat, povećamo broj učenika koji pohađaju predmet Zdravi stilovi života i povećamo posjećenost savjetovalištima i servisima u domovima zdravlja, promovišući smanjenje rizika i najčešćih poremećaja zdravlja”, objasnili su iz Juventasa.

Oni su istakli da istraživanja pokazuju da mali broj učenika bira predmet Zdravi stilovi života, a da je zabilježen nizak stepen znanja o reproduktivnom zdravlju kod mladih.

“Podaci pokazuju da je u 2014. i 2015 godini, samo 45 odsto ukupne populacije u osnovnim školama izabralo predmet Zdravi stilovi života. U srednjim školama je taj procenat pao na 30 odsto. Prema podacima Ministarstva prosvjete, svega 901 gimnazijalac je pohađao nastavu iz pomenutog predmeta”, ukazali su iz Juventasa.

U toj NVO smatraju da mladi veoma malo koriste savjetovališta i servise koji funkcionišu u okviru domova zdravlja.

“Kako je zdravlje mladih od ključne važnosti, ne samo za sadašnjost, već i za budućnost, postoji evidentna potreba za promocijom postojećih savjetovališta i servisa i samog značaja edukacije o zdravim stilovima života”, saopšteno iz Juventasa.

“Podatak da je u prošloj godini bilo 37 novih infekcija HIV-om i da su to osobe od 20 do 35 godina, nam govori da nešto u prošlosti nismo najbolje uradili kada je u pitanju seksualno i reproduktivno zdravlje. Mladi su kao poseban problem u tom slučaju naveli i da ne mogu da razgovaraju sa roditeljima o ovim temama”, kazali su iz Juventasa.

Oni smatraju da je posebna odgovornost primarne zdravstvene zaštite prevazilaženje predrasuda, neznanja i promocija ljudskih prava, rodne ravnopravnosti i komunikacije.

“Mjere unapređivanja zdravlja i primarne prevencije kod mladih baziraju se na podizanju nivoa znanja, promjeni rizičnog ponašanja, usvajanju pozitivnih modela ponašanja primjenom savjetovališnog metoda rada, na način prilagođen mladima”, ocijenjeno iz Juventasa.

PREDSTAVLJANJE IZVJEŠTAJA IZ SJENKE KOMITETU UJEDINJENIH NACIJA ZA ZABRANU DISKRIMINACIJE ŽENA (CEDAW)

Danas će u Ženevi, u Ujedinjenim nacijama biti održan sastanak sa nevladinim organizacijama iz Crne Gore koje su Komitetu za zabranu diskriminacije žena dostavile izvještaje iz sjenke. Izvještaje će u ime NVO Centar za ženska prava, NVO Sigurna ženska kuća, NVO SOS Telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić, NVO Centar za romske inicijative, NVO Spektra i NVO Queer Montenegro predstaviti Maja Raičević, a Ivana Vujović će govoriti ispred NVO Juventas, NVO Queer Montenegro i NVO Spektra.

Fokus će biti na oblastima u kojima je diskriminacija žena najprisutnija , a to su nasilje nad ženama , nesposobnost državnih institucija da odgovorno i posvećeno primjenjuju politike rodne ravnopravnosti i posebno ranjivi položaj samohranih majki i njihove djece, kao i žena iz marginalizovanih grupa : Romkinja i Egipćanki, žena sa invaliditetom, LBT žena.

Posebna pažnja biće posvećena postupanju države u odnosu na majke troje i više djece , kojima je Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti 2015. godine propisano doživorno pravo na naknade, da bi im ponovnim izmjenama ovog zakona 2017. godine ovo pravo bilo ukinuto. Interesantno je da o ovoj temi nije pisano u državnom izvještaju, iako je u pitanju diskriminišuća praksa države , koja je oko 22000 žena izložila situaciji pravne nesigurnosti, a oko 4600 gubitku zaposlenja i teškoj materijalnoj situaciji.

Prenos sastanka nevladinih organizacija sa CEDAW Komitetom moguće je pratiti uživo posredstvom UN televizije, na sledećem linku: www.webtv.un.org

VIDEO: Kreirati podržavajuće okruženje za LGBT osobe kroz edukaciju socijalnih radnika

U Crnoj Gori postoji mreža socijalnih radnika, koji prepoznaju probleme LGBT zajednice i zbog toga je važno jačati njihove kapacitete, kako bi se kreiralo podržavajuće okruženje u kojem svaka individua može da dostigne puni potencijal.

Juventas je u saradnji sa Kvir Montenegrrom i Institutom za pravne studije, organizovao dvodnevni trening za socijalne radnike, u okviru projekta „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“, kojeg finansira Evropska unija (EU) posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori.

Direktorica programa za izgradnju kapaciteta organizacija civilnog društva, institucija i medija u NVO Juventas, Jelena Čolaković, kazala je da je treningu prisustvovalo 25 socijalnih radnika i studenata iz svih krajeva Crne Gore.

„Možemo da kažemo da smo se uspješno nosili sa temama koje se vezuju za LGBT zajednicu i da smo na ovaj način dali doprinos unapređenju povjerenja koje LGBT zajednica može da ima u institucije sistema“, kazala je Čolaković.

Ona je naglasila da je veoma važno da sami socijalni radnici govore o izazovima sa kojima se suočavaju pri radu sa LGBT zajednicom.

„Ovaj trening je bio prilika da razmjenjujemo iskustva, govorimo o izazovima i o potencijalnim rješenjima datih problema i situacija“, istakla je Čolaković.

Studenti socijalnog rada i socijalne politike su, kako je ocijenila, imali priliku da od starijih kolega čuju o iskustvima u radu sa LGBT zajednicom i da na taj način uče o problemima sa kojima se ta populacija susreće.

Vanja Mašković iz Centra za socijalni rad u Bijelom Polju, rekla je da je dobro što su edukaciji prisustvovali profesionalci, ali i studenti jer je to prilika da, kako je kazala, svi iz prve ruke slušaju o iskustvima LGBT osoba.

„Sve ovo nam je dragocjeno da primijenimo u našoj praksi tj. u direktnom radu sa korisnicima“, istakla je Mašković.

Ona je rekla da nije imala iskustvo u radu sa LGBT osobama, napominjući da je čovjek u prilici da bolje pomogne drugima, samo ako radi na sebi.

„Ovdje sam dobila neka znanja sa kojima mislim da će sutra biti u prilici da pružim bolju pomoć i podršku ne samo LGBT osobama, nego i njihovim porodicama i ljudima kojima su oni okruženi“, zaključila je Mašković.

Otvoriti Kliniku za liječenje bolesti zavisnosti

U Crnoj Gori potrebno je otvoriti Kliniku za liječenje bolesti zavisnosti i jačati ulogu psihijatra i izabranog doktora kada je u pitanju to oboljenje u svim domovima zdravlja, ocijenjeno je iz nevladine organizacije (NVO) Link.

NVO Link, koja okuplja osobe koje koriste droge, pacijente na supsticuonoj terapiji metadonom ili buprenorfinom, bivše korisnike droga, ali i socijalne radnike, psihologe i ostale stručne radnike, pridružila se kampanji „Podrži! Ne kažnjavaj.“ koristeći slogan „Podrži! Ne kažnjavaj nas“, koju sprovodi NVO Juventas sa partnerima.

Kako bi se poboljšao kvalitet života osoba koje su zavisne od droga, ali i uticalo na pozitivne promjene u našoj zajednici, predlažemo uspostavljanje Klinike za liječenje bolesti zavisnosti i jačanje uloge psihijatra i izabranog doktora u liječenju ovog oboljenja u svim domovima zdravlja u Crnoj Gori.

Iz Link-a ocijenjuju da psihijatri nijesu dovoljno obučeni za rad sa osobama koje koriste droge, i da, kako su upozorili, nerijetko biraju da ne tretiraju ovo oboljenje.

Smatramo da je neophodno izvršiti dodatnu edukaciju i senzitivizaciju ovih stručnjaka, a sve u cilju povećanja stope uspješnosti izlječenja. Sa druge strane, smatramo da je bolest zavisnosti od droga suviše zastupljen u Crnoj Gori i da je neophodno uspostaviti Kliniku za liječenje bolesti zavisnosti, a kako bi se pružio adekvatan odgovor u potrebama liječenja i podrške.

U Link-u smatraju da je potrebno povećati kapacitete supstitionih programa u domovima zdravlja, posebno u Podgorici, kako bi se, kako su pojasnili, smanjile postojeće liste čekanja za započinjanje liječenja u Glavnom gradu.

„Potrebno je uvesti i besplatnu podjelu lijeka Naloxon osobama koje koriste droge, koji se koristi u slučajevima predoziranja od prekomjerne količine opijata. Podjela ovog lijeka vrši se besplatno u većini zemalja Evropske unije, preko mreže zdravstvenih sistema i servisa smanjenje štete, a u cilju smanjenja stope smrti nastale kao posljedica predoziranja“, kazali su iz LINK-a.

Kako su istakli, potrebno je stvoriti uslove za adekvatno liječenje osoba zavisnih od droga u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS), kao i otvoriti prostorije za injektiranje.

„Prostorije za injektiranje su otvorene u većini zemalja Evropske unije, a u region postoje u Sloveniji, dok se u Hrvatskoj, Grčkoj, Makedoniji i Bugarskoj vode intezivni pregorovi o otvaranju istih“, naveli su iz Link-a.

Oni su pojasnili da su prostorije za injektiranje sigurna mjesta u kojima osobe zavisne od droga mogu pod medicinskim nadzorom koristiti droge, i na istom mjestu ostaviti upotrejebljene igle i špriceve.

„Ovakvim načinom podrške se osoba zavisna od droga veže za zdravstveni sistem, čime se povećava šansa za eventualnim izlječenjem, ali i sprječava infekcija virusnim hepatitisom C, HIVom I drugim krvlju prenosivim infekcijama, te drastično smanjuje rizik od smrti uslijed predoziranja. Sa druge strane, doprinosi se zajednici na način što se upotrijebljene igle i špricevi odlažu na licu mjesta, čime je uveliko smanjena mogućnost da se isti nađu na javnim površinama“, istakli su iz Link-a.

Oni su pozvali sve roditelje da, ukoliko sumnjaju da njihovo dijete koristi droge, posjete neku instituciju koja se bavi problemom zavisnosti, kako bi na vrijeme dobili stručnu pomoć, „a ne gubili godine u suočavanju sa problemom, čime se on isključivo produbljuje“.

„Ovo je samo dio problema sa kojima se svakodnevno susrijeću osobe zavisne od droge, osobe koje su nekada bile zavisne od droga, ili su u procesu liječenja i njihove porodice, što direktno utiče i na naše cijelo društvo. Važno je ne okretati glavu od ovog problema, jer ga jedino možemo riješiti kada se istinski suočimo sa njim“, poručili su iz Link-a.

Oni su kazali da u potpunosti podržavamo preporuke NVO Juventas i 4 Life u vezi besplatne rehabilitacije i uvođenja neinterferonske terapije za osobe oboljele od virusne infekcije Hepatitisom C, apelujući na institucije da se ozbiljnije posvete prevenciji narkomanije među djecom i mladima.

Nevladine organizacije Juventas i Link su, u okviru kampanje "Podrži! Ne kažnjavaj (nas)", oslikale mural u centru Podgorice, kojim se skreće pažnja na položaj osoba koje koriste droge u Crnoj Gori, ali i u svijetu.

JUVENTAS requires International consultancy

JUVENTAS requires

International consultancy

for the provision of the set of social delivery standards for NGOs in working with youth at risk in Western Balkans

(as part of a project "ARYSE - At-Risk Youth Social Empowerment")

Minimum Requirements:

- University degree;
 - Advanced university degree in social work, psychology or pedagogy or other relevant field is a strong asset;
 - At least 5 years of experience and expertise (including practical) in the area of social or health protection of young people at risk;
 - Have knowledge of relevant international standards in the areas of service provision for following groups: youth and children in conflict with the law, youth and children who use drugs, young people living in families with a history of conflict with the law and/or drug abuse, street youth and children, young Roma and young people who were children without parental care;
 - Familiarity with the social and child care system in Western Balkans is a strong asset;
 - Excellent command of English or local WB language (both spoken and written), while fluency in both local WB language and English will be considered as an asset;
 - Strong communication skills;
 - Excellent writing skills with proven record of publications within the last 5 years.
-
-

The Terms of Reference for the consultancy position can be found hire [ToR YOUTH ARYSE Standards.doc](#)

If you are a dynamic person who would like to contribute to delivering of long-lasting, positive changes for Western Balkans' children and youth, please apply with a cover letter, CV, and financial offer by email or fax quoting the position "Standards in service delivery" to the following address:

Fax: +3820657098

Email: marija@juventas.co.me

juventas@t-com.me

Closing date for applications is 12th July 2017 by 12:00 noon.

Only short listed candidates will be contacted for an interview.

VIDEO: Izostaje podrška mladima koji koriste droge

Mladi koji koriste droge nemaju dovoljno programa podrške, zbog čega je neophodno jačati pedagoško-psihološke službe u školama, kao i formirati programe za tu populaciju u okviru centara za socijalni rad, ocijenjeno je na panel diskusiji Podrži, ne kažnavaj.

Panel su, povodom 26. juna Međunarodnog dana borbe protiv droge, organizovale nevladine organizacije Juventas i Unija srednjoškolaca Crne Gore (UNSCG).

Direktorica Programa smanjenja štete u NVO Juventas, Tijana Žegura, predstavila je online anketu "Mladi i droge u Crnoj Gori" koju je sprovela ta organizacija, u kojoj je učestvovalo 590 osoba mlađih od 30 godina iz cijele Crne Gore, od kojih je bilo validno 562 upitnika.

„Na pitanje da li su ikada probali alkohol, 92 odsto je kazalo da jeste, da često koriste alkohol tri do četiri puta godišnje izjasnio se svaki peti učesnik, više puta mjesečno 13 odsto ispitanika. To je po nama podatak koji je prilično zabrinjavajući u ovom trenutku, posebno kad se uzme u obzir da su 30 odsto ispitanih maloljetnici“, rekla je Žegura.

Prema njenim riječima, skoro jedna trećina ispitanika se izjasnila da je prvi put probala alkohol prije svoje 14. godine, a dvije trećine prije 18. godine. „Alkohol kupuje skoro polovina ispitanika u lokalnu, baru ili sličnim prostorima, dok ga jedna trećina kupuje u prodavnici“.

„Na pitanje da li su probali marihanu, 42,7 odsto je odgovorilo da jesu, više puta sedmično da je koristi svaki peti ispitanik. Pozitivan trenutak je da 37 odsto njih koji su probali marihanu ne koriste trenutno marihanu“, kazala je Žegura.

Kako je navela, na pitanje da li mladi poznaju nekog ko je mlađi od 18 godina i koristi alkohol?, taj procenat iznosi 92,5 odsto.

„67 odsto njih poznaju nekog drugog ko koristi marihanu, a skoro polovina njih se izjavašnjava da poznaje nekoga ko koristi neku drugu drogu. Na pitanje da li poznaju nekoga

od 25 godina ko ima problem sa drogom, skoro 59 odsto odgovara da poznaju“, istakla je Žegura.

Ona je rekla da je na pitanje kome bi se obratili za pomoć, dvije trećine ispitanika kazalo da bi na prvom mjestu to bila porodica, sedam odsto bi se njih obratilo domu zdravlja, 13 odsto nevladinim organizacijama, 16 odsto kancelarjama za prevenciju.

„Najveći problem je što mladi ne znaju gdje da se obrate za pomoć, nisu slobodni da se obrate službama u osnovnim ili srednjim školama, u domove zdravlja ako su maloljetni moraju sa sobom da povedu roditelje“, upozorila je Žegura.

Predsjednica Upravnog odbora UNSCG, Andrea Mićanović, ocijenila je da su prezentovani rezultati istraživanja stavova mladih o drogama važan pokazatelj da nešto treba mijenjati , razviti i ojačati servise podrške učenicima koji koriste droge unutar obrazovnog sistema.

„Neophodno je ojačati pedagoško-psihološke službe u smislu praćenja i identifikovanja problematičnih vidova ponašanja među učenicima koji mogu biti posljedica korišćenja narkotika, kako bi se moglo intervenisati u najranijim fazama. Nakon toga, jako je važno učenicima ponuditi savjetovane usluge i uputiti ih na programe podrške koji postoje unutar njihove zajednice“, istakla je Mićanović.

Prema njenim riječima, u komunikaciji sa delegatima UNSC primjetili su da učenici velikog broja srednjih škola u Crnoj Gori često ne osjećaju slobodu da se obrate za pomoć pedagoško-psihološkim službama pri rješavanju običnih školskih problema.

„To ukazuje da je potrebno da pedagozi i psiholozi grade zdrav i prijateljski odnos sa svojim učenicima zasnovan na međusobnom povjerenju“, kazala je Mićanović.

Ona je rekla da mladi često u drogi vide rješenje za životne probleme, pa, kako smatra, „treninzi životnih vještina“ koji su osmišljeni da učenike poduče vještinama suočavanja sa svakodnevnim životnim problemima, mogu biti korisni.

Studentkinja Fakulteta političkih nauka na smjeru Socijalni rad i socijalne politika, Sonja Njunjić, kazala je da djeca i mladi koji koriste droge nemaju dovoljno programa podrške, „pogotovo ako imaju ispod 18 godina“.

„Većina korisnika droga prvi kontakt sa drogama imaju kao maloljetna lica i vrlo mali broj njih se obraća institucijama sistema, što govori koliko imaju povjerenje u institucije i odgovoru koji dobijaju“, navela je Njunjić.

Ona je ocijenila da je vidljiv nedostatak podrške Centra za socijalni rad mladim korisnicima droga, „zbog čega bi kao prioritet trebao da bude socijalna zaštita za mlade korisnike droga“.

„To podrazumijeva osnivanje programa i usluga direktno namijenjenih njima kao i njihovim porodicama“, ocijenila je Njunjić.

Student Medicinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, Jovan Dašić je, govoreći o preporukama za rješavanje problema koji postoje u zdravstvenom sistemu, kazao da tu

spadaju reforme sistema kontrole droga, kao i da fokus treba da bude na zdravlje svakog pojedinca i smanjenje štete.

„Važno je da obezbijedimo besplatan tretman, rehabilitaciju i resocijalizaciju mladih koji koriste droge, ali i finansijsku podršku države u održavanju već postojećih servisa u lokalnim zajednicama, da obezbijedimo kontinuiranu medicinsku edukaciju iz oblasti droga, prevencije narkomanije i radu sa osobama koje koriste droge“, naveo je Dašić.

Kampanja „Pruži podršku, ne kažnjavaj.“ je globalna inicijativa koju su pokrenuli Međunarodni konzorcijum za politike o drogama, Međunarodna mreža osoba koje koriste droge, Međunarodna mreža smanjenja štete i Međunarodna HIV/AIDS alijansa, a Juventas i 4 Life je po treći put obilježavaju u Crnoj Gori.

Podsjećamo da je Juventas ranije danas, zajedno sa 4Life, tražio omogućavanje besplatnog tretmana u Javnoj ustanovi za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika droga, te uvođenje ne-interferonske terapije za oboljele od virusnog Hepatitisa C.

SAOPŠTENJE: NVO Juventas i NVO 4 Life povodom Međunarodnog dana borbe protiv droge traže hitno rješavanje problema bolesti zavisnosti u domenu tretmana, rehabilitacije, resocijalizacije i smanjenja štete

Nevladine organizacije 4 Life i Juventas su povodom *Međunarodnog dana borbe protiv droge*, koji se obilježava 26.juna, a u okviru globalne kampanje „Pruži podršku. Ne kažnjavaj.“ zatražile hitno rješavanje problema bolesti zavisnosti od droga. Oni ocjenjuju da je ovaj problem već duži niz godina problem javnog zdravlja, ali da se u mnogim sferama neadekvatno tretira.

Zbog toga se ovom prilikom obraćamo resornim ministarstvima u Vladi Crne Gore, na prvom mjestu Ministarstvu zdravlja i Ministarstvu rada i socijalnog staranja, te Komisiji za droge i Nacionalnom savjetu sa droge, kako bi se u što hitnijem roku počelo raditi na pitanjima od izuzetne važnosti za svakog pojedinca koji je pogoden bolestima zavisnosti, njegovu porodicu i na kraju za društvo u kojem živimo:

1. Obezbjedenje besplatnog boravka u JU za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika droga za sve osobe u potrebi za ovim vidom tretmana.

Besplatan tretman u ovoj ustanovi je nešto što nevladin sektor, na prvom mjestu 4 Life, traži već godinama unazad, a uslijed činjenice da je iznos kojim štićenik i njegova porodica učestvuju u troškovima boravka jednak polovini prosječne zarade u Crnoj Gori, te da je samim tim ova vrsta tretmana nedostupna za mnogobrojne porodice i njihove članove, koji nisu u finansijskoj mogućnosti da plate boravak i tretman u ovoj ustanovi.

2. Obezbeđenje plaćanja troškova tretmana u JU za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika droga, za članove porodica koje su u socijalnoj potrebi i već su ostvarile pravo na primanja iz socijalne zaštite.

Besplatan boravak osoba iz socijalno ugroženih porodica se mora obezbijediti na način što će Ministarstvo rada i socijalnog staranja preko opštinskih centara za socijalni rad, obezbjediti mjesecni iznos koji su štićenici u obavezi platiti Ustanovi. Juventas je i tokom posljednje izmjene Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, predlagao da se ova vrsta podrške unese u Zakon, ali nije naišao na podršku.

3. Uvođenje ne-intereferonske terapije za liječenje virusne infekcije hepatitisom C i izdavanje dozvole za kupovinu generičkih ljekova ne-interferonske terapije od strane pacijenata.

Podaci iz zemalja Evropske unije pokazuju da intereferonska terapija koja se, nažalost još uvijek koristi u Crnoj Gori, pored toga što ima mnogo više neželjenih dejstava na pacijenta, od kojih su neka toliko jaka da se nikako ne preporučuje da pacijentica ostane u drugom stanju do pola godine poslije prestanka uzimanja terapije, niti da pacijentova partnerka ostane u drugom stanju u istom vremenskom intervalu, ima i prilično nižu stopu uspješnosti, od nove ne-interferonske terapije, koja se u posljednjih par godina koristi širom Evropske unije, Australije, Indije i drugih zemalja. Takođe, po ugledu na zemlje EU, potrebno je odobriti uvoz generičkih ljekova, kako bi ih pacijenti mogli sami kupiti, a ljekari ordinirati i pratiti stanje pacijenta, što je dozvoljeno i u većini zemalja regionala.

Pored prioritetnih mjera koje treba hitno sporvesti, nevladine organizacije Juventas i 4 Life će, podnijeti Ombudsmanu pritužbu na događaje iz maja tekuće godine, po pitanju dešavanja u vezi supstitucionog tretmana buprenorfinom, a uslijed otvorene diskriminacije grupe pacijenata oboljelih od bolesti zavisnosti.

Kampanja "Pruži podršku, ne kažnjavaj." je globalna inicijativa koju su pokrenuli Međunarodni konzorcijum za politike o drogama, Međunarodna mreža osoba koje koriste droge, Međunarodna mreža smanjenja štete i Međunarodna HIV/AIDS aliansa, i Juventas i 4 Life je po treći put obilježavaju u Crnoj Gori. Kampanje se ujedno, u koordinaciji Mreže nevladinih organizacija za politike o drogama Jugoistočne Evrope, čije su i Juventas i 4 Life članice, po prvi put simultano sprovodi u 8 zemalja Jugoistočne Evrope.

Aktivisti Juventasa sakupili blizu 3,6 hiljada odbačenih igala i špriceva

Aktivisti nevladine organizacije (NVO) Juventas očistili su šest lokacija u Podgorici od odbačenog pribora za injektiranje i sakupili oko 3,6 hiljada korišćenih igala i špriceva. Kako je saopšteno iz Juventasa, od tih šest lokacija, četiri su od izuzetnog značaja za lokalnu zajednicu, jer se nalaze u neposrednoj blizini stambenih zgrada i zelenih površina namijenjenih za boravak djece, kao i šetačkih zona.

NVO Juventas, kako su podsjetili, od 2004. godine sprovodi program smanjenja štete nastale kao posljedica upotrebe psihoaktivnih supstanci u Crnoj Gori, te je ova akcija samo još jedna u nizu aktivnosti koje se sprovode u cilju poboljšanja kvaliteta života društva.

„Ovom prilikom su očišćenje lokacije na Starom Aerodromu, centru grada, Sastavcima, u blizini željezničke stanice, na Murtovini, te šetačkoj zoni brda Ljubović. Nažalost, uslijed nabujale vegetacije, aktivisti Juventasa nijesu bili u mogućnosti da očiste i lokaciju na brdu Gorica. Sakupljeno je približno 3,6 hiljada korišćenih igala i špriceva na ovim lokacijama“, kaže se u saopštenju.

Iz Juventasa su upozorili da je zabrinjavajući porast korišćenja psihoaktivnih supstanci u Crnoj Gori, posebno među mlađom populacijom, i istakli da problem narkomanije odavno postao problem javnog zdravlja.

„Iako je u Crnoj Gori primjetno poboljšanje u posljednjih pola godine, po pitanju rješavanja problema bolesti zavisnosti, napominjemo da naša država još uvijek nije dovoljno izgradila kapacitete kako bi se na ovaj problem adekvatno i blagovremeno odgovorilo“, navodi se u sapštenju.

Iz Juventasa su ocijenili da bi, pored servisa prevencije, liječenja, smanjenja štete, rehabilitacije i resocijalizacije, u okviru smanjenja štete, trebalo oformiti i prve prostorije za injektiranje, po uzoru na Sloveniju i ostale zemlje Evropske unije.

„Time bi se obezbijedilo da se psihoaktivne supstance injektiraju u medicinski kontrolisanim uslovima, a samim tim smanjila i pojava obačenih igala i špriceva na javnim lokacijama, ali i stopa smrtnosti uslijed predoziranja kod osoba koje koriste droge, odnosno stopa infekcije krvlju prenosivim infekcijama, na prvom mjestu Hepatitis-om C i HIV-om“, istakli su iz Juventasa.

Iz te organizacije su naveli da je ovu akciju čišćenja lokacija u zajednici karakterisalo i to što su se stručnom osoblju Juventasa, prvi put pridružila i tri mlada volontera, koja su na ovaj način htjela da doprinesu dobrobiti društvene zajednice.

„U okviru programa smanjenja štetnih posljedica nastalih uslijed upotrebe psihoaktivnih supstanci Juventasa, čije su aktivnosti usmjerene na podizanje kvaliteta života osoba koje koriste droge, organizuju se periodične akcije čišćenja lokacija u lokalnoj zajednici, ali i vanredne po pozivu građana“, kazali su iz te organizacije.

Oni su pozvali građane, ukoliko primijete obačene špriceve i igle, da ih kontaktiraju pozivom na broj 020 624 608, mail-om na juventas@t-com.me ili putem Facebook stranice Nvo Juventas.

Mreža nevladinih organizacija za zaštitu djece od nasilja

Podrška umrežavanju i jačanju nevladinih organizacija u njihovom odgovoru na nasilje nad djecom dio je višegodišnje regionalne inicijative sa ciljem unapređenja zaštite djece od nasilja i socijalne inkluzije djece sa smetnjama u razvoju, koja se implementira u partnerstvu između UNICEF-a, EU, European Disability Forum - EDF i sedam zemalja/teritorija u procesu pridruživanja EU (IPA 2015)

U cilju sprovođenja ove inicijative u Crnoj Gori, predstavništvo UNICEF-a skloplilo je partnerstvo sa određenim brojem nevladinih organizacija i finansijski podržalo njihove projekte. Upravo ove organizacije trenutno čine Mrežu NVO za zaštitu djece od nasilja i to su: Udruženje "Roditelji", SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić, Centar za romske inicijative, Centar za ženska prava, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica, kao i Juventas, koji koordiniše Mrežom. Njihovi projekti imaju za cilj okončanje nasilja nad djecom, a pojedinačno se u okviru toga bave različitim temama:

Sprovodeći program "Koordinisanim djelovanjem u suzbijanju nasilja i dječijih brakova u romskoj i egipćanskoj zajednici", Centar za romske inicijative nastoji poboljšati institucionalne mehanizme za suzbijanje dječijih ugovorenih brakova i rodno zasnovanog nasilja u romskoj i egipćanskoj zajednici, kroz izrađivanje smjernica za procesuiranje slučajeva za potrebe rada institucija. Pored toga, ovim projektom se teži unaprijediti znanje relevantnih aktera o intervencijama i strategijama u rješavanju dječijih brakova u Crnoj Gori kroz analizu postojećih slučajeva, kao i senzibilisati i mobilizovati romsku i egipćansku zajednicu za rješavanje navedenog problema.

Udruženje „Roditelji“ je u februaru 2017. godine otvorilo prvu nacionalnu, anonimnu i besplatnu SOS Roditeljsku liniju na kojoj roditelji/staratelji mogu da dobiju savjete u vezi sa roditeljstvom. Cilj SOS Roditeljske linije je da bude servis podrške svim roditeljima u Crnoj Gori, kako u dijelu koji se odnosi na vaspitanje djeteta, roditeljske kompetencije, poboljšanje komunikacije s djetetom ili mladom osobom unutar porodice, tako i na mnoga druga pitanja koja se odnose na zaštitu djetetovih potreba, prava i odgovornosti.

SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica priprema projekt „Unapređenje institucionalnog odgovora na nasilje nad djecom“, koji ima za cilj jačanje kapaciteta zaposlenih u zdravstvenom, pravnom i socijalnom sektoru za profesionalnu, kvalitetnu i efikasniju brigu i zaštitu djece od seksualnog zlostavljanja. Projektne aktivnosti će obezbijediti sagledavanje stavova, iskustava i potreba pedijatara u ovoj oblasti, uslove za sistemsko obrazovanje zdravstvenih radnika, multidisciplinarni pristup rješavanju problema, kao i veći nivo znanja i vještina stručnjaka u prepoznavanju seksualnog nasilja nad djecom i efikasnog tretmana.

Centar za ženska prava sprovodi projekt „Zaštita djece i žena od nasilja u porodici: ka unaprijeđenom institucionalnom odgovoru“ u okviru kojeg će organizovati veliku konferenciju, kao i treninge za sudije i sudske vještak, čiji je cilj jačanje institucionalnog odgovora na nasilje u porodici i unapređenje znanja donosilaca odluka u oblasti zaštite od

nasilja. Edukativni program za pravosuđe je nastao prema konceptu i metodologiji koju je osmislio Centar za ženska prava, na osnovu dugogodišnjeg iskustva u radu sa žrtvama porodičnog nasilja i na osnovu rezultata istraživanja o percepcijama unutar pravosuđa o rodno zasnovanom nasilju i nasilju u porodici, a program je akreditovan od strane Vijeća suda i Centra za edukaciju pravosuđa. U okviru projekta, CŽP je koordinirao kvalitativnim istraživanjem o znanju, stavovima i praksama u vezi sa nasiljem nad djecom.

SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić sprovodi projekat „Program za razvoj standarda u zaštiti djece od porodičnog nasilja“, kojim se želi unaprijediti zaštita djece od nasilja kroz razvijanje standardizovanog programa za rad sa djecom u skloništu za žene i djecu žrtve nasilja. U okviru projekta će biti sprovedene i aktivnosti koje imaju za cilj osnaživanje kapaciteta specijalizovanih servisa za pomoć i podršku žrtvama nasilja u porodici, kao i kapaciteta lokalnih multidisciplinarnih timova kojima koordinišu centri za socijalni rad. SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić je kroz projekt već realizovao prvo, od dva planirana kvantitativna istraživanja o znanjima, stavovima i praksama građana i roditelja na temu nasilja nad djecom u Crnoj Gori.

Projektom „Unapređenje zaštite djece u Dječjem domu Mladost i djece korisnika odabranih NVO u Crnoj Gori“, Juventas teži da podrži proces uvođenja procedura za zaštitu djece od nasilja prvenstveno za Dječji dom „Mladost“, kao i za nevladine organizacije koje će biti članovi Mreže NVO koje rade na zaštiti djece od nasilja. Do kraja projekta Mrežu će činiti minimum sedam NVO, a svakako vjerujemo da će ih u budućnosti biti mnogo više.

Newsletter Mreže možete preuzeti ovdje: [Newsletter.pdf](#)

Sastanak Mreže nevladinih organizacija za zaštitu djece od nasilja

U petak 12. maja održan je sastanak Mreže nevladinih organizacija za zaštitu djece od nasilja u UN ECO zgradbi.

Sastanku su pored NVO Juventas, prisustvovale članice Mreže: Udruženje Roditelji, CRINK, SOS PG, SOS NK, Centar za ženska prava.

Mreža ima zadatak da do kraja projekta (jun 2017) kreira Procedure za zaštitu djece od nasilja, čijim pisanjem će koordinisati Juventas, a čijim prihvatanjem će biti uslovljen ulazak novih organizacija koje se bave zaštitom dječjih prava u Mrežu. Politiku zaštite djece od nasilja trebaju da imaju sve institucije i organizacije koje rade sa djecom i za djecu, pa se shodno tome i ovdje uočava značaj rada Mreže. Evidentan je značajan napredak u oblasti unapređenja dječjih prava, međutim sprovođenje propisa iz ove oblasti i kapaciteta institucija da kroz partnerstvo pruže efikasnu prevenciju i zaštitu djece od nasilja predstavljaju izazov. Vjerujemo da će rad Mreže doprinijeti rješenju ovog problemu, u cilju da se nasilje nad djecom u svakom pogledu okonča.

VIDEO: Većina kandidata za poslanike bi glasala za zakon o istopolnom partnerstvu

Na pres konferenciji je predstavljeno „Istraživanje o stavovima kandidata za poslaničke funkcije o pitanjima od značaja za LGBT osobe“, koje je sproveo Centar za monitoring i istraživanje (CeMI) za potrebe projekta “Moja prava su i tvoja prava”, a koji sprovode Kvir Montenegro i Juventas.

Predsjednik Upravnog odbora Kvir Montenegra, Danijel Kalezić je, predstavljajući istraživanje koje je sprovedeno od oktobra prošle do maja ove godine, kazao je da su crnogorski kandidati za poslanike, za razliku od građana, pokazali značajno visok stepen razumijevanja za potrebe LGBT osoba.

“Na uzorku od 29 ispitanika koji su poslanici u parlamentu, njih 65 odsto bi glasalo za zakon koji omogućava LGBTI osobama registrovanje istopolnog partnerstva sa nekim obimom prava sličnim onim koji proističu iz braka”, istakao je Kalezić u PR Centru.

Prema njegovim riječima, 83 odsto poslanika bi glasalo za ostvarivanje prava LGBT osoba na brak, dok bi, kako je naveo, njih 21 odsto tako glasalo samo ako bi od njih to partija tražila.

Kalezić je istakao da dramatična promjena u stavovima kandidata za poslanike nastupa kada je u pitanju usvajanje djece od strane LGBT osoba.

“Svega 20 odsto ispitanika podržava mogućnost da LGBT osobe, po osnovu zajedničkog života sa svojim partnerima ili parterkama, usvajaju djecu, dok se polovina njih protivi ovoj ideji”, precizirao je Kalezić.

On je dodao da bi 68 odsto poslanika podržalo povorku ponosa, dok je njih 24 odsto protiv.

“17,9 odsto kandidata za poslanike je spremno da uzme učešće u Povorci ponosa, dok više od polovine ispitanika nije spremno na taj korak”, kazao je Kalezić.

Direktorica programa za izgradnju kapaciteta organizacija civilnog društva, institucija i medija u Juventasu, Jelena Čolaković, kazala je da više od polovine kandidata za poslaničke funkcije zna da homoseksualnost nije bolest, a skoro polovina njih zna da biseksualnost nije bolest.

“Pogrešan odgovor na ova pitanja dalo je 18 odsto ispitanika, dok trećina ispitanih nema stav, odnosno ne zna da li su homoseksualnost i biseksualnost bolesti”, saopštila je Čolaković.

Ona je navela da skoro 40 odsto ispitanih ne zna da li je transrodnostbolest.

“Pitanja vezana za trans osobe ukazuju na nedostatak informacija i na potrebu direktnog kontakta sa donosiocima odluka, kako bi se problemi, sa kojima se trans zajednica suočava, riješili.

Prema njenim riječima, ako bi saznali da njihovo dijete pripada LGBT zajednici, 31 odsto ispitanika bi pokušalo da "pomogne" djetetu, tražeći medicinske usluge.

"Podatak zabrinjava, jer govori o visokom stepenu neznanja. Važno je naglasiti da ne govorimo o bolesti i da se homoseksualnost ne liječi", pojasnila je Čolaković.

Psihološkinja u CeMI-ju, Milena Nikolić, navela je da više od polovine ispitanih smatra da LGBT osobe treba da imaju pravo da se slobodno i javno grle, drže za ruke i ljube

„55,7 odsto kandidata za poslanike smatra da LGBT osobe imaju pravo da slobodno i javno izražavaju svoju seksualnost. Njih 27,4 odsto bi se osjećalo neprijatno da vide dvije žene kako javno izražavaju svoju homoseksualnost dok taj procenat za dva muškarca iznosi oko jednu trećinu“, objasnila je Nikolić.

Ona je kazala da je skoro 70 odsto ispitanih čulo da je neko, na bilo koji način, zlostavljan zbog toga što je LGBT osoba, a da je, kako je navela, njih 5,7 odsto svjedočilo takvom nasilju.

„Skoro 40 odsto kandidata za poslanike bi podržalo svog kolegu, prijatelja ili komšiju, ukoliko bi saznao da je LGBT osoba a preko 14 odsto njih bi pokušalo da pomogne oko liječenja“, istakla je Nikolić.

Predsjednik Upravnog odbora CeMI-ja, Zlatko Vujović, kazao je da je važno je napraviti razliku između kandidata za poslanike i poslanika.

“U istraživanju je učestvovalo 106 ispitanika od čega je njih 29 izabrano na parlamentarnim izborima u oktobru tako da smo suzili ciljnu grupu ispitanika”, istakao je Vujović.

On je dodao da je pohvalno što su sve izborne liste, koje su obezbijedile parlamentarni status, osim Demokrata, učestvovale u istraživanju.

“Demokrate nisu dozvolile svojim poslanicima da učestvuju u ovom istraživanju, ali komparativna studija i dalje traje pa se nadam da će kolege iz Demokrata ipak odlučiti da učestvuju”, kazao je Vujović.

Obuka za policijske službenike dopriniće boljem obavljanju profesionalnih zadataka

Obuka za policijske službenike o LGBT pravima trebalo bi da doprinese boljem razumijevanju različitosti i obavljanju profesionalnih zadataka, jer društveno prihvatanje te populacije još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou, ocijenjeno je iz nevladinih organizacija (NVO) Juventas i Kvir Montenegro.

Te dvije organizacije su, u saradnji sa partnerima, organizovale obuku za policijske službenike, u okviru projekta u okviru projekta „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“, kojeg finansira Evropska unija (EU) posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori

Direktorica programa za izgradnju kapaciteta organizacija civilnog društva, institucija i medija u NVO Juventas, Jelena Čolaković, kazala je da je današnja obuka organizovana na simboličan datum.

„Danas je Međunarodni dan protiv homofobije i transfobije i to je posebno bitno nama, jer su na treningu prisutne kontakt osobe za saradnju sa LGBT zajednicom iz gotovo svih centara bezbjednosti u Crnoj Gori, navela je Čolaković.

Pored kontakt osoba za LGBT zajednicu iz centara bezbjednosti, kako je navela, obuku pohađaju i studenti Policijske akademije u Danilovgradu.

„Obuku pohađa 16 osoba. Posebno nam je dragو što je ova obuka rađena u saradnji sa Upravom policije i Policijskom akademijom u Danilovgradu, koja pokazuje proaktivn pristup u odnosu na obrazovanje svojih studenata, kada su u pitanju ljudska prava LGBT osoba“, istakla je Čolaković.

Prema njenim riječima, obuka podrazumijeva radionice interaktivnog karaktera koje se odnose na identitete, strateški i nacionalni okvir kada su u pitanju LGBT ljudska prava.

„Nadamo se da će ova obuka stvoriti povoljniju kako društvenu, tako i profesionalnu klimu. Smatramo da onog trenutka kada bolje razumijemo određenu različitost, možemo u skladu sa tim bolje obavljati naše profesionalne zadatke koje nam svakodnevni posao predstavlja“, navela je Čolaković.

Predsjednik Upravnog odbora Kvir Montenegro, Danijel Kalezić, kazao je, govoreći o Međuanrodnom danu borbe protiv homofobije i transfobije, da je u ovogodišnjem fokusu obilježavanja tog datuma na međunardnom nivou podrška porodice,

„Nama je jako dragо zbog te poruke, jer je poruka proteklog Montenegro prajda bila Podrška - porodična vrijednost i naš fokus je bio na podršci porodice koja i dalje izostaje kad su LGBT osobe u pitanju“, istakao je Kalezić.

On je kazao da ove godine Kvir Montenegro, Juventas i partnerske organizacije 17.maj obilježavaju cjelonedeljnim programom, koji podrazumijeva niz aktivnosti, od premijere predstave „Pometne pitomca Terlesa“, do konferencija od kojih će završna biti u petak.

„Mislim da možemo govoriti o većem društvenom prihvatanju LGBT osoba u Crnoj Gori, ali ne možemo govoriti o društvenom prihvatanju koje je na nivou da bi svima nama omogućio da budemo slobodni u svakodnevnom životu“, ukazao je Kalezić.

Bez obzira na sve pozitivne pomake, kako je upozorio, i dalje veliki broj nas živi skriveno i u strahu svakodnevno.

„Svim LGBT osobama želim da poručim da ne postoji neko ili nešto zbog čega mi naš život treba da proživimo skriveno ili u strahu. Niko nije vrijedan toga da mi živimo na način koji ne odražava naše potrebe i nas kao osobe, već odražava potrebe ljudi koji smatraju da mi treba da živimo drugačije i da budemo to što nismo“, zaključio je Kalezić.

VIDEO: Dodatno unaprijediti uslove boravka u zatvorima ranjivih grupa

U Crnoj Gori značajno su unaprijeđena prava i uslovi boravka pritvorenih i osoba na izdržavanju kazne zatvora, ali nisu dovoljno iskorišćene prilike da se stanje dodatno unaprijedi, poručila izvršna direktorica nevladine organizacije (NVO) Juventas Ivana Vujović.

Ona je, na nacionalnoj konferenciji "Jednak pristup pravdi i pravosudnom sistemu Crne Gore", koju su organizovali NVO Juventas, Centar za monitoring i istraživanje (CeMI) i LGBTQ asocijacija Kvir Montenegro, kazala da su, studija i izvještaji, rezultat istraživanja koja su sprovedena prošle godine, u okviru istoimenog projekta koji finansijski podržava Institut za otvoreno društvo iz Budimpešte.

Vujović je kazala da je kroz projekt praćeno postupanje pravosudnih organa prema osobama koje koriste droge, osobama sa teškoćama u psihičkom funkcionisanju, te osobama koje žive sa HIV/AIDS-om tokom istražnog postupka suđenja i penalnog boravka u zatvoru.

Posebno istraživanje je, kako je napomenula Vujović, sprovedeno i u odnosu na položaj LGBT osoba u zatvorima.

"U odnosu na položaj osoba sa teškoćama u psihičkom funkcionisanju, institucijama nedostaje obučeni kadar a često i prostorni kapaciteti. Tako dolazimo u situaciju da se obavezna mjera liječenja zavisnosti sprovodi u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, koji nema Specijalnu bolnicu, nema dovoljno zaposlenih u službi tretmana i u službi zdravstvene zaštite, a Specijalna psihijatrijska bolnica u Dobroti nema dovoljno kreveta namjenjenih pacijentima koje im sud upućuje", pojasnila je Vujović.

Prema njenim riječima NVO Juventas je, od septembra do decembra prošle godine, organizovala 17 kontrolnih posjeta Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS), a CeMI je, kako je kazala, analizirao 80 sudskih postupaka.

"Uzimajući u obzir da je tokom prošle godine u ZIKS-u boravilo 46 odsto povratnika, a da je stepen povratništva visok među populacijom osoba koje koriste droge, od posebne važnosti za ovu populaciju, ali i društvo u cjelini je značajno poboljšanje programa liječenja bolesti zavisnosti u zatvorskim uslovima, kao i na slobodi, za osobe koje su u sukobu sa zakonom", ocijenila je Vujović.

Ona je naglasila da je položaj žena koje koriste droge, a koje su u sukobu sa zakonom veoma zabrinjavajući, i da osobe sa poteškoćama u psihičkom funkcionisanju ne dobijaju adekvatnu podršku kada se nađu na slobodi.

"I pored značajnih poboljšanja, moramo naglasiti i da zdravstvena zaštita osoba koje žive sa HIV-om i one koje imaju Hepatitis C u zatvoru nije izjednačena sa onom na slobodi", rekla je Vujović.

Ministar pravde Crne Gore, Zoran Pažin, kazao je da društvo mora da ima poseban senzibilitet prema socijalno ranjivim grupama, jer je, kako je pojasnio, mjera u kojoj su zaštićena njihova prava mjera humanosti jednoga društva.

“Pravo na pristup sudu kao integralni element prava na pravično i javno suđenje i princip zabrane diskriminacije su dvije teme, odnosno dva međunarodno pravna standarda od kapitalnog značaja za ukupan prosperitet crnogorskog društva”, istakao je Pažin.

Princip zabrane diskriminacije u međunarodnom pravnom okviru je, kako je podsjetio, uređen članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih soboda, ali na “jedan način koji je u određenoj mjeri limitiran”.

“Član 14. podrazumijeva zabranu diskriminacije u ostvarenju samo onih prava, koja su zaštićena Evropskom konvencijom, ali odlično znamo da su Konvencijom uređena uglavnom građanska i politička prava, dok su ekonomska, socijalna, i kulturna prava uređena nekim drugim međunarodnim pravnim instrumentima”, pojasnio je Pažin.

Savjetnica u Vrhovnom sudu Crne Gore, Bojana Bandović, smatra da je potrebno riješiti nedostatak prostornih kapaciteta i da je stanje bezbjednosti sudova na izuzetno niskom nivou.

“Samo su Viši sudovi u Podgorici i Bijelom Polju opremljeni posebnim čekaonicama u kojima bi svjedoci čekali početak glavnog pretresa, dok kada je riječ o osnovnim sudovima, oni ove probleme prevazilaze koristeći druge prostorije i tako poštuju međunarodne standarde koji nalažu da sudovi vode računa da se u svakoj situaciji kada je potrebno izbjegne susret okrivljenog i žrtve”, objasnila je Bandović.

Predsjednik Osnovnog suda u Podgorici, Zoran Radović, kazao je da stvarnost “kaska” za zakonodavnim određenjima, ali da je postignut veliki napredak u dijelu koji se odnosi na javnost rada sudova.

“U našem sudu postoje ekrani gdje se svakodnevno mogu vidjeti suđenja, tj. građani na sajtu suda mogu da vide koja su suđenja toga dana i mogu da tim suđenjima prisustvuju”, kazao je Radović.

Dekan Fakulteta pravnih nauka na Univerzitetu Donja Gorica (UDG), Zoran Stojanović, smatra da je krivično pravo za relativno kratko vrijeme prešlo ogroman put, pogotovo, kako je rekao, u nekim oblastima.

“Sada u Krivičnom zakoniku Crne Gore imamo odredbu da, ako je krivično djelo učinjeno prema licu zbog njegove seksualne orijentacije, to je obavezno otežavajuća okolnost”, objasnio je Stojanović.

On je kazao da u javnosti vlada pogrešan utisak, da su neuračunljiva lica česti izvršioci krivičnih djela, jer je statistički, kako je objasnio, to zanemarivo.

“Mnogo su češća ona lica sa određenim psihičkim smetnjama, koje su daleko od toga da bismo mogli da ih proglašimo za neuračunljivost. Naše krivično pravo je takvo da traži veoma mnogo da bi se neko proglašio neuračunljivim”, naglasio je Stojanović.

Generalna direktorica Direktorata za pravosuđe u Ministarstvu pravde, Marijana Laković Drašković, rekla je da osobe koje su lišene slobode zbog mentalnog oboljenja ili drugih psihijatrijskih problema moraju imati jednak tretman, a lišenje slobode, kako je precizirala, ne smije biti proizvoljno već mora biti utemeljeno na konkretnom zakonskom osnovu.

“Lišenje slobode ovih osoba mora biti u cilju zdravstvene i socijalne kontrole uz primjenu objektivnih medicinskih standarda u odlučivanju da li se neka osoba smatra mentalno oboljelom cijeneći prirodu takvog stanja, koje mora biti dovoljno ozbiljno da bi se moglo opravdati lišenje slobode”, rekla je Laković Drašković.

Autorka studije, Jelena Đurišić, istakla je da je važno uskladiti pravnu i psihijatrijsku terminologiju, kao i riješiti pitanje ograničenih kapaciteta Specijalne psihijatrijekse ustanove Dobrota u Kotoru.

“S obzirom na preopterećenost sudskog i odjeljenja za liječenje bolesti zavisnosti, kao i dugogodišnjih neriješenih problema vezanih za rad te bolnice, a posebno s obzirom na činjenicu da Specijalna psihijatrijska bolnica u Kotoru od svog osnivanja nije zamišljena kao zatvorska bolnica, evidentna je potreba za izgradnjom Zatvorske bolnice, a što je u skladu sa brojnom uporednopravnom praksom i preporukama”, rekla je Đurišić.

Nacionalna konferencija „Jednak pristup pravdi u krivičnom pravosudnom sistemu Crne Gore“

NVO Juventas, Centar za monitoring i istraživanje (CeMI) i LGBTQ asocijacija Kvir Montenegro će, u utorak 16. maja, sa početkom u 11 sati, organizovati nacionalnu konferenciju „Jednak pristup pravdi u krivičnom pravosudnom sistemu Crne Gore“, u prostorijama PR Centra.

Govoriće:

Zoran PAŽIN - ministar pravde;

Zoran STOJANOVIĆ - dekan Fakulteta pravnih nauka na Univerzitetu Donja Gorica (UDG);

Ivana VUJOVIĆ - izvršna direktorica NVO Juventas;

Nikoleta TOMOVIĆ - izvršna direktorica CeMI-ja.

Na prvom panelu “Jednak pristup sudskej pravdi za osobe sa izazovima vezanim za mentalno zdravlje”, govoriće:

Marijana LAKOVIĆ DRAŠKOVIĆ - generalna direktorka Direktorata za pravosuđe u Ministarstvu pravde;

Zoran RADOVIĆ - predsjednik Osnovnog suda u Podgorici;

Bojana BANDOVIĆ - savjetnica u Vrhovnom sudu Crne Gore;

Jelena ĐURIŠIĆ - autorka studije, CeMI.

Na drugom panelu "Mentalno zdravlje u zatvorima", govoriće

Nataša RADONJIĆ - v.d. generalne direktorke Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija tbc;

Miljan PEROVIĆ - direktor Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS);

Zdenka PEROVIĆ - zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda;

Nebojša KAVARIĆ - direktor Doma zdravlja Podgorica;

Tijana ŽEGURA - koordinatorka projekta i autorka studije, Juventas.

Na trećem panelu "Diskriminacija u zatvorima u odnosu na seksualnu orijentaciju i rodni identitet", govoriće:

Siniša BJEKOVIĆ - zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda;

Danijel KALEZIĆ - istraživač, Kvir Montenegro;

Jovan ULIČEVIĆ - istraživač, Kvir Montenegro.

Konferencija "Jednak pristup pravdi u krivičnom pravosudnom sistemu Crne Gore", se organizuje u okviru istoimenog projekta uz podršku Open Society Instituta iz Budimpešte. Ključni cilj projekta podrazumijeva doprinos povećanju stepena poštovanja ljudskih prava i smanjenju diskriminacije ranjivih grupa u Crnoj Gori, kroz prikupljanje podataka i dokaza na temelju slučajeva iz sudske prakse i na osnovu monitoringa uslova u zatvoru. Ciljne grupe projekta su učiniovi krivičnih djela koji su lica sa psihosocijalnim i intelektualnim teškoćama, korisnici psihoaktivnih supstanci i pripadnici LGBT populacije.

Premijera predstave „Pometnje pitomca Terlesa“

Predstava „Pometnje pitomca Terlesa“, koja će premijerno biti izvedena 15. maja, ima za cilj da utiče na promjenu u društvu u kome su, kako je saopšteno, prisutni homofobija, seksizam i sve forme diskriminacije koje sistematski negiraju individualna prava.

To je danas poručeno na pres konferenciji nevladinih organizacija (NVO) Alternativna Teatarska Aktivna Kompanija (ATAK) i Juventas povodom predstave „Pometnje pitomca Terlesa“, koja je pisana po istoimenom romanu Roberta Muzila, a koja se bavi problemima koje adolescenti homoseksualne orijentacije imaju u svojim životima.

Adaptaciju romana slavnog austrijskog pica uradio je dramaturg Vasko Raičević, a pitomca Terlesa glumi crnogorski glumac Marko Todorović. Producenti predstave su Dragana Tripković i Slobodan Radović, a partneri na projektu su LGBTIQ asocijacija Queer Montenegro i Kulturno-informativni centar „Budo Tomović“.

Predstavnica NVO Juventas, Jelena Čolaković, kazala je da je projekat „Pometnje pitomca Terlesa“ dobar primjer kako pozorišna umjetnost može biti socijalno angažovana.

„Umjetnost, u slučaju predstave „Pometnje pitomca Terlesa“, predstavlja svjestan napor da se učestvuje u promjeni. Ona podstiče kritičko mišljenje, inspiriše individualce na timski rad i otvara nove horizonte“, pojasnila je Čolaković.

Ona je kazala da je posebnost navedenog projekta u tome što, kako je istakla, prevazilazi uobičajene okvire u kojima umjetnost funkcioniše.

„Napor koji, u ovom slučaju ulaže pozorišna umjetnost, posvećeni su izazovima sa kojima se određeno društvo suočava, a tiče se rasizma, seksizma, homofobije ali i svi drugih formi diskriminacije koje sistematski negiraju individualna prava i mogućnosti po različitim osnovama“, ukazala je Čolaković.

Izvršna direktorica NVO ATAK, Dragana Tripković, smatra da je bavljenje umjetnošću kroz aktivizam osnova današnjeg umjetničkog izraza ali da, kako je naglasila, nezavisna produkcija u Crnoj Gori zavisi „sama od sebe, novinara i rijetkih partnera i prijatelja“.

„Radimo predstavu sa budžetom od oko četiri hiljade eura i nadamo se da ćete vidjeti kako se sa malo novca može dostići ozbiljan umjetnički kvalitet“, kazala je Tripković.

Ona je naglasila da Kulturno-informativni centar „Budo Tomović“ predstavlja, kako je kazala, utočište za sve koji žele da se bave umjetnošću na način na koji je iskren i potreban vremenu u kojem živimo.

Režiser Zoran Rakočević, kazao je da glavnu temu predstave, nasilje, prati suzbijanje homoseksualizma kao usputne teme.

„Pokušali smo da aktualizujemo tekst kroz problem mladog crnogorskog adolescenta koji odrasta u društvenoj čorbi, koja rađa nasilje i stvara subkulture i navijačke hunte što često kulminira u zločinu. Potrudili smo se da učitamo to što adaptacija ove monodrame može da nosi danas“, objasnio je Rakočević.

On smatra da su male alternativne scene srž društva i da tretiraju, kako je kazao, ono suštinsko i najpotresnije sa čime se čovjek svakodnevno susrijeće.

„Apelujem da se povede računa o NVO sektoru u kluturi i malim scenama jer su male scene srž društva“, poručio je Rakočević.

Glavni glumac, Marko Todorović, smatra da je roman aktuelan iako je, kako je naveo, pisan na početku prošlog vijeka.

„Mislim da je projekat jako društveno angažovan, i iako je roman pisan početku 20. vijeka, mislim da je jako aktuelan i da govori o problemima sa kojima se mladi često suočavaju , kao i kako se nose sa njima i društvom koje je ograničeno“, objasnio je Todorović.

Projekat „Pometnje pitomca Terlesa“ se realizuje kroz program malih grantova u okviru projekta „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba“ koji sprovode NVO Juventas, Kvir Montenegro i Inistitut za pravne studije, u partnerstvu sa Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava, a podržava ga Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori.

Premijera predstave „Pometnje pitomca Terlesa“, na koju će ulaz biti besplatan, će biti izvedena 15. maja u 21 sat u sali Dodest u Kulturno informativnom centru „Budo Tomović“.

Repriza prestave biće održana 16. maja u Kulturno-informativnom centru "Malesija".

VIDEO: Obučili sudije i tužioce u cilju adekvatnijeg procesuiranja nasilja nad LGBT

Trening za sudije u tužioce o LGBT pravima, koji je pohađalo 20 nosilaca tih pravosudnih funkcija, doprinijeće da slučajevi diskriminacije i nasilja nad tom populacijom budu adekvatno procesuirani.

NVO Juventas je, u parnerstvu sa LGBTIQ Asocijacijom Kvir Montenegro i NVO Institutom za pravne studije, organizovala dvodnevni trening za sudije i tužioce u okviru projekta „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“, kojeg finansira Evropska unija (EU) posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori.

Predsjednik Upravnog odbora Kvir Montenega, Danijel Kalezić, kazao je da je važno da LGBT zajednica ima kome da prijavi slučajeve diskriminacije i nasilja, i da bude sigurna da, kako je naveo, u tom procesu neće biti dodatno diskriminisana ili izložena dodatnim posledicama zbog prijavljivanja.

„Možemo biti sigurni da će policija, tužilaštvo i sud, u skladu sa zakonom i na najbolji mogući način, procesurati slučajeve ukoliko se sretнемo sa njima“, rekao je Kalezić u Budvi.

On je poručio svim LGBT osobama da treba prijaviti svaki oblik nasilja i diskriminacije sa kojim se bilo ko suoči.

„Prije nekoliko godina smo imali situaciju u kojoj nismo bili sigurni da će naše prijave biti procesuirane na najbolji mogući način, a sada možemo da kažemo da nakon velikog broja

obuka sa policijom i tužilaštvom, u situaciji smo da možemo biti ohrabreni i sigurni da, ukoliko prijavimo nešto, da će to biti adekvatno procesuirano“, istakao je Kalezić.

Kako je ocijenio, LGBT osobe su sve više ohrabrene da prijavljuju slučajeve diskriminacije i nasilja.

„Broj prijava jeste u porastu, ali ne smijemo zaboraviti da i veliki broj njih ostaje neprijavljen. Nadam se da će rezultati ovog treninga biti to što će ljudi iz LGBT zajednice biti dodatno ohrabreni da prijavljuju slučajeve diskriminacije i nasilja“, rekao je Kalezić.

Direktorica programa za izgradnju kapaciteta organizacija civilnog društva, institucija i medija u NVO Juventas, Jelena Čolaković, kazala da je važno ostvariti odnos sa ljudima koji rade u institucijama sistema kako bi, kako je navela, procesuiranje slučajeva zločina iz mržnje bilo adekvatno.

„Obuci prisustvuje 20 sudija i tužilaca, to je posebna karakteristika treninga što nismo kreirali obuku da budu samo tužioci ili samo sudije, već nosioci i jedne i druge funkcije, što se pokazao kao dobar model“, navela je Čolaković.

Treningu su prisustvovali sudije i tužioci iz Kotora, Ulcinja, Bijelog Polja, Berana, Pljevalja, Podgorice, sa Cetinja, iz Bara i Nikšića.

Zamjenik šefa Krunske tužilačke službe iz Velike Britanije, Gerallt Evans, smatra da je važno efikasno se uhvatiti u koštač sa zločinom iz mržnje kako bi, kako je naveo, svi članovi društva imali povjerenje u pravosudni sistem da se efikasno boriti protiv tog krivičnog djela.

„Zločin iz mržnje može biti protiv jedne osobe, ali prouzrokuje da se cijela zajednica ne osjeća bezbjedno ukoliko dozvolite da se to krivično djelo nastavlja“, istakao je Evans.

On smatra da je uvijek dobro posjetiti druge države i podijeliti iskustva i ono što je dobra praksa u Velikoj Britaniji.

Vujović: Važno vidjeti koje su potrebe mladih u cilju njihove veće zapošljivosti

Mladima u Crnoj Gori potrebno je, u cilju njihove veće zapošljivosti, pružati što više šansi, vidjeti koje su potrebe te populacije, ali i ulagati u srednjoškolsko i fakultetsko obrazovanje koje daje praktična znanja, ocijenila je izvršna direktorica nevladine organizacije Juventas, Ivana Vujović.

Ona je, gostujući u emisiji EU integracije na Televiziji Crne Gore, kazala da, uzimajući u obzir koliko se teško dolazi do posla ne čudi strah mladih od pokretanja sopstvenog biznisa, od kojeg mogu, kako je navela, da kvalitetnije žive.

„Mladi negdje ne vjeruju i u ferplej na tržištu rada. Kada su u pitanju programi koji se nude mladima, treba uzeti u obzir koliko su ti programi pristupačni, a indikator nam je koliko ih mlađih zapravo koristi“, navela je Vujović.

Prema njenim riječima, neki programi djeluju fantastično kada se vide na papiru.

„Na primjer program Investiciono-razvojnog fonda je sjajan, ali on traži neke garancije koje nisu svi mlađi u mogućnosti da daju. Tako da mislim da je važno razvijati optimizam kod mlađih, pružati im što više šansi, vidjeti koje su njihove potrebe“, kazala je Vujović.

Ona smatra da je važno biti u što većem kontaktu sa generacijama koje se trenutno obrazuju i koje su na početku svog radnog života, ulagati što više u kvalitetno obrazovanje, srednjoškolsko i fakultetsko obrazovanje koje daje praktična znanja.

„Važno je promovisati ona usmjerenja koja su potrebna na tržištu rada, i razmišljati o nekoj grani nauke koju ćemo proglasti prioritetnom. Na primjer, neka to budu informaciono-komunikacione tehnologije. Potrebno je i razmišljati o primjeru Irske i Estonie, zemljama koje su za kratko vrijeme uspjele svojim građanima da ponude kvalitetne usluge i kvalitetan život“, navela je Vujović.

Ona je kazala da su predstavnici Juventasa prethodna dva mjeseca obilazili srednje škole u Podgorici i razgovarali o problemu korupcije, koji je, kako je navela, jedan od problema povezanih sa zapošljivošću mlađih.

„Neki od tih mlađih svoj budući posao najviše vide u državnoj i lokalnoj samoupravi, ali nadajući se da će uz podršku svojih roditelja ili nekih bliskih, uticajnih ljudi, moći lako da dođu do zaposlenja koje će im biti garantovano nakon završetka srednje škole, odnosno fakulteta“, rekla je Vujović.

Kako je navela, posebno im je bilo neobično da većina mlađih i u centralnom dijelu države, ne vidi više sebe u Crnoj Gori.

„Čak i kada govore o prednostima koje imaju trenutno u Crnoj Gori, navode kvalitet obrazovanja koji im može dati veće šanse da pođu u neku od zemalja, najčešće EU, i тамо traže svoju šansu. S jedne strane, to je zabrinjavajuće“, ukazala je Vujović.

S druge strane, kako je pojasnila, moguće je razumjeti da mlađima treba treba nešto s čime mogu lako da se identifikuju – „sa boljim životom u Njemačkoj, Velikoj Britaniji i Irskoj.

„U Hrvatskoj je jedna od procjena da je samo tokom prošle godine 80 hiljada ljudi napustilo tu državu da bi, najčešće u Njemačkoj, pronašli bolji posao“, navela je Vujović.

S druge strane, ono što treba da brine državu jeste šta se dešava sa njenim ulaganjem u taj kadar.

„Naša država uloži u taj kadar, kvalitet obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, posebno kad govorimo o visokom i visokokvalitetnom kadru, a koji mi lako izgubimo kada tržište Njemačke ponudi puno bolje uslove za kvalitetne ljekare ili naučnike“, rekla je Vujović.

Ona je istakla da je zabrinjavajuće što u srednjim stručnim školama i u gimnazijama mladi razmisljaju u pravcu da ne vide perspektivu u Crnoj Gori.

„Ono što je nas posebno brinulo jeste da su oni sada prilično spremni da na klijentilstički način ili pomoću nekih partijskih veza dođu do posla onda kada izađu na tržište rada“, navela je Vujović.

Kako je ocijenila, veoma je značajan program koji na nivou Evropske unije - program Evropske garancije za mlade.

„Taj program se zasniva na jednom jednostavnom principu – da mlad čovjek ne bi trebao preko tri ili četiri mjeseca da bude van sistema obrazovnog, treninga, volontiranja ili posla, jer nakon tog perioda se smatra da on počinje da gubi motiv i kompetencije, koje može iskoristiti za dalji nastavak školovanja ili na samom tržištu rada“, pojasnila je Vujović.

NVO Juventas posjetili učenici OŠ Sutjeska

Dvije grupe učenika iz OŠ Sutjeska iz Podgorice posjetile su 18. i 20. aprila 2017. godine NVO Juventas u okviru predmeta Građansko obrazovanje. Učenici su se upoznali sa radom organizacije, a najviše smo razgovarali o zdravim stilovima života i ljudskim pravima.

Dopune Zakona o igrama na sreću dovele bi bi do gašenja servisa za građane

Nevladine organizacije upozoravaju da se novim Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o nevladnim organizacijama i predlogom Zakona o dopunama zakona o igrama na sreću, dovodi u pitanje postojanje i funkcionisanje pojedinih organizacija.

Mnogi servisi podrške građanima ili će biti ugašeni ili će biti svedeni na minimum. NVO aktivisti poručuju da se potavlja pitanje koliko se prava u Crnoj Gori poštjuju i na koji način se štite građani.

Servisi podrške građanima pokazali su se kao jeftini u odnosu na to koliko bi koštali državu da su pod njenim okvirom, smatra Ivana Vujović izvršana direktorka NVO Juventas.

„Osjetićemo definitivno kao organizacija. Osjetiće posebno naši korisnici usluga nedostatak ovog fonda. Ali, mnogo veće posledice zbog nedostatka fonda, imaće male lokalne nevaladine organizacije koje pružaju podršku i usluge ljudima koje su u stanju socijalne potrebe“ - kazala je Vujović.

Jačanjem ličnog integriteta mladih moguće uticati na suzbijanje korupcij

U Crnoj Gori je važno jačati lični integritet mladih u cilju suzbijanja korupcije u društvu, kao i otvoreno govoriti o toj negativnoj pojavi, saopšteno je na pres konferenciji nevladinih organizacija (NVO) Juventas i Alternativna teatarska aktivna kompanija (ATAK).

Konferencija je organizovana u okviru projekta „*Jačanje integriteta mladih*“, koji sprovodi Centar za građansko obrazovanje sa partnerima, (NVO) Juventas i Alternativna teatarska aktivna kompanija (ATAK), uz finansijsku podršku Evropske unije.

Koordinatorka Omladinskog programa u NVO Juventas, Marija Ružić Stajović, kazala je da su, u okviru programa "Misli lokalno, djeluj lokalno – Borba protiv korupcije na lokalnom nivou", koji je dio ovog projekta, učestvovali mladi uzrasta od 14 do 18 godina iz pet srednjih škola iz Podgorice i Danilovgrada.

Ona je pojasnila da su povod za realizaciju ovog projekta bila istraživanja koja su ukazivala da mladi ljudi nijesu zadovoljni funkcionisanjem demokratije i institucija u Crnoj Gori.

“Postaje izazov podsticati pravilan razvoj mladih ljudi, a posebno u smislu njihovog obrazovanja, zapošljavanja, kreativnosti, građanskog i političkog učešća, liderских sposobnosti i volonterizma tj. svih onih oblasti koje su važne za osnaživanje mladih ljudi i njihovog položaja u društvu”, ocijenila je Ružić Stajović.

Ona je kazala da su tokom projekta sproveli radionice sa srednjoškolcima, koje su pokazale da su, kako je navela, učenici svjesni koliko je korupcija prisutna u svim nivoima društva „i stavovi su skretali od izrazito negativnih, do vrlo pozitivnih koji ističu želju za rješavanjem tog problema“.

“Zabrinjavajuće je to da neki od učenika rješenje problema vide jedino u odlasku iz zemlje i ostvarivanju svojih potencijala u nekoj drugoj državi”, ukazala je Ružić Stajović.

Ona je ocijenila da promjena svijesti srednjoškolaca je moguća ukoliko svi rade na jačanju ličnog integriteta mladih.

Izvršna direktorica ATAK-a, Dragana Tripković, smatra da je podrška medija neophodna i jako važna kada je riječ o aktivizmu mladih, posebno kod informisanja o tome šta je korupcija i kako je prepoznati.

„Ono što smo prepoznali kao veliki problem je činjenica da bi, ako pitate 25 mladih osoba da li bi iskoristilo mogućnost da na lakši način dođe do veće ocjene ili položenog ispita, sigurno njih 20 odgovorilo potvrđno“, kazala je Tripković.

Ona je pojasnila da su radionice sprovedene po principu *forum teatra*, u kojima su učesnici zajedno sa predavačima, kroz glumu izržavali svoje mišljenje o postojećem stanju u društvu na temu korupcije.

„Tema koju smo obrađivali bila je „VIP odjeljenja“, odnosno, jedna pozorišna situacija u kontekstu onoga što je bila značajna tema u poslednje vrijeme kada govorimo o crnogorskim

srednjim školama. Na taj način, uspjeli smo da informišemo aktere projekta o nekim situacijama koje oni, do tog trenutka, nisu prepoznivali kao korupciju“, navela je Tripković.

Ona smatra da ovakva vrsta neformalne edukacije, kroz radionice forum teatra, vrlo dobro djeluje na učenike, zbog čega će, kako je najavila, u narednom periodu nastaviti sa radionicama.

Tripković je ocijenila da se, na osnovu sprovedenog istraživanja i video materijala sa radionica koji će biti dostupni javnosti, može vidjeti da je, kako je kazala, osjećaj za pravdu dominantan kod srednjoškolaca.

Direktorica Centra za građansko obrazovanje, Daliborka Uljarević, kazala je da u društvu nema stvarnog sluha za potrebe mlađih i da ne treba da iznenadi podatak da, kako je navela, veliki broj mlađih želi da napusti državu.

„Vjerujem da ulazimo u fazu u kojoj moramo mnogo odlučnije da se zalažemo da mlađi prestanu biti društveni dekor, kao što se to do sad obično podrazumijevalo, a donosioci odluka ih se sjećaju onda kada im oni posluže kao korisne poštupalice u izbornim kampanjama ili nečem drugom“, istakla je Uljarević.

Ona je rekla da je ohrabrujuće to što je istraživanje pokazalo da mlađi imaju dobру percepciju o tome šta je u društvu pogrešno, a šta ispravno.

„Generacije koje danas nazivamo mlađima nisu imali od koga da nauče koje vrijednosti da cijene. Odavno su stariji izgubili integritet i formirali društvo u kojem je poželjno biti koruptivan, a osuđuje se onaj koji nije spremna da preduzme neke koruptivne radnje“, smatra Uljarević.

VIDEO: Drop in centar Juventas posjetilo oko 350 LGBT osoba

Drop in centar Nevladine organizacije (NVO) Juventas posjetilo je oko 350 osoba iz LGBT zajednice za period od godinu dana, a državi bi podržavanje ovakvih servisa u narednom periodu trebalo da bude jedan od prioriteta.

Direktorica programa za izgradnju kapaciteta organizacija civilnog društva, institucija i medija u NVO Juventas, Jelena Čolaković, ocijenila je da je siguran prostor, kao što je Drop in centar, neophodan u Crnoj Gori, u kojoj je, kako je podsjetila, društvo homofobično i transfobično kako su potvrdila istraživanja koja su sprovedena 2015. i 2016. godine.

Drop in centar za LGBT osobe, kako je pojasnila, Juventas je uspio da održi preko projekta „Doprinos implementaciji Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba“, podržanog od strane Komisije za raspodjelu sredstava od igara na sreću.

„Uspjeli smo da ovaj prostor držimo živim i sigurnim mjestom za sve LGBT osobe koje imaju iskustva sa nasiljem i diskriminacijom u Crnoj Gori. Važno je reći da je u periodu od godinu dana, Drop in posjetilo oko 350 osoba iz LGBT zajednice, a podijelili smo i preko 3,5 hiljade kondoma i lubrikanata u okviru naših servisa“, kazala je Čolaković.

Ona je podsjetila da je Drop in centar osnovan u februaru 2011.godine, i da je za to vrijeme otkad postoji, u porastu broj osoba koje ga posjećuju.

„Posebno nam dolaze mladi, a sa njihovim oslobađanjem, imamo više posjetilaca, ali i onih koji nisu iz LGBT zajednice, već su im prijatelji ili porodica. Upravo na taj način, gradimo podržavajuće okruženje, u okviru kojeg može svako da bude ono što jeste i da živi zdraviji i srećniji život“, navela Čolaković.

Prema njenim riječima, pored psihološkog, medicinskog i vršnjačkog savjetovanja koje, kako je kazala, pružaju u Drop in centru, osobe koje dođu mogu besplatno da dobiju kondome ili lubrikante, ali i informacije vezane za testiranje na HIV i sigurne seksualne prakse.

„Drop in je mjesto gdje ljudi mogu da dođu po savjet, a kada su u pitanju profesionalci, tu su psiholozi i ljekari, koji svojim radom nadopunjavaju nas koji smo u ovom slučaju vršnjačka podrška i osobe kod kojih LGBT osobe mogu da dođu i potraže podršku u odnosu na ono što im se dešava“, istakla je Čolaković.

Ona je upozorila da je održivost ovakvih servisa u nezavidnog poziciji.

„Zbog toga je jako važno da u narednom periodu država ima u vidu da je podržavanje ovakvih servisa treba da bude jedan od prioriteta. Moguće da će se u narednom periodu pojaviti potreba da se ovakav Drop in otvorí na sjeveru ili jugu Crne Gore“, kazala je Čolaković.

Drop in centar Juventasa je, kako istakla, za sada jedino mjesto koje se kvalificuje kao siguran prostor za LGBT osobe u Crnoj Gori.

„Osobe koje posjećuju Drop in centar su uglavnom u potrazi za sebi sličnima. Dolaze sa različitim pitanjima, sa različitim dilemama, a ponekad se desi da dođu sa nekim jako nesrećnim pričama o neprihvatanju – bilo da su u pitanju prijatelji, bilo da je u pitanju porodica“, navela je Čolaković.

Zbog toga je, kako je ocijenila, bitno raditi na podršci koju roditelji i porodice trebaju u kontekstu drugačije seksualne orijentacije i rodnog identiteta njihove djece.

Čolaković je kazala da Drop in centar radi svakog radnog dana od 17 do 21 sat, a svi koji žele da ga posjete, kako je navela, mogu se informisati o lokaciji putem brojeva telefona 020 230 474.

Romi u Crnoj Gori i dalje su socijalno isključeni

Romi u Crnoj Gori i dalje žive na margini, socijalno isključeni, iako su posljednjih godina uloženi značajni napor i kako bi im se olakšao pristup obrazovnim, zdravstvenim i socijalnim programima i uslugama.

Povodom 8. aprila, Svjetskog dana Roma, ukazujemo da su socijalna distanca, siromaštvo, otežan pristup obrazovanju, zapošljavanju, socijalnoj zaštiti, zdravstvenoj zaštiti, stanovanju, učešću u odlučivanju, nedostatak prostora za poštovanje njegovanje svoje kulture, jezika i identiteta, karakteristike uslova u kojima danas Romi žive u Crnoj Gori.

U Juventusu smatramo da ukupno crnogorsko društvo pokazuje pozitivne promjene u odnosu prema romskoj populaciji, koje su posljedica značajnog jačanja aktivizma romskih organizacija i cjelovitijeg strateškog pristupa države, ali je napore u tom cilju važno pojačati.

Prema rezultatima poslednjeg Popisa, oko 30 odsto mlađih Roma, uzrasta od 15 do 30 godina, je nepismeno.

Podaci MONSTAT-a iz Popisa stanovništva sprovedenog 2011. godine ukazuju da je procenat pismenosti mlađih u Crnoj Gori nešto iznad 99 odsto, dok je među mladima iz Romske populacije uzrasta od 15 do 30 godina, ona procijenjena na oko 72 odsto.

Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori za period 2016-2020. godine predviđela je, pored osnovnih specifičnih ciljeva kao što su: povećanje stepena upisa i smanjenje drop-outa na svim nivoima obrazovanja, podizanja svijesti o značaju obrazovanja i pospješivanja školskog uspjeha romske i egipćanske djece i nastavak programa stipendiranja i pomoći u obrazovanju za sve srednjoškolce i visokoškolce romske i egipćanske populacije u iznosu od 60, odnosno 150 eura na mjesecnom nivou.

Smatramo da je potrebno poboljšati i pristup školskoj i vanškolskoj mentorskoj podršci za usvajanje osnovnoškolskog i srednjoškolskog kurikuluma.

Romska populacija u Crnoj Gori suočava sa višestrukim problemima u pogledu informisanosti o pravima u oblasti zdravstva i ostvarivanja zdravstvene zaštite. S toga je nedavno uvođenje pozicije romskog medijatora u zdravstvenoj zaštiti posebno važno i pohvalno.

Ocijenjujemo da je, i pored velikih multisektorskih npora i dalje je prisutan problem nedostatka osnovne dokumentacije koja može biti prepreka u ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu kao i problem nedovoljnog broja preventivnih programa u zajednici kojima bi se uticalo na povećanje svijesti o značaju prevencije bolesti među pripadnicima Romske populacije.

Takođe, uloga domova zdravlja nije ujednačena, ali je pohvalno to što domovi zdravlja u Podgorici i Beranama preduzimaju konkretne i terenske aktivnosti u cilju unapređenja zdravlja romske populacije.

Oni su istakli da je, kada je o zapošljavanju riječ, i pored postojanja olakšica za poslodavce i programa podrške u zapošljavanju, većina Roma nezaposlena.

Prema istraživanju Ministarstva za ljudska i manjinska prava, nezaposleno je 83 odsto Roma i Egipćana. Nisu prepoznati programi za povećanje informisanosti o pravima, mogućnostima i procedurama u oblasti zapošljavanja, imajući u vidu činjenicu da su djeca i mlađi Romi poprilično isključeni sa tržišta rada i uslijed neinformisanosti o šansama i mogućnostima na tržištu.

Uredbom o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica Romi su prepoznati kao kategorija teže zapošljivih lica, kojom je propisano da ukoliko poslodavac zaposli mladog/u Roma/kinju ima pravo na subvenciju za poslodavce.

Nije lako procijeniti koliko Roma i Egipćana živi u Crnoj Gori, procjene variraju i do broja od 20 hiljada.

Na Popisu stanovništva 2011. godine 8.305 lica je navelo da pripada romskoj populaciji. Nacionalna identifikacija stanovništva u Crnoj Gori je fluidna, a Romi i Egipćani su se, posebno u bliskoj prošlosti suočavali sa velikim problemima u pribavljanju ličnih dokumenata. Vjerujemo da je sazrelo vrijeme da se Romi politički organizuju i osiguraju svoje mjesto među odbornicima i polanicima.

Smanjenje štete u novom okruženju

Ivana Vujović i Tijana Žegura učestvuju u radu Prve regionalne konferencije o smanjenju štete za regiju Srednje i Istočne Europe i Centralne Azije „Smanjenje štete u novom okruženju”, koji se održava od 4 -6 aprila 2017, u Vilniusu, Litvanija.

Cilj konferencije je izgraditi produktivan regionalni dijalog, kroz okuplje preko 300 učesnika iz 30 zemalja, iz udruženja korisnika droga, vladinih, socijalnih i zdravstvenih radnika, donatora i tehničkih partnera, kako bi se došlo do zajedničkog razumijevanja javno zdravstvene i društvene važnosti programa smanjenja štete, te mogućih posljedica tranzicijskih procesa, u pravcu postizanja konsenzusa između svih zainteresiranih strana o njihovim ključnim ulogama u podizanju kvaliteta i osiguranju održivosti programa smanjenja štete.

Izvršna direktorica Juventasa Ivana Vujović izlaže o crnogorskom iskustvu prvog dana na panelu posvećenom održivosti programa smanjenja štete, koje je predstavljeno kao primjer posebno dobre prakse. Programska direktorka Juventasa Tijana Žegura kao članica Upravnog odbora Evroazijske Mreže za smanjenje štete (EHRN) učestvuje u planiranju novih aktivnosti mreže i brojnim sastancima organizvanim tokom trajanja konferencije na teme podrške osobama koje koriste droge, zatvorenicima i seksualnim radnicima u regionu i Crnoj Gori.

Prva Regionalna konferencija o smanjenju štete organizuje Evroazijska Mreža za smanjenje štete (EHRN) u okviru regionalnog programa „Smanjenja štete daje rezultate – Finansirajte je!”, podržanog od strane Globalnog fonda za borbu protiv AIDS-a, tuberkuloze i malarije.

Osnovana Mreža nevladinih organizacija za zaštitu djece od nasilja

Mreža nevladinih organizacija za zaštitu djece od nasilja je osnovana u novembru 2016. godine, uz finansijsku i partnersku podršku UNICEF-a. Trenutno Mrežu čini šest nevladinih organizacija: Uduženje „Roditelji“, Centar za romske inicijative, SOS Podgorica, Centar za ženska prava, SOS Nikšić i Juventas (koordinator Mreže), koje su finansijski podržane od strane UNICEF-a u sklopuvelike regionalne inicijative UNICEF-a, Evropske unije (EU) i EDF-a (European Disability Forum), pod nazivom “Zaštita djece od nasilja i unapređenje socijalne inkluzije djece sa smetnjama u razvoju na Zapadnom Balkanu i u Turskoj”.

Jedan od glavnih ciljeva postojanja Mreže jeste jačanje kapaciteta njenih članica, razmjena informacija i podizanje nivoa znanja kada je u pitanju zaštita djece i dječjih prava.

U cilju jačanja kapaciteta članica Mreže, do sada su održana četiri sastanka u vidu kratkih obuka. Članice Mreže su 07.12.2016. godine imale priliku da učestvuju na predavanju „Uticaj nailja na djecu“, organizovanom u prostorijama UN Eko zgrade, koju je vodio šef predstavništva UNICEF-a, g-din Bendžamin Perks. Diskutovalo se o tome koliko negativna iskustva u djetinjstvu utiču na cijelokupan razvoj djece. Takođe, početkom februara 2017. godine, članice Mreže su bile učesnice predavanja dr sc Ivane Sekol sa Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti iz Osijeka na temu „Specifičnosti vršnjačkog nasilja u ustanovama u kojima borave djeca i mladi“. Osim toga, sve članice Mreže učestvuju u UNICEF-ovoj ovogodišnjoj kampanji protiv nasilja u porodici, te su iz tog razloga u cilju pripreme kampanje učestvovale na treningu o komunikaciji „Zaustavimo nasilje nad djecom“, organizovanom 21.02.2017. u prostorijama UNICEF-a.

Iako trenutno Mrežu čini šest organizacija, plan je da se u narednom periodu širi. Pored prijema novih članica, budući rad Mreže sastojaće se u zalaganju za prevenciju nasilja i razvoj svijesti o nenasilju. Pored toga, Mreža ima zadatak da do kraja projekta (jun 2017) kreira Procedure za zaštitu djece od nasilja, čijim pisanjem će koordinisati Juventas, a čijim prihvatanjem će biti uslovljen ulazak novih organizacija koje se bave zaštitom dječjih prava u Mrežu. Politiku zaštite djece od nasilja trebaju da imaju sve institucije i organizacije koje rade sa djecom i za djecu, pa se shodno tome i ovdje uočava značaj rada Mreže. Evidentan je značajan napredak u oblasti unapređenja dječjih prava, međutim sprovođenje propisa iz ove oblasti i kapaciteta institucija da kroz partnerstvo pruže efikasnu prevenciju i zaštitu djece od nasilja predstavljaju izazov. Vjerujemo da će rad Mreže doprinijeti rješenju ovog problemu, u cilju da se nasilje nad djecom u svakom pogledu okonča.

Na Nacionalnoj konferenciji o HIV/u predstavljeni rezultati NVO Juventas za 2016. godinu

NVO Juventas je predstavio godišnje rezultate za prethodnu, 2016. godinu, na polju prevencije HIV/AIDS-a i podrške osobama koje žive sa HIV-om na Nacionalnoj konferenciji o HIV/AIDS-u, koja je održana od 23. do 25. marta 2017. u Budvi.

Nacionalna konferencija je za teme imala pregled održivosti, izazove, mogućnosti i aktivnosti u okviru nacionalnog odgovora na HIV/AIDS. Tokom Konferencije su razmotrene mogućnosti za unapređenje aktivnosti u okviru Nacionalne strategije za HIV/AIDS od 2015-2020, i izrađen je nacrt Akcionog plana Nacionalne strategije za HIV/AIDS za period 2017 – 2018. godine.

U okviru prezentacije i analize projektnih i drugih aktivnosti tokom 2016. godine, Juventas je imao 4 izlaganja, u okviru kojih su prezentovani značajni rezultati programa među osobama koje koriste droge, zatvorenicima, seksualnim radnicama, muškarcima koji imaju seks sa muškarcima. Tokom 2016. u periodu nestabilnog finansiranja, Juventas je pružio usluge za oko 600 osoba iz populacija pogodenih HIV-om.

Juventasova predstavnica je i moderirala panelom o prevenciji HIV-a među opštom populacijom i među mladima, u okviru koga je predstavljen i program Unije srednjoškolaca Crne Gore realizovan krajem 2016. godine u 34 srednje škole, a na kom je Juventas bio jedan od partnera.

Juventas je dao i konkretne inpute za razvoj Akcionog plana Nacionalne strategije za HIV/AIDS za period 2017 – 2018. godine, posebno se fokusirajući na potrebe opšte populacije, mladih, osoba pogodenih HIV-om, osobama koje koriste droge, zatvorenicima, seksualnim radnicama i muškarcima koji imaju seks sa muškarcima.

Održavanje Konferencije je dio aktivnosti koje se realizuju u okviru granta podrške radu Sekretarijata Nacionalnog koordinirajućeg tijela (NKT) za HIVi TB čiji je recipijent Institut za javno zdravlje (IJZ), podržanim od strane Globalnog fonda za borbu protiv AIDS-a, tuberkuloze i malarije (GFATM).

Panel diskusija “Pravo na samoodređenje”

NVO Juventas zajedno sa partnerima LGBTIQ Asocijacijom Kvir Montenegro i Institutom za pravne studije organizuje u okviru projekta “Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori”, panel diskusiju “Pravo na samoodređenje”, u srijedu, 22. marta 2017. godine u periodu od 11h do 13:30h u multimedijalnoj sali PR Centra(Podgorica, Bulevar Josipa Broza 23/A, I sprat).

Projekat „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“ započeo je u januaru 2016. godine sa glavnim ciljem jačanja uloge civilnog društva i aktivista za ljudska prava u promociji ljudskih prava LGBT osoba. Specifični cilj projekta je doprinos implementaciji pravnog i strateškog okvira u oblasti ljudskih prava LGBT osoba.

Finalni korisnici projekta su LGBT osobe i njihove porodice.

Projekat se sprovodi uz podršku Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori.

Nevladine organizacije Juventas, LGBTIQ Asocijacija Kvir Montenegro i NVO Institut za pravne studije su nakon intenzivnog rada sprovedenog tokom 2016. godine sproveli temeljno istraživanje i analizu crnogorskog pravnog okvira u odnosu na pravno prepoznavanje rodnog i polnog identiteta, te kreirali dokument za koji smatramo da predstavlja adekvatno rješenje ovog pitanja u našem sistemu. Ova panel diskusija će imati za cilj da predstavi produkte našeg rada, na prvom mjestu drafta Zakona o rodnom i polnom identitetu, domaćoj i inostranoj stručnoj javnosti.

Panel diskusija je, takođe, dio četvrtog Transpozijuma koji organizuje LGBTIQ Asocijacija Kvir Montenegro u saradnji sa regionalnom organizacijom Trans Mrežom Balkan, a koji se bavi ljudskim pravima trans, interpolnih i rodno varijantnih osoba. Transpozijum je događaj koji okuplja trans, interpolne i rodno varijantne osobe iz cijelog regiona sa ciljem osnaživanja, edukacije i podizanja svijesti o pitanjima koja se odnose na ove identitete. Događaj podrazumijeva četiri dana različitih kulturnih i edukativnih sadržaja, koji uključuju seriju radionica, panel diskusija, filmske večeri, kao i izložbe koje će tretirati pitanje roda, ljudska prava trans, interpolnih i rodno varijantnih osoba, njihov položaj u društvu, ali i promovisati diskusiju o rodnim normama i tradicionalnim društveno prihvaćenim rodno uslovjenim obrascima ponašanja.

Panel diskusija će biti održana u srijedu, 22. marta 2017. godine u periodu od 11h do 13:30h u multimedijalnoj sali PR centra (Podgorica, Bulevar Josipa Broza 23/A, I sprat).

Zapošljavamo - Stažiste

Stažisti

NVO Juventas traži stažiste kojima nudi šestomjesečne stipendije.

Poziv je namijenjen studentima i studentkinjama Pravnog fakulteta, Fakulteta političkih nauka, Fakulteta humanističkih nauka, Sociologije i drugih fakulteta društvenih nauka, te Medicine.

Pozicija podrazumijeva usavršavanje i sticanje praktičnog iskustva u oblasti istraživanja javnih politika i javnog zagovaranja u oblastima: ljudska prava, socijalne politike, zaštita prava pacijenata, zapošljavanje i obrazovanje. Odabrani studenti će imati mentorsku podršku stručnog tima NVO Juventasa. Učestvovaće u organizaciji brojnih seminara i

konferencija, imaće priliku da se upoznaju sa istraživačkim metodama, steknu iskustvo u pisanju i realizaciji istraživačkih projekata, te neposredno upoznaju sa radom NVO-a.

Rok za prijavu je 27. mart 2017. godine. Zainteresovani kandidati treba da dostave biografiju, motivaciono pismo i potvrdu o studiranju za studijsku 2016/2017. godinu, na e-mail: juventas@t-com.me.

Za pola godine oko 300 osoba koristilo Juventasove programe smanjena štete

Tokom pola godine sprovođenja projekta „Smanjenjem štete doprinosimo javnom zdravlju“ oko 300 osoba je koristilo naše servise prevencije krvlju i seksualno prenosivih infekcija, od kojih je bilo 40 novih klijenata.

Projekat je sproveden samo šest mjeseci, iako je po prvobitnom planu trebalo 12, planirani indikatori su smanjeni na pola jer je, Komisija za raspodjelu dijela sredstava od igara na sreću odobrila samo 1/3 zatraženog iznosa za planirano sprovođenje aktivnosti.

Tako je tokom šest mjeseci sprovođenja projekta 285 osoba, 1.648 puta koristile servise prevencije krvlju i seksualno prenosivih infekcija, na prvom mjestu HIV-a i virusnog Hepatitisa C. Po prvi put se našim servisima javilo 40 osoba - novih klijent/kinja programa.

U tom periodu je podijeljeno 9.856 sterilnih igala i 7.186 špriceva, dok je 11.763 korišćenih igala i 3.668 špriceva vraćeno.

Sav kontaminirani pribor za injektiranje je odnešen u Klinički centar Crne Gore na uništenje, pa se samim tim doprinijelo i bezbjednosti lokalne zajednice.

U datom vremenskom periodu, 83 osoba koje injektiraju droge su se savjetovale sa socijalnom radnicom, šest sa psihologom, a 589 puta sa vršnjačkim edukatorom.

Na institucije zdravstvene i socijalne zaštite, kao i programe liječenja bolesti zavisnosti u zajednici, upućeno je 143 korisnika usluga, što čini skoro polovinu ukupnog broja i ukazuje na uspješnost sprovedenih aktivnosti koje za cilj imaju upravo povezivanje osoba koje injektiraju droge sa sistemima zdravstvene i socijalne zaštite.

Osobe koje injektiraju droge su se o HIV-u informisale 253 puta, virusnim infekcijama hepatitisom A, B i C 247, korišćenju droga 187, liječenju bolesti zavisnosti 405, bezbjednjem injektiranju droga 219, korišćenju kondoma 49, liječenjem metadonom 87, liječenjem buprenorfinom 15, seksualnom i reproduktivnom zdravlju 75, seksualno prenosivim infekcijama 77, stigmi 54, te socijalnoj zaštiti 39 puta.

Iako Komisija nije odobrila sredstva za realizovanje aktivnosti planiranih ovim ciljem, uključujući i štampu edukativnog materijala na temu prevencije predoziranja, sve osobe koje su koristile usluge Dnevnog centra su usmenim putem dobile informacije o ovoj tematiki.

U drugoj polovini prošle godine 138 zatvorenika je 283 puta prisustvovalo grupnim savjetovanjima u zatvoru. Tokom 17 grupnih savjetovanja, zatvorenici su informisani o HIV-u 136 puta i virusnim infekcijama hepatitisom A, B, i C 133 puta.

Naše osoblje je organizovalo četiri akcije čišćenja lokacija sa odbačenim kontaminiranim priborom za injektiranje i tri puta se odazvalo na poziv građana.

Na nivou projekta je ukupno prikupljeno 11.763 korišćenih igala i 3.668 špriceva, koje su odnešene u KCCG na uništenje.

Kada su u pitanju starosne grupe, 4,6 odsto korisnika servisa je mlađe od 20 godina.

Gotovo svaka peta osoba, tačnije 18% korisnika je mlađa od 25 godina, a svaka četvrta 25,52% je mlađe od 30 godina i spada pod kategoriju mladih osoba, dok čak 2/3 ukupnog broja, čina osobe mlađe od 35 godina.

Svaka sedma osoba, koja je koristila usluge dnevnog centra, su osobe koje su nam se po prvi put obratile za pomoć.

Zapošljavamo - Administratora/ku kancelarije

NVO Juventas raspisuje oglas za:

Pozicija administratora/ke kancelarije.

Potrebni uslovi koje treba da zadovolji kandidat/kinja su:

- Najmanje VII stepen stručne spreme;
- Odlično poznavanje engleskog jezika;
- Dobro poznavanje Microsoft Office paketa;
- Osnovno poznavanje računovodstvenih poslova;
- Razvijene organizacione i komunikacione vještine;
- Najmanje 1 godina prethodnog radnog iskustva na sličnim poslovima.

Prednost imaju imat kandidati/kinje sa prethodnim radnim iskustvom u NVO sektoru

Pozicija administratora/ke kancelarije podrazumijeva:

- Vođenje plana obaveza zaposlenih sa rokovima na nivou organizacije;
- Upravljanje arhivom organizacije;
- Telefonsku i e-mail komunikaciju na dnevnoj bazi;
- Prijem gostiju i saradnika, upućivanje klijenata;
- Koordiniranje organizacijom sastanaka, izrada zapisnika sa sastanaka;
- Organizaciju događaja;
- Komunikaciju sa finansijskim sektorom prije svega u vezi sa nabavkom potrošnog materijala, troškovima organizacije događaja i troškova opravki;
- Organizovanje održavanja kancelarije i neophodnih popravki u istoj;

- Učestvovanje u kreiranju i realizaciji komunikacione platforme zajedno sa ostalim zaposlenima;
- Ažuriranje dijela web prezentacija;
- Obavljanje drugih kancelarijskih poslova.

Potrebno je dostaviti poslednju verziju radne biografije (poželjno u Europass formatu) sa motivacionim pismom, na adresu: juventas@t-com.me, sa naznakom Prijava za poziciju administratora/ke kancelarije, najkasnije 27.03.2017.

Kandidati koji uđu u uži izbor biće kontaktirani radi obavljanja intervjeta.

Marjanović: Pojačati socijalni marketing kondoma, najbolja su zaštita od HIV virusa

Kako je rekla, PeP odavno postoji svuda u svijetu i sa tom vrstom terapije se krenulo kako bi se zaštitili zdravstveni radnici, a smanjila stigmatizacija i diskriminacija, jer su zdravstveni radnici bili uplašeni da rade sa ljudima koji imaju HIV jer, ukoliko dođe do povređivanja, mogli bi da se inficiraju

Specijalista socijalne medicine i rukovodilac Savjetovališta za HIV, Aleksandra Marjanović, apelovala je na zdravstvene ustanove, medije i nevladin sektor da pojačaju socijalni marketing kondoma, koji je, kako je poručila najbolja zaštita od prenošenja virusa HIV-a.

Ona je, govoreći o terapiji kojom je moguće smanjiti rizik od infekcije virusom HIV, PeP-u (postekspoziciona profilaksa) i PreP-u (preekspoziciona profilaksa).

Kako je rekla, PeP odavno postoji svuda u svijetu i sa tom vrstom terapije se krenulo kako bi se zaštitili zdravstveni radnici, a smanjila stigmatizacija i diskriminacija, jer su zdravstveni radnici bili uplašeni da rade sa ljudima koji imaju HIV jer, ukoliko dođe do povređivanja, mogli bi da se inficiraju.

„Razna istraživanja su pokazala da određene vrste ljekova, kad se uzmu na vrijeme, mogu da spriječe infekciju kod osobe koja se povrijedila na iglu u kojoj je inficirani sadržaj (krv ili druga infektivna tečnost). PeP se počeo uvoditi za zdravstvene radnike, a onda i za parove, partnera HIV pozitivnih osoba, za akidente u porodici, ako je došlo do povređivanja HIV pozitivne osobe, a član porodice bio izložen“, kazala je Marjanović agenciji MINA.

PeP podrazumijeva uzimanje određenih ljekova koji se moraju uzeti od 36 sati do najkasnije 72 sata po izloženosti virusu.

„Terapija za PeP je dostupna na apoteci Infektivne klinike i dr infektolog je zadužen za njeno prepisivanje. Nakon procjene rizika epidemiologa, osoba odlazi kod infektologa koji

vrši klinički pregled i izdaje recept koji osoba podiže u apoteci ili dobija na Infektivnoj klinici „, navela je Marjanović.

Kad je u pitanju PreP, ona je objasnila da se PreP pije prije potencijalne izloženosti.

„Ova terapija mora da se uzima svakodnevno dok god postoji moguća izloženost virusu . Ako neko ima namjeru da sebe izloži HIV pozitivnoj krvi ili tečnosti, onda treba da pođe u apoteku i kupi terapiju koja se uzima svakodnevno kako bi se postigao određeni nivo nivo koncentracije aktivne supstance u krvi, koja će da spriječi prenošenje virusa“, rekla je Marjanović.

Prema njenim riječima, PreP je preporučljiv za sve ljude koji imaju rizično ponašanje u smislu nezaštićenih seksualnih odnosa, one koji se bave prodajom seksualnih usluga, upražnjavaju nezaštićene seksualne odnose često, i osobe koje koriste drogu injekcionim putem.

PreP-a, kako je rekla, nema u Crnoj Gori.

„Čini ga tableta koja se zove Truvada. Truvade ima u Crnoj Gori, ali ne za potrebe PreP-a, nego liječenja. To je lijek koji spada u grupu antiretrovirusnih lijekova i koji se koristi za sprečavanje razmnožavanja virusa u jednoj određenoj fazi. Njega uzimaju kao dio antiretrovirusne terapije osobe koje imaju HIV u kombinaciji sa nekim drugim ART lijekom“, navela je Marjanović.

Kako je kazala, u bogatijim zdravstvenim sistemima postoji mogućnost da se Truvada nađe u slobodnoj prodaji i da osoba, ako želi da je kupi, može da je plati i dobije.

„Postoji inicijativa NVO sektora da osobe koje imaju učestala rizična ponašanja imaju mogućnost PreP-a, kako bi se zaštitili od HIV infekcije“, navela je ona.

Mrajanović je ocijenila da bi trebalo razmislti o uvođenju PreP-a u prodaju po apotekama u Crnoj Gori.

„Međutim, ostaje otvoreno pitanje koliko će pacijenti kupovati lijek koji košta oko 500 eura i koliko će poštovati pravilo svakodnevnog uzimanja ove terapije, jer ona zahtijeva ozbiljnu posvećenost, ne može da se koristi povremeno – danas da, a sjutra ne, pa tek onda za par dana“. rekla je ona.

To je, kako je poručila, vrlo opasno i neodgovorno po zdravlje.

„Apotekarska ustanova Montefarm vrši nabavku terapije za pacijente, tj. za osobe koje imaju HIV i koje se liječe. Jako bi bilo dobro organizovati dobar socijalni marketing kondoma koji predstavljaju fizičku zaštitu pri izlaganju HIV-u, pa potom, kada ova zaživi, kao dodatnu zaštitu promovisati hemijsku tj. upotrebu antiretrovirusnih lijekova (PrEP-Truvade)“, navela je Marjanović.

Ona je kazala da gotovo svaka HIV pozitivna osoba, koja je prošla kroz savjetovanje, ima informaciju o PeP-u u slučaju da je ona izvor povređivanja.

Marjanović je poručila da PreP i PeP ne bi trebalo shvatati kao nešto može biti obezbijeđeno uvijek i kad to kome padne na pamet, već se osobe moraju dobro informisati i kod zdravstvenih radnika, ali i korigovati rizično ponašanje.

„Imamo pacijente koji dolaze s vremena na vrijeme i traže da im se uključi PeP, jer su imali nezaštićeni seks. Kada bi se uključivali PreP i PeP neselektivno, s preventivne tačke gledišta poslala bi se jako loša poruka. Ipak, građani moraju da snose odgovorost i da učine nešto za svoje zdravlje, ali kada dođe do pogoršanja, zdravstveni sistem je, naravno, tu sa svim mogućnostima liječenja“, rekla je Marjanović.

Ona je poručila da je kondom najbolja zaštita ako se koristi na pravi način. „Iskustvo iz ordinacije pokazuje da se nije dogodilo da se seksualni partner HIV pozitivne osobe inficira HIV-om ako se promijenilo seksualno ponašanje, smanjio rizik i počelo sa upotrebom kondoma“.

„Mislim da bi svi generalno, i mediji i NVO i javne zdravstvene ustanove trebalo da pojačaju socijalni marketing kondoma“, kazala je Marjanović.

Ona je rekla da je zahvaljujući socijalnom marketingu kondoma u zemljama u kojima je bila visoka, prevalenca HIV-a smanjena na nizak nivo.

„U gradovima, koji su važni turistički centri ne postoje kondomati, nema ih u hotelima, barovima. Trebalo bi učiti mlade ljude da je kupovina kondoma ista kao i kupovina paste za zube ili mlijeka za tijelo“, poručila je Marjanović.

Tekst je dio projekta Unapređenje kvaliteta usluga koje pružaju NVO grupama pogođenim HIV-om u Crnoj Gori, a koji sprovodi Juventas uz podršku Kanadskog fonda, Kanadske ambasade u Beogradu.

Čolaković: Nasilje u srednjim školama sve očiglednije

Nasilje u srednjim školama je sve očiglednije, a ono kod učenika utiče na učenje, izostanke iz škole, pojavu anskioznosti, manjak samopouzdanja i samopoštovanja, upozorila je programska direktorica za ljudska prava u Juventasu, Jelena Čolaković.

Ona je, gostujući u Bojama Jutra na Televiziji Vijesti, predstavila kampanju koju sprovodi Juventas u okviru projekta „Osnaživanje srednjoškolaca i nastavnika u borbi protiv nasilja zasnovanog na seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu“, a koji finansiraju Kanadski fond i Kanadska ambasada u Beogradu.

Čolaković je podsjetila da istraživanje, koje je Juventas sproveo prošle godine, pokazalo da je većina crnogorskih građana i dalje homofobična i da mnogi smatraju da je homoseksualnost bolest.

„Preko 60 osto građana smatra da homoseksualnost nije prijemčiva našem kontesktu, iako mišljenje uglavnom zavisi od toga koliko su građani imali kontakta sa LGBT osobama.

Procjene su da na nivou opšte populacije u Crnoj Gori postoji tri do šest odsto ljudi koji su iz LGBT zajednice“, navela je ona.

Čolaković je istakla da homofobija i transfobija ne pogađaju samo one koji su stvarno LGBT, već i one koji liče na osobe iz LGBT zajednice ili su povezani sa njima.

„Nasilje u srednjim školama je sve očiglednije, a posebno je primjetno on line nasilje, ne samo u Crnoj Gori, već i u okruženju. Važno je naglasiti da kada govorimo o nasilju ne govorimo samo o onome što se dešava u školi, već i u školskom dvorištu, i na putu od kuće do škole“, kazala je Čolaković.

Istraživanja Juventasa, kako je navela, pokazuju da nasilje utiče na učenje, a izostanke iz škole, pojavu anskioznosti, manjak samopouzdanja i samopoštovanja kod učenika.

„Ukoliko je osoba dugo izložena, bilo verbalnom ili fizičkom nasilju, može da dođe do depresije i do suicida. U Americi i Kanadi je 2010. pokrenuta kampanja „Biće bolje“ koja je govorila o tome da nasilje koje se dešava u školama nije kraj života i da nakon srednje postoji život u kome će se desiti dobre stvari“, kazala je Čolaković.

Ona, kako je rekla, vjeruje da su nastavnici važan dio lanca i da su svjesni svoje uloge kada je u pitanju podrška mladima koji su žrtve nasilja, ali i onima koji su počinjenici nasilja.

„Izuzetno nam je važna saradnja sa srednjim školama i sa institucijama sistema, prvenstveno sa Ministarstvom prosvjete. Uprave škola, nastavnici, psiholozi i pedagozi u srednjim školama su zapravo naši saradnici u kampanji „Ne okreći glavu““, rekla je Čolaković.

Ona smatra da su podjednako bitna karika u lancu su srednjoškolci, koji će, kako je pojasnila, i biti nosioci kampanje.

„Planirano da upravo oni javno izgovore zakletvu da nikada neće okrenuti glavu kada vide ili čuju nasilje“, precizirala je Čolaković.

Ona je poručila srednjoškolcima iz LGBT zajednice da imaju povjerenje u svoje roditelje, a roditeljima da imaju razumijevanja za svoju djecu i da im pruže podršku da budu ono što jesu.

„Roditelji kojima djeca kažu da su LGBT treba da uvijek imaju na umu da im se dijete povjerilo jer ih smatrajte važnim i jer u njih ima povjerenja. Željela bih da se makne akcenat sa roditelja kao glavnih negativaca u priči, jer osim onih koji nemaju razumijevanja, postoje i roditelji koji su djeci dali punu podršku kako bi bili svoji“, rekla je Čolaković.

Liječenje od HIV-a značajno napredovalo u posljednjoj deceniji

Liječenje osoba koje žive sa HIV-om mnogo je napredovalo u posljednjoj deceniji, iako nauka još nije našla lijek koji potpuno eliminiše virus, ocijenila je specijalista socijalne medicine i rukovodilac Savjetovališta za HIV, Aleksandra Marjanović.

Ona je kazala da u Crnoj Gori stigme i diskriminacije, kada su u pitanju uži članovi parodice, nema ili je vrlo rijetka.

“Koliko god smo tradicionalna, patrijarhalna sredina, nemamo do sada prijavljenih slučajeva diskriminacije ili stigmatizacije od članova najuže porodice. Naprotiv, te osobe od porodice imaju veliku podršku”, rekla je Marjanović agenciji MINA.

Ona je kazala da njoj nije poznato da se ijedna porodica odrekla svog člana zato što je HIV pozitivan.

Marjanović je rekla da je često imala nezahvalnu dužnost da saopšti pozitivan HIV rezultat porodici.

“Uvijek je bio odgovor ‘Dobro, sve je za ljude. Tu smo za njega/nju’ i to je najčešći odgovor i reakcija. Ako mene pitate, najuža porodica je položila ispit po tom pitanju”, poručila je Marjanović.

Marjanović, koja je u Savjetovalištu od njegovog osnivanja, 2005. godine, kazala je da nije bilo nikada izraženo da na primjer ljudi dobijaju otkaze zbog HIV-a.

“Bila je izražena stigmatizacija, ali nije bila izražena diskriminacija. Ljudi su uz vanjsku imali i ličnu stigmatizaciju, da misle da je cijeli grad protiv njih. Onda se takvi ljudi zatvore u kuću, sjede i čekaju smrt. Tako je bilo nekada. Ali dosta toga se promijenilo”, rekla je Marjanović.

Prema njenim riječima, liječenje nije napredovalo dovoljno da možemo reći da je pronađen lijek koji ubija virus.

“Liječenje novom kombinacijom antiretrovirusnih lijekova, koja se naziva visokoaktivna retrovirusna terapija, počelo je 1997. godine. Do tada je postojao jedan lijek koji je bio u fazi ispitivanja. Kod nekih ljudi je za kratko vrijeme djelimično produžavao život, ali svakako je HIV bio virus koji je dovodio do smrti”, podsjetila je Marjanović.

Prema njenim riječima, organizam je dovođen do takvog stanja da organizam nije mogao da se izbori ni sa najbanalnijim infekcijama pa je doilazilo do smrti.

“Sve je to trajalo do momenta kada je pronađena antiretrovirusna terapija koja podrazumijeva kombinaciju više različitih vrsta lijekova. Svi ti lijekovi djeluju na određeni stadijum u razmnožavanju virusa, zbog čega nije moguće bilo da se koristi jedan lijek već kombinacija više njih, jer oni u različitim fazama sprečavaju razmnožavanje”, kazala je Marjanović.

Kako je kazala, fali lijek koji će virus da potpuno izbaci iz organizma.

“Međutim, to je u ovom trenutku nemoguće. Vakcina jeste u fazi ispitivanja ali virus u svoj razvojnoj fazi ima određena stanja, kada vrlo lako može da izmakne kontroli i zato godinama nije bilo moguće pronaći vakcinu”, pojasnila je Marjanović.

Ona je kazala da je HIV danas postao hronična infekcija.

“S njim se danas živi i stara i umire u dobi koja odgovara uobičajnoj dužini života,. Imamo brojne primjere ljudi koji u dvadesetim godinama otkriju svoj HIV status, potom završe fakultete, poslediplomske, rade na sebi, imaju kvalitetan život”, poručila je Marjanović.

S druge strane, ima i onih koje nikome nijesu rekli da imaju HIV.

“Oni se plaše za porodice, roditelje, djecu. Nismo im pružili sigurno okruženje u kojem mogu da misle samo o svom zdravlju već moraju da brinu i o socijalnom kontekstu. Zato je sad manje problematično pričati o zdravstvenim posledicama infekcije. Danas, ako se na vrijeme ustanovi prisustvo HIV-a i počne se sa terapijom, smatra se da su ti ljudi ‘na kontrolisanoj infekciji’ i ‘funkcionalno izlječen’”, pojasnila je Marjanović.

S druge strane, imamo situaciju da socijalno okruženje ne prati zdravstveni napredak.

“Na primjer, i dalje ljudi ne vjeruju da neko može da ima HIV i zdravo potomstvo”, rekla je Marjanović.

Ona je apelovala da osobe koje žive sa HIV virusom moraju biti prihvачene.

“Moramo prihvati osobe koje žive sa HIV-om. HIV nije moralna kategorija”, navela je Marjanović.

Tekst je dio projekta Unapređenje kvaliteta usluga koje pružaju NVO grupama pogodjenim HIV-om u Crnoj Gori, a koji sprovodi Juventas uz podršku Kanadskog fonda, Kanadske ambasade u Beogradu.

Neodstaje pomoć u terapijskom edukativnom savjetovanju

Osobama koje žive sa virusom HIV-a nedostaje psihosocijalna podrška i pomoć u terapijskom edukativnom savjetovanju od kliničkih psihologa, ocijenila je **infektolog-virusolog Infektivne klinike Kliničkog centra Crne Gore, Snežana Dragaš**.

Prema njenim riječima, to bi se moglo nadomjestiti u saradnji sa udruženjem pacijenata za HIV, koje bi preko projektnih aktivnosti angažovalo edukovanonog psihologa kako pacijenti ne bi plaćali usluge.

»Takođe moram da napomenem da nedostaje mogućnost višekratnih izdavanja recepata za ljekove za stabilne osobe, osobe koje su u stanju socijalne potrebe, nepokretne i osobe koje rade u inostranstvu kao što su pomorci i osobe na privremenom radu u drugim djelatnostima izvan države«, poručila je Dragaš u intervjuu agenciji MINA.

Jer se, kako je precizirala, izlažu nepotrebnom trošku dolazaka i čekanja svakog mjeseca.

»Ako se uzme u obzir da je to doživotna terapija onda su naši pacijenti zaista izloženi nekada i bespotrebnom administrativnom maltretiranju«, poručila je Dragaš.

Ona je govorila o liječenju osoba koje žive sa HIV-om tokom prethodne decenije i podsjetila da je prvi lijek za HIV otkriven 1987. godine i da je to bio Zidovudin.

Od tada, do sada, otkriveno je dosta novih ljekova kao i nove kombinacije postojećih ljekova.

»Stalno se radi na pronalaženju novih terapijskih opcija. Novi ljekovi su sa manje neželjenih dejstava, kombinacijom ljekova terapija je svedena na dvije do tri tablete dnevno«, pojasnila je Dragaš.

Prema njenim riječima, sa napretkom terapije poboljšana je kontrola bolesti, kvalitet života oboljelih, tako da se sada, kazala je, može pričati o HIV u i starenju.

Kako je kazala, sve osobe koje žive sa HIV-om liječe se na Klinici za Infektivne bolesti Kliničkog centra Crne Gore.

»Terapijski protokoli koji se koriste u liječenju su bazirani na smjernicama Evropskog udruženja kliničara (EACS), a terapija je dostupna svima«, rekla je Dragaš.

Ona je dodala da je, prema najnovijim smjernicama, od 2015. godine uvedena „Treat all praksa“, što podrazumijeva uključenje terapije odmah po utvrđivanju HIV pozitivnosti, bez obzira na broj odbrambenih CD4 ćelija i broj virusnih kopija u krvi.

»Na taj način se bolje kontroliše infekcija, smanjuje se broj trajno zaraženih memorijskih ćelija i smanjuje prenos virusa na neinficirane osobe«, poručila je Dragaš.

Ona je napomenula da je neophodno da se osobe jave što prije, kao bi na vrijeme počele sa terapijom da ne dolaze u stadijuma odmakle bolesti, kada se javljaju klinički simptomi oportunističkih infekcija i kada je prognoza bolesti neizvjesna.

Tekst je dio projekta Unapređenje kvaliteta usluga koje pružaju NVO grupama pogodenim HIV-om u Crnoj Gori, a koji sprovodi Juventas uz podršku Kanadskog fonda, Kanadske ambasade u Beogradu.

Čolaković: Mladi mogu uticati na vršnjake u cilju smanjivanja nasilja

Mladi mogu uticati na vršnjake u cilju smanjivanja nasilja, koje se ne odnosi samo na seksualnu orijentaciju i rodni identitet, već i na druge razlike koje su predmet mržnje ili netolerancije, smatra programska direktorica za ljudska prava u Juventasu, Jelena Čolaković.

Ona je danas, gostujući u jutarnjem programu Televizije Crne Gore, predstavila kampanju koju sprovodi Juventas do kraja mjeseca u okviru projekta „Osnaživanje srednjoškolaca i nastavnika u borbi protiv nasilja zasnovanog na seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu“, a koji finansiraju Kanadski fond i Kanadska ambasada u Beogradu.

Čolaković je kazala da je počelo sprovođenje istraživanja među nastavnicima u vezi sa njihovim stavovima u odnosu na seksualnu orijentaciju i rodni identitet s posebnim fokusom na, kako je pojasnila, njihovo iskustvo kada je riječ o nasilju baziranom na razlikostima.

„Vizuali i materijali koji su u fokusu kampanje se postavljaju na društvene mreže. Nadamo se da će kampanju podržati proaktivni mladi ljudi koji će snimiti spotove u kojima će izreći zavjet, kojim se obavezuju da će prijaviti nasilje koje vide ili za koje čuju“, istakla Čolaković.

Prema njenim riječima, mladi u srednjoj školi treba da uče o različitostima.

„Istraživanje koje smo radili prošle godine je pokazalo da preko 50 odsto srednjoškolaca, smatra da je homoseksulanost bolest. To je zapravo refleksija stavova iz opšte zajednice na tu mladu populaciju. Ipak, vjerujem da stavovi mogu da se promijene, što naše iskustvo i pokazuje“, rekla je Čolaković.

Ona smatra da poruka onih koji su su različiti i koji mogu da objasne kako nasilje i diskriminacija utiču na njihov život može doći do mladih ljudi.

„Zato je svako vrijeme pravo vrijeme za učenje o toleranciji i poštovanju različitosti“, poručila je Čolaković.

Istraživanje, kako je navela, je pokazalo da školsko okruženje nije tolerantno za pripadnike LGBT osoba. „Ali ono što je dobro je to što u školama postoje profesionalci koji se zalažu da srednjoškolsko okruženje bude na nivou“.

„U proteklom periodu smo radili sa PP službama (psihologima i pedagozima), koji mogu predstavljati podršku mladim ljudima koji imaju bilo kakav problem. PP službe bi trebalo da budu na usluzi i nasilnicima i žrtvama. Smatramo da kazna kao ultimativna mjera može da bude zamijenjena i nekim proaktivnim mjerama, koje mogu da pomognu mladim nasilnicima da prestanu da se ponašaju nasilno“, kazala je Čolaković.

U slušajevima nasilja, kako je istakla, PP službe reaguju najbolje što znaju.

„Veći je problem to što se nasilje ne prijavljuje, ili što je nasilje sada uglavnom online. Vicevi o različitostima se prepričavaju da bismo se smijali, a pri tome ne razmišljamo da li će taj vic nekoga da povrijedi. Veoma je važno da se govori o tom online nasilju, i da se govori o tome što je sve nasilje“, ocijenila je Čolaković.

Ona smatra da bi država, sa institucijama, morala da se uključi o ovaku vrstu kampanja.

„Imali smo sreću da smo podržani od Ministarstva prosvjete. Za nas je bio pomak kada je prošle godine tadašnji ministar prosvjete poručio da će se truditi da nijedno dijete ne bude maltretirano u školskom okruženju po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta“, rekla je Čolaković.

Prema njenim rijelima, država dodatno mora da se uljuči u aktivnosti nevladinog sektora.

„Strategija koja se bavi LGBT pitanjima u Crnoj Gori treba još veću državnu podršku“, istakla je Čolaković.

VIDEO: Sprovoditi postojeću socijalnu politiku u cilju smanjena siromaštva

Podgorica, PR pres servis – U Crnoj Gori potrebno je hitno sprovoditi postojeću politiku iz svih oblasti socijalne pravde, kako bi što prije nestao socijalni jaz među stanovništvom, a mladi dobili jednake početne šanse i mogućnosti za dalje napredak, ocijenjeno je iz nevladine organizacije Juventas.

Direktorica programa za smanjenje štete NVO Juventas, Tijana Žegura, kazala je u intervjuu za PR Centar povodom Svjetskog dana socijalne pravde 20. februara da sa aspekta same politike, strateškog i zakonodavnog okvira postoje prilično dobra zakonska rješenja, ali da se veliki problem javlja u praksi.

„Npr. zakonsko rješenje socijalno štiti određene gupe stanovništva, ali je taj zakon toliko tvrd da ostale grupe koje nisu zakonom prepoznate, nikako ne mogu doći do socijalne zaštite“, navela je Žegura.

Prema njenim riječima, ključni problemi u oblasti socijalne politike su brojni.

„Da krenemo od statističkih podataka – MONSTAT, kao relevantna ustanova, već tri godine nije objavio podatke o apsolutnoj liniji siromaštva. U Juventasu smatramo da je to nedopustivo, i ne razumijemo zbog čega se to ne uradi“, istakla je Žegura.

Ona je ukazala da je u 2013. godini donja granica primanja u Crnoj Gori bila 186 eura po odrasloj osobi.

„U tom slučaju dolazimo do podataka da npr. četvoročlana porodica sa svim primanjima koja uključuju ne samo materijalno obezbeđenje nego i dječije dodatke ne dostiže iznos od 186 eura“, navela je Žegura.

Ona je kazala da, prema podacima iz 2013. godine 8,6 odsto građana Crne Gore živi ispod linije siromaštva, navodeći da to znači da se svaki deseti stanovnik Crne Gore nalazi ispod linije siromaštva. „Taj problem je vrlo kompleksan i ne podrazumijeva samo nedostatak finansija, već i nejednakost šansi za tu porodicu“.

„Država socijalne pravde je država koja omogućava jednakost u svim sferama života svim građanima. U Crnoj Gori ta jednakost nije dovoljno vidljiva, tj. osjeća se veliki jaz između onih koji žive ispod linije siromaštva i ostalih građana, koji imaju bolji životni standard. Problemi se javljaju u pristupu obrazovanju“, kazala je Žegura.

Ona je navela da jedno dijete koje se rodi u Rožajama ili u drugim gradovima na sjeveru ima deset puta manje šanse da pohađa predškolsko obrazovanje, nego npr. dijete koje se rodi u Budvi ili u drugim primorskim gradovima.

„Postoje i problemi kada je riječ o pristupu socijalnoj zaštiti, zdravstvenoj zaštiti, problemi prilikom zapošljavanja naročito na sjeveru gdje je najveća stopa nezaposlenosti“, rekla Žegura.

Ona smatra da veliki problem postoji sa jednoroditeljskim porodicama gdje, kako je navela, djeca ne primaju zakonom zagarantovano izdržavanje, kao što je to slučaj u regionu ili u Zapadnoj Evropi gdje država isplaćuje primanja.

„Nisu u problemu samo jednoroditeljske porodice, već i porodice sa više djece gdje je primjetno da rađanjem svakog novog djeteta standard porodice pada“, kazala je Žegura.

Na pitanje da li se, na osnovu iskustva koje imaju u radu sa marginalizovanim grupama (Romi, LGBT, osobe pogodjene HIV-om...), poštuje njihovo pravo pravo na rad, Žegura smatra da je problem u Crnoj Gori što u oblasti prava na rad ne postoje dokumentovani podaci o tome da je neko dobio otkaz zato što pripada LGBT populaciji.

„Ali, slučajevi diskriminacije naravno postoje. Poslodavci nekome daju otkaz ili mu otežaju rad zbog toga što pripada određenoj grupi. Pored LGBT osoba, tu su i osobe koje su bile u zatvoru. Ali najveću diskriminaciju osjećaju osobe koje žive sa HIV-om“, kazala je Žegura.

Poseban problem u svim sferama socijalne pravde i socijalne zaštite, kako je ocijenila, predstavljaju mladi koji su u višem riziku od socijalne isključenosti od svojih vršnjaka.

„To su uglavnom mladi koji dolaze iz romske populacije, mladi koji zloupotrebljavaju droge, mladi bez roditeljskog staranja, mladi koji su u sukobu sa zakonom ili potiču iz porodica koje su imale problem sa zakonom ili iz porodica u kojima se zloupotrebljavaju droge“, precizirala je Žegura.

Ona je kazala da su tim mladima prilično umanjene početne šanse kada je u pitanju pristup obrazovanju u odnosu na ostale vršnjake.

Žegura: Mladi da dobijaju informacije o reproduktivnom zdravlju u porodici

Mladi treba da dobijaju informacije o seksualnom i reproduktivnom zdravlju u porodici, smatra direktorica programa za smanjenje štete u nevladinoj organizaciji Juventas Tijana Žegura.

Ona je, gostujući u Bojama jutra na TV Vijesti, ukazala da je vrlo mali broj stranica na internetu youth friendly tj. prijemčiv je mlađoj populaciji.

„Sami podatak da je u 2016. godini 37 novih infekcija HIV-om i da su to osobe uzrasta od 20 do 35 godina, nam govori da nešto u prošlosti nismo baš najbolje odradili kad je u pitanju seksualno i reproduktivno zdravlje. Mladi su kao poseban problem u tom slučaju naveli i da ne mogu nikako da razgovaraju sa roditeljima o ovim temama“, istakla je Žegura.

Da li to, kako je upitala, govori da u Crnoj Gori i dalje postoji jaz između generacija, da je to još uvijek tabu tema da roditelji sa djecom razgovaraju o seksualnim odnosima i upotrebi kontracepcije?

Ona je podsjetila da je u Švedskoj 1956. godine uvedeno seksualno obrazovanje u školama, a u Danskoj 1970, navodeći da su to države sa najmanjim brojem maloljetničkih trudnoća u svijetu.

„Crna Gora je, sa ovako malo stanovnika, na prvom mjestu u regionu po podacima UNFPA (UN za porodicu i planirano roditeljstvo), po broju maloljetničkih trudnoća“, upozorila je Žegura.

Juventas je, kako je podsjetila, prošle godine sprovodio projekat u kom je vršio nadgledanje obrazovnih programa.

„Podaci pokazuju da je u 2014. i 2015 godini, samo 45 odsto ukupne populacije u osnovnim školama izabralo predmet Zdravi stilovi života. U srednjim školama je taj procenat pao na 30 odsto. To je problem sa izborom, u samom predmetu se ove teme u malom fondu časovu obrađuju. Ono što roditelji navode kao problem je da nemamo dovoljno obučen i adekvatan kadar za predavanje“, precizirala je Žegura.

To takođe, kako je navela, navode kao argument protiv uvođenja ovog predmeta u školama.

Ona smatra da djeca moraju da dobijaju informacije o seksualnom i reproduktivnom zdravlju u porodici.

Na pitanje novinara kakvi su rezultati ankete koju je sproveo NVO Juventas na Facebook stranici o tome da li treba uvesti seksualno obrazovanje u svim školama, Žegura je kazala da je u tom ispitivanju učestvovalo oko 300 mladih i srednjoškolaca i da je 86 odsto njih odgovrilo da treba.

„Moram da naglasim da je to jedan potpuno nereprezentativan uzorak, oko 300. Ne treba praviti razliku između srednjih škola - da li je to opšti smjer gimnazije ili je neka stručna srednja škola, jer podaci pokazuju da upravo đaci iz srednjih stručnih škola ustvari imaju najmanje znanja o nekim aspektima seksualnog i reproduktivnog zdravlja“, istakla je Žegura.

Gostovanje je dio aktivnosti koje se sproveđe u okviru projekta Unapređenje kvaliteta usluga koje pružaju NVO grupama pogodjenim HIV-om u Crnoj Gori, a koji sprovodi Juventas uz podršku Kanadskog fonda, Kanadske ambasade u Beogradu.

Uvesti testiranje na HIV na terenu kao ustaljenu aktivnost

U Crnoj Gori je stopa testiranja na HIV jedna od najnižih u Evropi, zbog čega je neophodno uvesti testiranje u zajednici, posebno na terenu, kao ustaljenu aktivnost.

To bi, kako je ocijenila rukovodilac Savjetovalištva za HIV u Centru za prevenciju i kontrolu bolesti pri Institutu za javno zdravlje (IIZ), Aleksandra Marjanović, doprinijelo povećanju broja testiranih osoba.

Marjanović je navela da su mnogobrojni razlozi za to što je stopa testiranja na HIV u Crnoj Gori jedna od najnižih u Evropi.

"Njih treba tražiti u samim klijentima, odnosno ličnim barijerama, u zdravstvenim ustanovama, odnosno institucionalnim barijerama i u legislativi, odnosno barijerama u okviru društvenog i pravnog konteksta", kazala Marjanović agenciji MINA.

Ona je rekla da se savjetovanje sa testiranjem obavlja samo u savjetovalištima za HIV koji se nalaze u domovima zdravlja - u Baru, Beranama, Kotoru, Herceg Novom, Nikšiću, Pljevljima, Bijelom Polju i u Podgorici u Institutu za javno zdravlje.

Ona je pojasnila da savjetovanje mogu da obave "vršnjačkom" tehnikom i osobe koje rade u NVO, ali testiranje testovima koji koriste krv kao uzorak iz koga se utvrđuje infekcija mogu raditi samo zdravstveni radnici.

"To je glavni razlog zbog koga testiranje u zajednici nije moguće sprovoditi samo od predstavnika NVO", navela je Marjanović.

Ona je navela da je vrlo važno da osobe koje su češće izložene rizičnim ponašanjima mogu da se testiraju i saznaju svoj status u ranijoj fazi infekcije kako bi, u slučaju pozitivnog rezultata testa, počele sa liječenjem na vrijeme.

"Istovremeno sa početkom liječenja, koristeći antiretrovirusnu terapiju, osobe koje žive sa HIV-om imaju manju mogućnost prenošenja infekcije na druge osobe", navela je Marjanović.

Ona je rekla da se testiranje na terenu i u zajednici sprovodi uz saradnju zdravstvenih ustanova i NVO, za sada još uvijek prema potrebi i određenim datumima kao što su na primjer neki datumi iz kalendara zdravlja (Svjetski dan zdravlja, Dan zaljubljenih i Dan obilježavanja sjećanja na osobe koje su umrle usljed bolesti izazavanih HIV-om).

"Ono sto čini ove aktivnosti ograničavajućim da se ne mogu sprovoditi izvan zdravstvenih ustanova je to što su u našoj zemlji odobreni i koriste se u zdravstvenim ustanovama testovi koji kao uzorak koriste krv (brzi testovi iz kapi krvi i Eliza testovi iz venske krvi)", pojasnila je Marjanović.

Ona je kazala da je u NVO i na terenu moguće mobilno testiranje tim testovima ako ga izvode zdravstveni radnici i, po završenom uzimanju uzorka, njihovo nošenje na analizu u laboratoriju zdravstvene ustanove.

Prema njenim riječima, ako bi bili odobreni za upotrebu testovi koji koriste kao uzorak za testiranje oralnu tečnost koja je bezbjednija za rad u vanmedicinskim uslovima i ako bi u NVO bili edukovani terenski radnici za izvođenje brzih oralnih testova, postojala bi mogućnost za aktivnijim terenskim testiranjem posebno ranjivih populacija.

Marjanović je saopštila da tih testova nema u slobodnoj prodaji, i njihova je cijena znatno skuplja od testova koji se rade iz krvi.

"Veoma je važno da se shvati da, u slučaju da se obezbijede ti testovi, osobe koje ih rade, radi skriniga, moraju da budu dobro edukovane, i to ne samo po pitanju tehničkog izvođenja i skladištenja testova, već i po pitanju ograničenja validnosti testa i njihove interpretacije", poručila je Marjanović.

Ta vrsta testiranja je, kako je istakla, poželjna za teško pristupačne vulnerabilne populacije, i preporučuje se vršnjacko testiranje sa posebnim akcentom na savjetovanje.

Marjanović je ocijenila da je takav pristup neophodan kako bi se što više osoba testiralo, imalo uvid u svoj HIV status i počelo na vrijeme sa liječenjem.

"Ovim bi se pristupom omogućio bolji kvalitet života s jedne strane, a sa druge strane, uticalo bi se na smanjenje epidemije i širenje HIV-a, jer istraživanja pokazuju da osobe sa poznatim HIV statusom mijenjaju svoje ponašanje i čine seksualno ponašanje bezbjednim po sebe i okolinu koja je direktno izložena", pojasnila je Marjanović.

Ona je poručila da je neophodno zagovaranje za uvođenje testiranja u zajednici, posebno na terenu.

Marjanović je ukazala da je vrlo važno voditi računa o validnosti testova kojima se vrši testiranje, edukaciji onih koji vrše testiranje (zdravstveni radnici, vršnjački aktivisti ili radnici iz NVO), povremenim kontrolama skladištenja testova (ako se ne čuvaju u zdravstvenim ustanovama za sta već postoje protokoli), uz obavezne protokole rada testiranja na terenu.

Na taj način bi se, smatra Marjanović, povećao broj testiranih, jer bi usluga bila dostupna i na terenu, kao i broj onih koji bi promijenili ponašanje i/ili počeli da vode računa o efikasnijoj i boljoj zaštiti, a i na vrijeme otkrili HIV infekciju.

"To bi sve moglo da utiče na smanjivanje broja novoinficiranih i novootkrivenih u kasnom stadijumu infekcije", navela je Marjanovic.

Ona je saopštila da je i u drugim zemljama u regionu slična situacija kao u Crnoj Gori.

Marjanović je kazala da je u glavnim gradovima u Evropi i svijetu u posljednje vrijeme praksa osnivanje mjesta za testiranje, takozvanih "Check point" mjesta koja, kako je pojasnila, osnivaju lokalne zajednice i služe da građani mogu doći da se testiraju.

Tekst je dio projekta Unapređenje kvaliteta usluga koje pružaju NVO grupama pogodjenim HIV-om u Crnoj Gori, a koji sprovodi Juventas uz podršku Kanadskog fonda, Kanadske ambasade u Beogradu.

Lokalne samouprave da donesu odluke koje će kornisnicima droga omogućiti besplatan tretman u JU Kakaricka gora

Lokalne samouprave trebalo bi da što prije donesu odluke koje će omogućiti zavisnicima/ama od psihoaktivnih supstanci besplatan tretman u Javnoj ustanovi (JU) na Kakarickoj Gori, ocijenili su iz nevladinih organizacija (NVO) 4Life, Juventas i CAZAS.

Iz tih organizacija podržali su javno opredjeljenje Državnog savjeta za prevenciju zloupotrebe droga da ohrabri lokalne vlasti da omoguće zavisnicima/ama od psihoaktivnih supstanci besplatan tretman u JU za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci-Podgorica.

„Nadamo se da će lokalne uprave što prije donijeti odluke o ovom pitanju, te shodno njima dosljedno i sistematski omogućavati zavisnicima/ama da koriste usluge Centra na Kakarickoj gori“, kaže se u saopštenju tri NVO.

Prema njihovim riječima, time bi slučaj, kojim su opština Danilovgrad i NVO Juventas obezbijedili besplatan tretman za jednog klijenta u JU za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju, bio primjer kako treba da rade i ostale opštine.

„Time bi i ono što NVO 4 Life zahtijeva od nadležnih već nekoliko godina bilo ispunjeno, tj, da rehabilitacija i resocijalizacija za zavisnike/ce od droga bude besplatna“, ukazali su iz tri NVO.

Oni su podsjetili da civilni sektor, na problem započinjanja tretmana uslovljenog finansijskim statusom porodice zavisnika/ce, od početka naglašava kao glavni problem dostupnosti tretmana za sve kojima je neophodan, te jedan vid diskriminacije onih zavisnika/ca i njihovih porodica koji potiču iz socio-kulturno-ekonomski depriviranih sredina.

„Pozdravljamo i podršku standardizovanim programima prevencije, i smatramo da je primarna prevencija u našoj zemlji na niskom nivou, te da treba uložiti mnogo više napora da rezultati na ovom polju budu bolji i održiviji“, naveli su iz organizacija.

To, kako su pojasnili, najbolje pokazuje uspješnost i efikasnost programa koji je sprovedeo Ministarstvo prosvjete uz finansijsku podršku Kancelarije UN-a za borbu protiv droge i kriminala (UNODC) i tehničku podršku CAZAS-a, „koji su bili potencijalno dugoročno održivi, ali nažalost nijesu to i postali“.

„Međutim, ono što nikako ne pozdravljamo je netransparentnost rada Državnog savjeta za droge, koja se ogleda u više segmenata, a na prvom mjestu nepoštovanju Uredbe Vlade Crne Gore o saradnji sa nevladnim organizacijama“, upozorili su iz organizacija

Prema toj Uredbi, kako se pojasnili, predviđa se javni poziv za izbor predstavnika civilnog sektora za članstvo u radnim tijelima Vlade, i onemogućava civilni sektor da makar i pismenim putem dostavi informacije Savjetu, „uslijed činjenice da se obavještenja o sjednicama plasiraju javnosti tokom neradnih dana, a dan pred samu sjednicu što se desilo

upravo u nedjelju 12.02.2017. godine kada je objavljena najava o održavanju sjednice Savjeta za ponedjeljak, 13.02.2017. godine“.

„Činjenično, bolesti zavisnosti od droga su u Crnoj Gori prerasle u problem javnog zdravlja, problem koji razara porodice i odnosi živote mlađih ljudi, a Crna Gora još uvijek nema razvijene adekvatne mehanizme da se sa ovim problemom počne boriti na način koji će konačno početi da daje rezultate“, upozorili su iz tri organizacije.

Oni su ocijenili da je potrebno, da sva postojeća tijela koja se bave bolestima zavisnosti od droga, pa i Državni savjet, hitno preuzmu inicijative o uključivanju predstavnika civilnog sekotra u svoj rad, i, kako su navelim, usvoje praksu većeg stepena transparentnosti u radu i blagovremenog obavještavanje javnosti o planiranim događajima.

„Vjerujemo da samo zajedničkim naporima možemo pružiti kompletan, blagovremen i adekvatan nacionalni odgovor bolestima zavisnosti od droga, i zbog toga se već drugu godinu za redom obraćamo Državnom savjetu, da na javan i transparentan način izvrši izbor člana iz reda nevladinih organizacija koja se bave ovom tematikom“, istakli su iz ove tri NVO.

Izborom predstavnika civilnog sektora, kako smatraju, obezbijedilo bi da se čuje glas ne samo pružaoca servisa prevencije, smanjenja štete, tretmana, rehabilitacije i resocijalizacije, već i glas osoba koje su direktno pogodjene bolestima zavisnosti od droga, te njihovih porodica.

Projektom ćemo osnažiti srednjoškolce i nastavnike da se bore protiv nasilja

Sigurno i tolerantno školsko okruženje za LGBT osobe glavni je cilj projekta koji će a Juventas sprovoditi do kraja mjeseca, a u okviru kojeg će srednjoškolci i nastavnici biti osnaženi da prepoznaju i spriječe nasilje kojem je izložena ta populacija.

U okviru projekta „Osnaživanje srednjoškolaca i nastavnika u borbi protiv nasilja zasnovanog na seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu“, planiramo povećati nivo prihvatanja različitosti i poštovanja ljudskih prava u srednjim školama u Crnoj Gori.

„Glavni cilj projekt jestе sigurno i tolerantno školsko okruženje za LGBT osobe.

Podsjećamo da istraživanja, koja su sprovedena, pokazuju da negativni stavovi u vezi sa seksualnom orijentacijom i rodnim identitetom u velikoj mjeri utiču na pravo na obrazovanje mlađih LGBT osoba.

Juventas je sproveo obrazovne i participatorne aktivnosti sa ciljem promocije antidiskriminatorskih politika, poštovanja i razumijevanja različitosti, sa različitim ciljnim grupama, a koje su uključivale srednjoškolce i školske psihologe i pedagoge (PP službe).

U okviru projekta, planiramo kampanju među srednjoškolcima u vezi sa homofobičnim/transfobičnim nasiljem

Kampanja među srednjoškolcima će biti sprovedena u saradnji sa organizacijom Stonewall iz Londona. Služi kako bi motivisala mlade da, kad god su u mogućnosti, progovore i preuzmu akcije protiv mržnje i nasilja, te samim tim suzbiju ovakav vid komunikacije i ponašanja. To će biti postignuto ako se uključe sve zainteresovane strane.

U okviru projekta, koji finansiraju Kanadski fond i Kanadska ambasada u Beogradu, će biti sprovedeno istraživanje o percepciji homoseksualnosti i ljudskih prava LGBT osoba među nastavnicima.

Projekat će pokazati važnost uspostavljanja kvalitetnih odnosa između nastavnika i učenika i stvaranje klime poštovanja. Istraživanje će imati za cilj prikupljanje informacija od nastavnika u pogledu njihovog stava po pitanju seksualne orijentacije, rodnog identiteta, nasilja, ali i njihovog iskustva u radu u odnosu na LGBT mlade.

Nastavnici su važan dio efikasnog odgovora na homofobično i transfobično nasilje.

Oni igraju važnu ulogu u zagovaranju inkluzije i borbi protiv diskriminacije. Ipak, nastavnici kao pojedinci, dijele iste vrijednosti i uvjerenja kao većina ljudii mogu prenijeti pogrešne poruke o onima koji se „ne uklapaju“.

Ukoliko škole budu adekvatno reagovale na nasilje bazirano na seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu, LGBT učenici će imati više šanse da žive srećnije živote.

Facebook anketa: Većina smatra da seksualno obrazovanje treba da bude obavezan predmet u svim školama

Interesovanje građana za uvođenje seksualnog kaoobavezognog predmeta u sve osnovne i sredne škole u Crnoj Gori postoji, pokazala je anketa nevladine organizacije (NVO) Juventas sprovedena na društvenoj mreži fecbook.

U anketi, koja je sprovedena prošle sedmice, učestvovalo je 300 korisnika/ca Facebook-a iz Crne Gore.

Na pitanje, na koje su odgovarali uglavnom mladi, a koje je glasilo: Da li seksualno obrazovanje treba da bude obavezan predmet u svim osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori, 89,2 odsto korisnika/ca Facebook-a je odgovorilo potvrđno, dok ih je 10,8 odsto odgovorilo da ne treba.

Da istraživanje ipak nije reprezentativno, govori i podatak da je glasalo 70 odsto žena. To može da znači da žene snažnije prepoznaju značaj seksualnog obrazovanja od muškaraca, što i ne čudi, uzimajući u obzir specifičnosti ženskog reproduktivnog zdravlja.

Postavljeno pitanje nije bilo jednostavno i to je pimijetio određeni broj Facebook korisnika/ca.

Gоворимо о идеалној ситуацији, уводећи појам новог предмета, обавезности и prisutva u svim, ne samo srednjim, nego i osnovnim školama.

Juventasov stav je da treba ili uvesti predmet Zdravih stilova života kao obavezan predmet i osigurati adekvatnu nastavu o temama vezanim za seksualno i reproduktivno zdravlje, ili uvesti novi predmet i osigurati kvalitet nastave.

A da bi se poslednje postiglo, потребни су brojni međukoraci. Pri tome, pretpostavljamo i da se adekvatnom analizom može i pokazati da je učinkovitiji princip izučavanja teme u odnosu na posebne predmete, sadržaj u više odvojenih predmeta, koji su takođe obavezni. Princip povezanih kurikuluma zastupa i Ministarstvo prosvjete, ali smatramo da nadležne prosvjetne inspekcije nisu dovoljno pažnje obratile na kvalitet nastave koja za cilj ima prevenciju i unapređenje zdravlja.

Nudi se manje nego što je đacima потребно, moguće iz neopravdanog straha od rekacije okoline na teme koje su vezane za seksualno zdravlje. Zdravlje, s druge strane, ne smije da trpi zbog nepripremljenosti nastavnog kadra ili tabua u zajednici.

Trenutni problem što sadžaje koji se tiču seksualnog i reproduktivnog zdravlja, mnogi предметни nastavnici Biologije, Psihologije, Sociologije i Zdravih stilova života ne smatraju dovoljno važnim, pa ih i ne predaju na adekvatan način.

Učenje o zdravlju treba da bude obavezan sadržaj u svim osnovnim i srednjim školama, ne izborni, a učenje o seksualnom i reproduktivnom zdravlju, kao i pravima, mora biti neizostavan dio sadržaja tog ili tih predmeta.

Licemjeran odnos društva prema seksualnom zdravlju osnovni je uzročnik maloljetničkih trudnoća, neželjenih trudnoća, seksualno prenosivih bolesti, seksualnih zlouporeba, pretjerane seksualizacije, što i mnogim roditeljima, predstavlja jednu od značajnijih briga.

Primijetimo, već pet godina nisu organizovane kampanje o upotrebi zaštite, prije svega kondoma. Najvažnije je da stručna lica i obučeni edukatori pričaju o seksualnom i reproduktivnom zdravlju. Potreba, a vjerovatno i podrška opšte zajednice, postoje.

Facebook anketa je sprovedena u okviru projekta „Unapeđenje kvaliteta usluga koje pružaju NVO-i populacijama koje su pogodjene HIV-om u Crnoj Gori“, koji sporovodi Juventas uz podršku Kanadskog fonda i Kanadske ambasade u Beogradu.

Obavezno omogućiti izučavanje predmeta seksualno obrazovanje

Mladima treba obavezno omogućiti da uče predmet seksualno obrazovanje koje se temelji na najnovijim naučnim otkrićima, ocijenila **je psiholog Varja Pejković**.

Na pitanje da li smatra da seksualno obrazovanje treba uvesti kao obavezan nastavni predmet u školama, Pejković je podsjetila da ono odavno postoji u nekim zemljama - u

Danskoj od 1970. a u Švedskoj čak od 1956. godine, dok je u Holandiji i Belgiji integrисано u cjelokupni školski program i obavezno i prisutno na svim nivoima školovanja.

Svemu tome, kako je navela, svjedoči i podatak o najnižoj stopi maloljetničkih trudnoća u Holandiji i Belgiji, zbog čega su te zemlje kvalitetan model za ostale, manje uspješne po pitanju seksualnoga obrazovanja u školama.

„Naša je obaveza da mladima pružimo mogućnost učenja predmeta seksualno obrazovanje koje se temelji na najnovijim naučnim otkrićima, kao i školovan, dobro obučen kadar koji će, pored informacija, prenijeti socio-emocionalne vještine značajne za rast i razvoj mladih, samostalno i autentično odgovorno donošenje odluka“, rekla je Pejković agenciji MINA.

Pejković je kazala da su istraživanja pokazala da je sve niža prosječna starosna dob stupanja u prvi seksualni kontakt, što je povezano s većim brojem seksualnih partnera u toku aktivnog polnog života, a time i povećanim rizikom od dobijanja polno prenosivih bolesti.

Ona je rekla da, aktivnostima nevladinih organizacija i radionice koje implementiraju pedagoško -psihološke službe u školama, kao i izbornim predmetom Zdravi stilovi života u osnovnim i srednjim školama, odnosno gimnazijama, učenici dobijaju informacije o reproduktivnom zdravlju sa seksualnim obrazovanjem i prevencijom polno prenosivih bolesti.

„Izostavljanjem srednjih stručnih, odnosno ostalih škola koje nijesu gimnazija, mlati su na neki način uskraćeni da dobiju socio-emocionalne vještine važne za pravilan rast i razvoj, jačanje ličnih potencijala i kapacitata kao i rad na samopouzdanju, kako bi odgovorno donosili odluke“, smatra Pejković.

Ona je naglasila da ne treba akcenat stavlјati samo na sticanje znanja i usvanjanje informacija koje se odnose na seksualno obrazovanje, već na trening životnih vještina, podizanja samosvijesti, jačanja samopouzdanja, na način primjerena uzrastu djece, od ranog perioda razvoja - predškolskog, pa do završetka srednje skole.

„Prihvatanje i usvanjanje zdravih stilova života i odgovorno polno ponašanje rezultira rađanje zdravog i želenog potomstva, kao dug i kvalitetan život do duboke starosti“, kazala je Pejković.

Ona je rekla da te životne, odnosno vještine za adolescenciju, podrazumjevaju jačanje samopouzdanja i vještine komunikacije, pozitivno upravljanje emocijama, unaprjeđenje odnosa sa vršnjacima, jačanje porodičnih odnosa.

„Važno je stalno naglašavati da očuvanje i promocija reproduktivnog zdravlja mladih ne može biti skupa, jer su mlati temelj i potencijal za zdravo i produktivno obnavljanje stanovništva“, poručila je Pejković.

Ona je dodala da takav način implementiranja programa pozitivno i korisno utiče na psihofizički razvoj mladih, podiže svijest na viši nivo i utiče na njegovanje, unaprjeđenje i očuvanje mentalnog zdravlja mladih.

Na pitanje da li smatra da u školskom programu na nivou osnovnih i srednjih škola ima dovoljno relevantnih sadržaja o HIV-u, ona je ocijenila da toj temi, i seksualnom obrazovanju uopšte, treba dati veći značaj i više prostora, posebno u srednjim stručnim školama gdje su ti sadržaji u redovnoj nastavi u potpunosti izostavljeni.

Pejković je kazala su mladima, pored interneta, izvor informisanja o toj temi uglavnom vršnjaci.

„Vršnjaci su podrška u trenucima stupanja u veze mладих, prekida veze ili upoznavanja, kao i djeljenja iskustva kroz koja su i oni prošli. Oni mogu biti i izvor pogrešnih informacija zbog manjka samopouzdanja, generalizovanja ili nedostatka valjanih informacija“, upozorila je Pejković.

Prema njenim riječima, uloga roditelja je nerijetko ograničena, i ne treba je nametati u periodu adolescencije. „Oni mogu, i treba da predstavljaju model kako izgleda funkcionalna i zdrava veza između dvoje ljudi koji se vole i poštuju“.

Pejković je kazala da nastavnici i pedagoško psihološke službe igraju značajnu ulogu u izvoru informisanja i podršci mladima.

Odrasli, kako je navela, nerijetko misle da je pubertet vrijeme kada se sa mladima treba razgovarati o ovim temama.

„Međutim, neophodno je o ovim temama razgovarati sa djecom na prilagođen način u ranom djetinjstvu, jer je to jedini način da se stekne povjerenje između odraslog i djeteta“, naglasila je Pejković.

U Uniji srednjoškolaca Crne Gore (UNSCG) smatraju da mlađi imaju pravo na informacije i sveobuhvatnu edukaciju o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima i da predmet seksualno obrazovanje treba izučavati u osnovnoj i u srednjoj školi.

Predsjednik Upravnog odbora te asocijacije, Jovan Bojović, smatra da se mladima u Crnoj Gori ne pruža adekvatno seksualno obrazovanje.

Bojović je agenciji MINA kazao da mlađi o seksualnom i reproduktivnom zdravlju danas najviše uče od nevladinih organizacija (NVO) i lokalnih kancelarija za mlađe, koje preko svojih projekata nastoje da ih edukuju o ovim temama.

„Mlađi odgovore na brojna pitanja najčešće traže na internetu, a za te informacije se ne može garantovati da su pouzdane i tačne“, upozorio je on.

Bojović smatra da seksualno obrazovanje treba uvrstiti kao jedan od školskih predmeta i da resorno ministarstvo treba da odredi da li se taj predmet može uvesti kao redovan ili izborni predmet.

„Kao redovan predmet donio bi mnogo više benefita, ali se na kvalitetan način može izučavati i ukoliko dobije status izbornog predmeta“, kazao je Bojović.

On je ocijenio da taj predmet treba izučavati u osnovnoj srednjoj školi jer je to tabu tema u brojnim porodicama, pa je izuzetno važno da mladi dobijaju tačne i pouzdane informacije.

Bojović je kazao da je UNSCG u decembru, zajedno sa NVO Juventas i Institutom za javno zdravlje, u srednjim školama realizovala 33 edukativne tribine za koje je zainteresovanost mlađih bila na veoma visokom nivou.

„U toku je izrada elektronske ankete u kojoj će jedno od pitanja biti i „da li u srednjim školama treba uvesti kao predmet seksualno obrazovanje, tako da ćemo imati ubrzo i mišljenje srednjoškolaca po ovom pitanju“, rekao je on.

Upitan da li u školskom programu, na nivou osnovnih i srednjih škola, ima dovoljno relevantnih sadržaja o HIV-u, on je kazao da o toj temi, tokom osnovnog obrazovanja, djeca mogu učiti iz Biologije i izbornog predmeta Zdravi stilovi života.

„To je za uzrast osnovaca na zadovoljavajućem nivou. Kada je u pitanju srednjoškolsko obrazovanje, u zavisnosti od škole odnosno struke koju pohađaju, učenici dobijaju više ili manje informacija o seksualnom i reproduktivnom zdravlju“, rekao je Bojović.

Neminovno je, kako je naveo, da učenici medicinskih škola dobijaju najveći broj informacija o tim temama, a slijede učenici gimnazija koji predmet biologija izučavaju najmanje tri godine, i kroz njega mogu dobiti osnovne informacije o seksualnom i reproduktivnom zdravlju.

„Nažalost, imamo neke stručne škole u kojima učenici ovaj premet iz oblasti prirodnih nauka izučavaju jednu godinu, pa se malo pažnje posvećuje zdravlju“, kazao je Bojović.

Ti srednjoškolci, dodao je on, nemaju formalnu ponudu znanja o tim temama, pa time ostaju uskraćeni za brojne informacije.

„Mladi imaju pravo na informacije i sveobuhvatnu edukaciju o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima. Što više budu znali, imaće odgovonije ponašanje, manje će biti izloženi neželjenim trudnoćama, seksualno prenosivim infekcijama, nasiljem u vezama i slično“, naglasio je Bojović.

Tekst je dio projekta „Unapređenje kvaliteta usluga koje pružaju NVO grupama pogodjenim HIV-om u Crnoj Gori“, a koji sprovodi Juventas uz podršku Kanadskog fonda, Kanadske ambasade u Beogradu.

Inicijativa povodom pojave nestašice ljekova za tretman osoba koje žive sa HIV-om

Usljed nepovoljne situacije u kojoj se već duži period nalaze osobe koje žive sa HIV-om, a koja je direktno vezana sa određenim odlukama institucija zdravstvene zaštite, četiri nevladine organizacije su se obratile danas ministru Hrapoviću sa zahtjevom da se implementiraju konkretnе aktivnosti u cilju unapređenja trenutne situacije.

Naime, u Crnoj Gori je tokom poslednje dvije godine najmanje četiri puta došlo do nestašice ljekova koji služe za tretiranje HIV infekcije. Došlo je do pada kvaliteta u i onako nedovoljnog obimu usluga za osobe koje žive sa HIV-om, ali i do značajnog porasta novodijagnostikovanih (37 tokom 2016. godine).

Crnogorska HIV fondacija, Juventas, Cazas i Kvir Montenegro podsjećaju da se od kraja januara do polovine aprila 2015, te tokom 2016, ali i u februaru 2017, javlja problem u redovnom snabdijevanju anti-retrovirusnim ljekovima koji služe za tretiranje HIV infekcije. Ovaj problem nije zabilježen u periodu 2010-2014.

U cilju rješavanja nastale situacije, Crnogorska HIV fondacija se više putan obraćala Nacionalnoj Komisiji za HIV pri Ministarstvu zdravlja Crne Gore. Održano je više sastanaka, podnijeto više inicijativa, te traženo da se hitno definiše i omogući kontinuirana nabavka ove terapije koja je po mnogo čemu specifična u odnosu na terapiju za druge bolesti.

U julu 2016. stručna podkomsija pri Nacionalnoj Komsiji za HIV uputila je Ministarstvu zdravlja Analizu i zahtjev za unapređenje liječenja za osobe koje žive sa HIV-om, na što Ministarstvo ni do danas nije odgovorilo.

Ukupan broj pacijenata sa HIV-om ove godine prevazilazi dvije stotine. Ukupan broj osoba čije se zdravstveno stanje prati na infektivnoj klinici KCCG je između 90 i 120. Oko stotinu njih je na terapiji antiretovirusnim ljekovima.

Pored problema u kontinuitetu snabdijevanja ljekovima, ističu se problemi nedovoljnog broja ljekara, izuzetno loših uslova za rad i pružanje medicinskih tretmana na Infektivnoj klinici, nedostatka psihosocijalne podrške za osobe koje žive sa HIV-om i članove njihovih porodica.

U Klinici za infektivne bolesti, požrtvovan i brojčano nedovoljan kadar, njeguje pacijente u neuslovnoj zgradbi, koja ima samo jednu ambulantu (takođe neuslovnu; nema toaleta, prijemni šalter sa čekaonicom je male površine, bez grijanja/hlađenja, sa loše zvučno izolovanim vratima između čekaonice i ambulante). U Crnoj Gori ne postoji psihosocijalna podrška osobama koje žive sa HIV-om, niti terapijsko savjetovalište pri Klinici za infektivne bolesti u Podgorici.

Zabrunutost zbog trenutne situacije dijeli i Evropska komisija u poslednjem izvještaju o Crnoj Gori, gdje se navodi da osobe koje žive sa HIV-om imaju otežan pristup zdravstvenoj zaštiti i da se zdravstvena zaštita osoba koje žive sa HIV-om mora poboljšati.

Problem stigme i diskriminacije, prema svjedočenjima osoba koje žive sa HIV-om, posebno je izražen u tretmanu medicinskih problema koji nisu (usko) vezani za HIV, tj. kod liječenja koje nije vezano za Kliniku za infektivne bolesti (liječenje koje spada u domen dermatovenerologije, ginekologije, hematologije i dr.). Posebno se ističe problem vezan za planiranja potomstva i korišćenja asistiranih tehnika reprodukcije.

Usljed svega pobrojanog, dolje potpisane nevladine organizacije obratile su se inicijativom da Ministarstvo zdravlja usvoji politike i izradi vodiče dobre prakse, kojim će se onemogućiti

nedostatak lijekova u apotekama za tretman osoba koje žive sa HIV-om, te unaprijede drugi aspekti zdravstvene zaštite ove populacije, a uzimajući u obzir Analizu i zahtjev za unapređenje liječenja za osobe koje žive sa HIV-om koju je u julu 2016. Nacionalna Komsija za HIV uputila Ministarstvu zdravlja.

Sa svim u vezi, upućena je i inicijativa za organizovanje sastanka između Ministarstva zdravlja i predstavnika NVO sektora.

S poštovanjem,

Aleksandra Marjanović, Crnogorska HIV Fondacija

Tijana Žegura, Juventas

Vladan Golubović, CAZAS

Danijel Kalezić, LGBTIQ Asocijacija Kvir Montenegro

Seksualnom obrazovanju u školama pristupati sistemski

Crna Gora je, u pogledu zastupljenosti seksualnog obrazovanja, daleko ispred svih zemalja u okruženju, smatra načelnik Odsjeka za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema u Zavodu za školstvo, Radoje Novović, dodajući da se ta ocjena ne odnosi na srednje stručne škole.

"Mislim da se mladima, adolescentima, u Crnoj Gori pruža dovoljno prostora za adekvatno zastupanje seksualnog obrazovanja u našem kurikulumu", kazao je Novović agenciji Mina.

U Udruženju studenata Medicinskog fakulteta MoMSIC, međutim, smatraju da seksualno obrazovanje treba da bude obavezan nastavni predmet u osnovnim i srednjim školama, a edukaciju da sprovode ljudi koji se bave medicinom i imaju odgovarajuće znanje iz te oblasti.

Predstavnik tog udruženja, Slaven Jovanović, ocijenio je da je seksualno obrazovanje u Crnoj Gori tabu tema.

"Iako živimo u 21. vijeku, zablude u vezi sa seksualnim vaspitanjem i dalje postoje", kazao je Jovanović agenciji Mina.

Novović je pojasnio da, pored predmetnih programa redovne i izborne nastave, kao što su Biologija i Zdravih stilova života u osnovnoj školi kao i u gimnaziji, postoji i međupredmetne oblasti.

One su, kako je kazao, sadržane u dokumentu pod nazivom Okvir za kroskurikularno uvođenje sadržaja održivog razvoja u crnogorski obrazovni sistem za osnovne škole i međupredmetne oblasti u gimnaziji.

"To su, zapravo, međupredmetne oblasti koje su nastavnici dužni da u okviru svojih predmeta realizuju. Jedna od tih međupredmetnih oblasti je i Zdravstveno vaspitanje i

obrazovanje kroz koje je prepoznato i područje seksualnog obrazovanja”, precizirao je Novović.

On je dodao da, na kraju, u svakom predmetnom programu postoji slobodni dio od 15 do 20 odsto, gdje svaki stručni aktiv i nastavnik može autonomno uvrstiti sadržaje koji su od značaja za holistički razvoj ličnosti svakog učenika, pa i sadržaje seksualnog obrazovanja.

”Prema tome, naš obrazovni sistem nudi mnogo mogućnosti, samo ih treba iskoristiti. U pogledu zastupljenosti seksualnog obrazovanja mi smo daleko odmakli svim zemljama u okruženju”, smatra Novović.

Ta ocjena se, kako je pojasnio, odnosi na osnovno i opšte srednje obrazovanje, odnosno gimnazije.

”Što se tiče srednjih stručnih škola takva ocjena se ne može dati, jer su kod njih izborni predmeti u funkciji zanimanja i nema mnogo prostora za ovakve sadržaje. Mali izuzetak su međupredmetne oblasti Zdravi stilovi života, gdje se prepoznaće i seksualno obrazovanje, ali ne u svim obrazovnim područjima”, kazao je Novović.

On je rekao da su u gimnazijskom obrazovanju sadržaji, odnosno ciljevi seksualnog obrazovanja, u direktnoj ili indirektnoj vezi sadržani u predmetnim programima redovne i izborne nastave Psihologija, Građansko obrazovanje, Medijska pismenost, Biologija i Zdravi stilovi života.

U osnovnoj školi se, kako je pojasnio, sadržaji seksualnog obrazovanja mogu naći u predmetu Biologija u devetom razredu i u Zdravim stilovima života u osmom i devetom razredu.

”Što se tiče srednjih stručnih škola, seksualno obrazovanje je zastupljeno u predmetnim programima Psihologija, Biologija i Sociologija”, dodao je Novović.

Upitan da li smatra da seksualno obrazovanje treba uvesti kao obavezan nastavni predmet u školama, on je kazao da će na to pitanje „odgovoriti sistemski, a ne u stilu može ili ne može“.

”Na osnovu analize podnesenih različitih inicijativa na ovu temu, konstatovali smo da je sadržaj prijedloga za uvođenje obavezne predmeta o seksualnom i reproduktivnom zdravlju u sistem obrazovanja zasnovan na detaljnoj analizi aktuelnih pristupa seksualnoj edukaciji, i da može da doprinese opštim ciljevima obrazovanja u našim školama“, kazao je Novović.

Kako je naveo, crnogorski sistem obrazovanja je identifikovao i primijenio nekolika pristupa seksualnoj edukaciji u osnovnoj i srednjoj školi.

”Ono što želimo da naglasimo jeste da čemo nastaviti da razvijamo, primjenjujemo i evaluiramo pristupe, i da nam je u tom procesu dobrodošla i dragocjena saradnja i dijalog sa svim zainteresovanim stranama“, rekao je Novović.

Prema njegovim riječima, koncept prožimanja cjelokupnog školskog programa ciljevima seksualnog obrazovanja, praksa je koja dugoročno donosi najveću i održivu korist po zdrav razvoj djece i mladih, ali je složen i višefazni proces.

"U cilju efikasnog uključivanja u naš kurikulum preporuka Savjeta Evrope iz marta 2000. godine, koje se tiču identifikovanja ključnih kompetencija neophodnih svakom pojedincu za lični razvoj, zaposlenje i aktivno učešće u društvenom životu zajednice, Zavod je izradio dokument Međupredmetne teme i oblasti u osnovnoj školi i gimnaziji", kazao je Novović.

U tom dokumentu, kako je pojasnio, značajno mjesto je rezervisano za međupredmetnu oblast Zdravstveno obrazovanje i vaspitanje, a jedna od veoma važnih tema je oblast seksualnog obrazovanja mladih.

"Ozbilnjom pitanju kao što je HIV i AIDS treba posvetiti mnogo više pažnje, što podrazumijeva kontinuiranu edukaciju cjelokupnog stanovništva, a naročito u školama"

Novović je istakao da je seksualno obrazovanje i vaspitanje multidisciplinarno, jer nijedna pojedinačna oblast učenja ne pruža učenicima sva neophodna znanja, koja bi doprinosila zdravom razvoju djece i mladih.

Kako je naveo, odgovarajuća znanja i vještine moraju biti međusobno povezani, tokom procesa nastave, odnosno učenja, kroz sve pojedinačne predmetne i programe, kako bi se oni implementirali na efikasan način.

Novović je kazao da sve vještine/kompetencije, koje se žele kod djece i mladih razviti i održati u procesu seksualne edukacije, spadaju u domen takozvanih generičkih ili prenosivih vještina.

"One se razvijaju i u procesima nastave i učenja svih drugih predmeta, upravo zato što nastojimo da svako iskustvo učenja, u nastavi i vannastavnim aktivnostima, bude prožeto održivim i u budućem životu i radu primjenjivim ili prenosivim znanjima i vještinama", precizirao je Novović.

Prema njegovim riječima, ciljevi programa/predmeta se prepliću, oni su kompletni, mogu se međusobno kompenzovati, pojačavati, podržavati, a sve u cilju održivosti i što veće primjenjivosti znanja i vještina.

"U takvom pristupu, nije realno očekivati da bi samo uvođenje čitavog predmeta, sa punim fondom časova, dovelo do rezultata", kazao je Novović.

On je dodao da je jedna od mogućnosti implementacije ciljeva seksualnog obrazovanja i vaspitanja i kroz primjenu otvorenog kurikuluma.

"To znači da se u programima ostavlja prostor do 15 do 20 odsto ciljeva koje škola, u saradnji sa lokalnom zajednicom, može da planira i kasnije realizuje. Tako u predmetima kao što su Biologija, Zdravi stilovi života, Građansko vaspitanje, Građansko obrazovanje ili Pojedinac u grupi mogu planirati dodatni ciljevi seksualnog obrazovanja i vaspitanja", pojasnio je Novović.

Ta mogućnost je, kako je kazao, ostavljena svim školama i predmetnim programima, odnosno nastavnici autonomno, prema vlastitim potrebama i procjenama učenika, mogu da implementiraju i određene ciljeve seksualne edukacije.

Na pitanje da li u školskom programu na nivou osnovnih i srednjih škola ima dovoljno relevantnih sadržaja o HIV-u, Novović je rekao da se o tome uči u Biologiji, kao i u predmetu Zdravi stilovi života, u kojem ima posebno područje – Odbrambeni (imunološki) sistem, zarazne bolesti i HIV/AIDS.

U gimnaziji se ta tema proučava u Psihologiji, Građanskom obrazovanju, Medijskoj pismenosti, Biologiji i Zdravim stilovima života, dok se u srednjim stručnim školama HIV izučava u Psihologiji i Biologiji.

"Takođe se HIV može izučavati kroz međupredmetne oblasti koje su sadržane u dokumentu pod nazivom Okvir za kroskurikularno uvođenje sadržaja održivog razvoja u crnogorski obrazovni sistem za osnovne škole i Međupredmetne oblasti u gimnaziji, kao i u srednjim stručnim školama kroz međupredmetne oblasti Zdravi stilovi života", kazao je Novović.

Na pitanje da li imaju podatke o stavovima mlađih i njihovih roditelja o tome, odnosno – da li postoji interesovanje da takvih sadržaja bude više, on je rekao da su imali smo nekoliko istraživanja o zadovoljstvu učenika osnovnih i srednjih škola sa reformom obrazovanja u osnovnoj školi i gimnaziji.

Prema riječima Novovića, cilj istraživanja Položaj učenika u nastavi je da se utvrditi kako učenici završnih razreda osnovne škole i gimnazije ocjenjuju svoju ulogu i položaj u školi.

Istraživanje Implementacija izbornih predmeta u osnovnoj školi i gimnaziji je, kako je pojasnio, imao za cilj da se utvrdi kako su implementirani izborni predmeti u osnovnoj školi I u gimnaziji.

"Rezultati istraživanja nijesu pokazali, bar kada se ocjenjuje statistička značajnost rezultata, da postoji dodatno interesovanje za ova područja, a što im obrazovni sistem ne nudi", dodao je Novović.

Jovanović je naveo, mlađi ne tako rijetko dobijaju informacije o seksualnom ponašanju iz nepouzdanih izvora, zato što porodica, a onda i društvo u cijelini, veoma malo pažnje posvećuju ovom važnom pitanju.

"Pošto se seksualno obrazovanje bavi velikim brojem pitanja kao što su seksualno ponašanje, seksualno prenosive bolesti, seksualnost i planiranje porodice, neobično je važno da sistem pruži adekvatnu edukaciju mlađima, i to što je ranije moguće", smatra Jovanović.

Usrednjim školama se, podsjetio je on, izučava predmet „Zdravi stilovi života“ koji se, između ostalog, bavi i pitanjima seksualnog obrazovanja.

"Međutim, pošto je ovo izborni predmet, mali broj časova je rezervisan za ovu temu, kojoj se ni ovdje ne posvjećuje dovoljno pažnje", kazao je Jovanović.

On je upozorio da mladi sve ranije postaju seksualno zreli i aktivni, a nedovoljna informisanost vodi rizičnom ponašanju koje se adekvatnom edukacijom može eliminisati.

Jovanović je podsjetio da iskustva zemalja u kojima seksualno obrazovanje postoji kao obavezan predmet pokazuju da mladi kasnije postaju seksualno aktivni, da su odgovorniji prema svom i zdravlju svojih partnera, i da efikasno koriste sredstva za kontracepciju.

On je istakao da je najniža stopa maloljetničkih trudnoća ostvarena u zemljama koje imaju sveobuhvatne programe zaštite reproduktivnog zdravlja mladih.

"Zbog toga smatram da seksualno obrazovanje treba da bude obavezan nastavni predmet i u osnovnim i u srednjim školama, a pošto je riječ o važnom aspektu života, edukaciju treba da sprovode ljudi koji se bave medicinom i koji posjeduju odgovarajuće znanje iz ove oblasti", kazao je Jovanović.

Upitan da li u školskom programu, na nivou osnovnih i srednjih škola, ima dovoljno relevantnih sadržaja o HIV-u, on je rekao da je najbolji odgovor na to pitanje podatak da je u Crnoj Gori zabilježen porast broja osoba inficiranih virusom HIV-a u odnosu na prethodnu godinu.

Prema riječima Jovanovića, nadležne institucije i veliki broj nevladinih organizacija sprovodi akcije u vezi sa HIV-om uglavnom oko 1. decembra, kada je Svjetski dan borbe protiv HIV infekcije, ali to, kako je naveo, očigledno nije dovoljno.

"Ozbiljnom pitanju kao što je HIV i AIDS treba posvetiti mnogo više pažnje, što podrazumijeva kontinuiranu edukaciju cjelokupnog stanovništva, a naročito u školama", smatra Jovanović.

On je kazao da nema informacija o tome da li su u Crnoj Gori rađena istraživanja o tome kakve su navike mladih i da li oni dovoljno znaju o HIV-u i načinima zaštite.

"Međutim, pošto sam učestvovao u akcijama koje je organizovao MoMSIC, stekao sam utisak da ne postoji dovoljno znanja, kako o adekvatnom seksualnom ponašanju, tako i o HIV-u, bolesti koju izaziva ovaj virus i putevima prenošenja", rekao je Jovanović.

On je naglasio i da većina mladih u Crnoj Gori ima stigmatizujući stav prema osobama koje žive sa HIV-om.

"To je još jedna potvrda da je edukacija jako potrebna, i da samo prave i pravovremene informacije mogu da utiču na smanjenje negativnih stavova i rizičnog ponašanja", istakao je Jovanović.

On je dodao da MoMSIC, na čelu sa Komitetom za reproduktivno zdravlje, svake godine organizuje veliki broj aktivnosti u cilju edukacije u oblasti seksualnog obrazovanja, sa posebnim osvrtom na rizično ponašanje i smanjene stigme i diskriminacije u vezi sa HIV/AIDS-om.

**** Tekst je dio projekta Unapređenje kvaliteta usluga koje pružaju NVO-i populacijama koje su pogodjene HIV-om u Crnoj Gori, koji sporovodi Juventas uz podršku Kanadskog fonda, Kanadske ambasade u Beogradu.*

U Crnoj Gori u 2016. registrovano 37 novih slučajeva HIV-a

U Crnoj Gori prošle godine registrovano je 37 novih HIV/AIDS slučajeva, a najveći broj novootkrivenih je u grupnoj dobi od 20 do 39 godina, saopštili su iz Instituta za javno zdravlje (IJZ).

Oni su rekli da je incidencija novootkrivenih infekcija u prošloj godini bila 5,2 slučajeva na 100 hiljada stanovnika.

„U momentu postavljanja dijagnoze HIV infekcije, devet novoregistrovanih osoba je već bilo u stadijumu AIDS-a, dok je 26 osoba registrovano u fazi asimptomatske HIV infekcije. Od ovog broja tri osobe su ženskog pola“, kazali su iz IJZ agenciji MINA.

Oni su precizirali da je najveći broj novootkrivenih od 20 do 39 godina (29).

„Najčešći način prenošenja HIV-a je seksualnim putem i to heteroseksualni put 36 odsto, 49 odsto homo, biseksualni put“, navode iz IJZ.

Podsjećaju da je epidemija HIV/AIDS-a u Crnoj Gori počela 1989. godine kada je prijavljen prvi slučaj AIDS-a.

“Ukupan broj registrovanih osoba sa HIV/AIDS-om od početka epidemije 1989. godine, do kraja 2015. godine, je 227 osobe inficirane HIV-om“, precizirali su iz IJZ.

Iz te zdravstvene ustanove su rekli da su građanima Crne Gore na raspolaganju servisi u javnozdravstvenim ustanovama i savjetovališta za dobrovoljno i povjerljivo savjetovanje i testiranje na HIV u sedam domova zdravlja - Bar, Berane, Bijelo Polje, Kotor, Nikšić, Pljevlja i Herceg Novi, kao i u IJZ.

„Tu su još i timovi izabranog ljekara koga svi građani Crne Gore trebaju da izaberu ako imaju zdravstveno osiguranje. Izabrani doktori upućuju pacijente na više nivoje zdravstvene zaštite i vode računa o prevenciji, liječenju i unapređenju zdravlja ovih pacijenata, a vezano za druge zdravstvene probleme koji se ne tiču HIV infekcije“, kazali su iz IJZ.

Oni su podsjetili da se pacijetni sa HIVOM/AIDS-om liječena na Infektivnoj klinici Kliničkog centra Crne Gore.

„Prevencija se uglavnom obavlja u savjetovalištima gdje građani mogu da se informišu o zaštiti od HIV-a, načinima prenosa, mogućnostima liječenja i zaštitom svojih seksualnih i drugih partnera koji mogu biti ugroženi njihovim rizičnim ponašanjem“, kazali su iz IJZ.

Oni su rekli da je edukacija o HIV-u zastupljena u jednom odjeljku fakultativnog predmeta „Zdravi životni stilovi“ koji se izučava u devetom razredu osnovne i drugom razredu srednje škole.

Iz IJZ podsjećaju da se prevencijom i edukacijom o HIV-u u Crnoj Gori bave i neke nevladine organizacije (NVO).

„Ove NVO preventivne i edukativne aktivnosti sprovode kroz rad na terenu i kontaktima koji se ostvaruju u „Drop in“ centrima tzv. dnevnim centrima za vulnerabilne populacione grupe“, pojasnili su iz Instituta.

Vlada je, kako su rekli, izdvojila određen novac u Budžetu za prošlu i ovu godinu, koja su namijenjena isključivo NVO koji se bave tom problematikom.

„Ova sredstva će preko IJZ biti usmjerena onim NVO koje budu zadovoljavale uslove konkursa dodjele sredstava“, navode iz te zdravstvene ustanove.

Oni ističu da bi opšta populacija trebala da zna da je HIV virusna infekcija koja se prenosi seksualnim i putem krvi u nezašticenim kontaktima sa osobama koje su nosioci virusa.

„HIV infekcija nije infekcija koja je nastala kao rezultat teorije zavjere i ona se događa i građanima Crne Gore, a ovim virusom se može inficirati svako ko je imao neko rizično ponašanje bez obzira kojoj grupaciji ljudi pripada i bez obzira na svoju seksualnu opredijeljenost“, naglasili su iz IJZ.

Dodali su da građani moraju da znaju da se ta infekcija ne prenosi uobičajenim socijalnim kontaktima i da osobe koje imaju HIV nijesu osobe koje su opasne po okolinu i koje bi trebalo izolovati.

„Takođe bi trebalo da znaju da je HIV infekcija danas hronična infekcija sa kojom osobe žive i stare i imaju kvalitetan život, ali samo pod uslovom da se na vrijeme otkrije infekcija i da se na vrijeme počne terapijski protokol“, poručili su iz IJZ.

Oni smatraju da je vrlo važno da građani znaju da je HIV infekcija kao i svaka druga i da ne bi trebalo da imaju predrasude i stigmatizujući odnos prema osobama koje su inficirane ili imaju AIDS kao bolest koja se razvila kao posljedica djelovanja virusa.

Prema njihovim riječima, uprkos brojnim edukacijama i najihovoj želji da građani budu adekvatno informisani, istraživanja pokazuju da je procenat mladih osoba (od 15-24 god), koji su tačno naveli načine prevencije prenosa HIV-a seksualnim putem i koji su odbacili glavne zablude o prenošenju HIV-a, iznosi ukupno 21,8 odsto.

“Ovi podaci ukazuju da je neophodna intenzivnija opšta kampanja o upotrebi kondoma, a takođe je vrlo važna potreba uvođenja u skole predmeta „Zdravi životni stilovi“ kao redovnog, a ne fakultativnog”, smatraju u Institutu.

Oni su ocijenili da u Crnoj Gori nije razvijen socijalni marketing o upotrebi kondoma.

„Povremeno izađe neki TV spot o upotrebi kondoma, ali sporadično i bez nekog značajnog i vidljivog efekta. Ugostiteljski objekti ne posjeduju aparate za kupovinu kondoma tzv. kondomate, a cijena kondoma je dosta visoka, ako uzmemo u obzir da je seksualno najaktivnija populacija brojna i među onima koji nijesu zaposleni i koji nemaju stalna primanja“, naveli su iz IJZ.

Kako su rekli, kondomi su s jedne strane dostupni, ali određene neprijatnosti koje su vezane za njihovu kupovinu i potražnju čini ih nedostupnim.

Iz IJZ su naveli da je istraživanje pokazalo da je procenat muškaraca koji su koristili kondom pri poslednjem seksualnom odnosu značajno viši u odnosu na procenat žena (33,4 odsto žena i 46,1 odsto muškaraca).

“Ovaj rezultat može da navede na zaključak da su muškarci u odnosu na žene svjesniji prednosti korišćenja kondoma i da imaju mnogo manja ograničenja kad je u pitanju upotreba kondoma”, ocijenili su iz IJZ.

Oni smatraju da taj nalaz može uputiti na zaključak da ženama, možda, nedostaju vještine da ispregovaraju upotrebu kondoma sa svojim partnerima ili da se one, s obzirom na manji broj partnera, manje upuštaju u rizične seksualne kontakte, pa im kondom nije toliko ni potreban.

“Kao razlog nekorišćenja kondoma pri seksualnom odnosu, skoro podjednak broj žena (40,1 odsto) i muškaraca (37,8 odsto) u istraživanju se izjasnilo da ne voli seks sa kondomom”, navode iz IJZ.

Kako dodaju, skoro trećini kondom nije dostupan u momentu potrebe, što ukazuje na potrebu intenziviranja aktivnosti kojima će se povećati dostupnost sredstava zdravstvene zaštite posebno u hotelsko-ugostiteljskim objektima.

“Stid kao razlog nekorišćenja kondoma je takođe prisutan u značajnoj mjeri, što navodi na potrebu da se više radi na edukaciji ove populacije, na popularizaciji upotrebe kondoma i na prevazilaženju stida povećanjem informisanosti posebno kroz uvođenje redovnog predmeta zdravi životni stilovi u osnovne i srednje škole”, navode iz Instituta.

*** Tekst je dio projekta Unapeđenje kvaliteta usluga koje pružaju NVO-i populacijama koje su pogodjene HIV-om u Crnoj Gori, koji sporovodi Juventas uz podršku Kanadskog fonda, Kanadske ambasade u Beogradu.